

II

(Nem jogalkotási aktusok)

RENDELETEK

A BIZOTTSÁG (EU) 2021/1078 FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ RENDELETE

(2021. április 14.)

az (EU) 2021/523 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az InvestEU Alapra vonatkozó beruházási iránymutatás meghatározása révén történő kiegészítéséről

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel az InvestEU program létrehozásáról és az (EU) 2015/1017 rendelet módosításáról szóló, 2021. március 24-i 2021/523 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽¹⁾ és különösen annak 8. cikke (9) bekezdésére,

mivel:

- (1) Az InvestEU program célja, hogy támogassa az (EU) 2021/523 rendelet 3. és 8. cikkében meghatározott uniós szakpolitikai célkitűzések eléréséhez hozzájáruló finanszírozási és beruházási műveleteket.
- (2) Az (EU) 2021/523 rendelet 8. cikke értelmében az InvestEU Alapnak a fenntartható infrastruktúra, a kutatás, innováció és digitalizáció, a kis- és középvállalkozások, valamint a szociális beruházás és készségfejlesztés alkotta négy, uniós szakpolitikai prioritásokat tükröző szakpolitikai kereten belül kell működnie.
- (3) Az (EU) 2021/523 rendelet 14. cikke (1) bekezdésének d) pontja értelmében az egyes szakpolitikai keretek finanszírozási és beruházási műveleteinek összhangban kell lenniük a Bizottság által meghatározott beruházási iránymutatással annak érdekében, hogy támogathatók legyenek az InvestEU Alap keretében. Ezért az (EU) 2021/523 rendelet 24. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében a beruházási bizottságnak ellenőriznie kell, hogy a végrehajtó partnerek által előterjesztett finanszírozási és beruházási műveletekre vonatkozó javaslatok megfelelnek-e az említett beruházási iránymutatásban meghatározott követelményeknek.
- (4) A beruházási iránymutatás egy, az InvestEU Alap keretében megvalósuló valamennyi finanszírozási és beruházási műveletre vonatkozó horizontális részből és egy szakpolitikai keretekre tagolt részből áll, amely külön rendelkezéseket határoz meg az egyes szakpolitikai keretek finanszírozási és beruházási műveleteire vonatkozóan.
- (5) Az (EU) 2021/523 rendelet 8. cikkének (9) bekezdése alkalmazásában a Bizottság a beruházási iránymutatást az Európai Beruházási Bank Csoporttal és más lehetséges végrehajtó partnerekkel szoros párbeszédet folytatva készítette el.
- (6) E rendeletnek – a benne meghatározott intézkedések mielőbbi alkalmazásának lehetővé tétele érdekében – az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését követő napon kell hatályba lépnie,

⁽¹⁾ HL L 107., 2021.3.26., 30. o.

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

A Bizottság elfogadja az (EU) 2021/523 rendelettel létrehozott InvestEU Alap keretében megvalósuló a finanszírozási és beruházási műveletekre vonatkozó, a mellékletben meghatározott beruházási iránymutatást.

2. cikk

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2021. április 14-én.

a Bizottság részéről
az elnök
Ursula VON DER LEYEN

MELLÉKLET

AZ INVESTEU ALAP BERUHÁZÁSI IRÁNYMUTATÁSA

Tartalom

1. HATÁLY	22
2. HORIZONTÁLIS RENDELKEZÉSEK	22
2.1. Hozzájárulás az uniós szakpolitikai célkitűzésekhez és uniós hozzáadott érték	22
2.2. Piaci hiányosságok, optimálistól elmaradó beruházási helyzetek és addicionalitás	23
2.3. A finanszírozási és beruházási műveletekre vonatkozó egyes közös követelmények	23
2.3.1. Végrehajtó partnerek, pénzügyi közvetítők és végső kedvezményezettek	23
2.3.2. A pénzügyi termékek típusai, valamint a végrehajtó partnerekkel és a pénzügyi közvetítőkkel közös érdeket biztosító követelmények	25
2.3.3. Kizárt tevékenységek	26
2.3.4. Állami támogatással kapcsolatos megfontolások	26
2.4. Kockázatértékelés	26
2.5. A finanszírozás pénzneme	27
2.6. A szakpolitikai keretekhez való hozzárendelés elvei	28
2.7. Földrajzi és ágazati diverzifikáció	28
2.8. Tagállami komponensek a szakpolitikai keretekben	29
2.9. Az InvestEU Alapból támogatásban részesülő vegyes finanszírozási műveletek	29
2.10. Stratégiai beruházások	30
3. A FENNTARTHATÓ BERUHÁZÁSOK ELŐMOZDÍTÁSA	31
3.1. Az éghajlattal és a környezettel kapcsolatos nyomon követés és jelentéstétel	32
3.2. Fenntarthatósági vizsgálat	33
3.3. Az InvestEU keretében működő méltányos átállási program	33
4. AZ UNIÓS GARANCIA FELHASZNÁLÁSA	34
4.1. Általános pénzügyi termékek	35
4.1.1. Az uniós garancia hitelfinanszírozás-típusú műveletekhez való felhasználása	35
4.1.2. Az uniós garancia tőkefinanszírozás-típusú műveletekhez való felhasználása	36
4.2. Tematikus pénzügyi termékek	36
4.2.1. Az uniós garancia hitelfinanszírozás-típusú műveletekhez való felhasználása	36
4.2.2. Az uniós garancia tőkefinanszírozás-típusú műveletekhez való felhasználása	36
5. A VÉGREHAJTÓ PARTNER ÁLTAL NYÚJTOTT FINANSZÍROZÁS	36
5.1. Általános pénzügyi termékek	37
5.1.1. A végrehajtó partner által nyújtott hitelfinanszírozás	37
5.1.2. A végrehajtó partner által nyújtott tőkefinanszírozás	37
5.2. Tematikus pénzügyi termékek	38
5.2.1. A végrehajtó partner által nyújtott hitelfinanszírozás	38
5.2.2. A végrehajtó partner által nyújtott tőkefinanszírozás	38

6. SZAKPOLITIKAI KERETEK	39
6.1. Fenntartható infrastruktúra	39
6.1.1. Az érintett szakpolitikai területek	39
6.1.2. A potenciális pénzügyi termékek jellemzői	47
6.2. Kutatás, innováció és digitalizáció	49
6.2.1. Az érintett szakpolitikai területek	49
6.2.2. A potenciális pénzügyi termékek jellemzői	52
6.3. Kis- és középvállalkozások (kkv)	55
6.3.1. Az érintett szakpolitikai területek	55
6.3.2. A potenciális pénzügyi termékek jellemzői	56
6.4. Szociális beruházás és készségfejlesztés	58
6.4.1. Az érintett szakpolitikai területek	58
6.4.2. A potenciális pénzügyi termékek jellemzői	62

1. HATÁLY

Ez a beruházási iránymutatás az InvestEU program létrehozásáról és az (EU) 2015/1017 rendelet módosításáról szóló, 2021. március 24-i (EU) 2021/523 európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽¹⁾ (a továbbiakban: InvestEU-rendelet) 8. cikkének (9) bekezdésével összhangban meghatározza az InvestEU Alap szakpolitikai kereteibe tartozó pénzügyi termékekre és finanszírozási és beruházási műveletekre vonatkozó támogathatósági követelményeket:

- a) az InvestEU-rendelet 2. cikkének 9. pontjában említett pénzügyi termékeknek, valamint az InvestEU-rendelet 2. cikkének 10. pontjában említett finanszírozási és beruházási műveleteknek meg kell felelniük az InvestEU-rendeletben és a jelen beruházási iránymutatásban meghatározott követelményeknek;
- b) a beruházási bizottságnak az InvestEU-rendelet 24. cikkével összhangban történő döntéshozatal során ellenőriznie kell a jelen beruházási iránymutatásnak való megfelelést.

Ezen iránymutatás eltérő rendelkezése hiányában az iránymutatás az InvestEU-rendelet 9. cikkében meghatározott uniós és tagállami komponensekre egyaránt vonatkozik. Az InvestEU-rendelet 2. cikkében foglalt fogalom meghatározások jelen beruházási iránymutatásra is alkalmazandók.

2. HORIZONTÁLIS RENDELKEZÉSEK

2.1. Hozzájárulás az uniós szakpolitikai célkitűzésekhez és uniós hozzáadott érték

Az InvestEU Alap keretében támogatott finanszírozási és beruházási műveleteknek olyan beruházásokra kell összpontosítaniuk, amelyek uniós hozzáadott értéket biztosítanak. Az uniós hozzáadott érték jellege változó lehet a jelen beruházási iránymutatás 6. szakaszában az egyes szakpolitikai keretekben meghatározott konkrét pénzügyi termékekhez kapcsolódó finanszírozási és beruházási műveletek esetében. A pénzügyi termékekhez kapcsolódó finanszírozási és beruházási műveletek uniós hozzáadott értéke a kockázatoknak a különböző ágazatok vagy földrajzi területek közötti, a pénzügyi termékek szintjén megvalósított diverzifikációjából is származhat. Emellett az uniós hozzáadott érték származhat az Unió rezilienciájához való hozzájárulásból is a 2.10. szakaszban részletezett stratégiai jelentőségű területeken.

Az InvestEU által támogatott szakpolitikai területeken az InvestEU-rendelet 3. cikkében és II. mellékletében az ott szereplő ágazatokra vonatkozóan meghatározott uniós szakpolitikai célkitűzések elérése érdekében a finanszírozási és beruházási műveletek kiegészíthetik a vissza nem térítendő támogatást és egyéb támogatást, különösen vegyes finanszírozási műveletek és kombinációk révén. Az InvestEU Alap különösen a következők releváns szakpolitikai célkitűzéseit egészítheti ki: Horizont Európa ⁽²⁾, Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz ⁽³⁾, Digitális Európa program ⁽⁴⁾, egységes piaci program ⁽⁵⁾, európai űrprogram ⁽⁶⁾, Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) ⁽⁷⁾, Kohéziós Alap ⁽⁸⁾, Európai Szociális Alap+ (ESZA

⁽¹⁾ HL L 107., 2021.3.26., 30. o.

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1291/2013/EU rendelete (2013. december 11.) a Horizont 2020 kutatási és innovációs keretprogram (2014–2020) létrehozásáról és az 1982/2006/EK határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 104. o.).

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1316/2013/EU rendelete (2013. december 11.) az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz létrehozásáról, a 913/2010/EU rendelet módosításáról, valamint a 680/2007/EK rendelet és a 67/2010/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 348., 2013.12.20., 129. o.).

⁽⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/694 rendelete (2021. április 29.) a Digitális Európa program létrehozásáról és az (EU) 2015/2240 határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 166., 2021.5.11., 1. o.).

⁽⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/690 rendelete 2021. április 28.) az egységes piacra, a vállalkozások – köztük a kis- és középvállalkozások – versenyképességére, valamint az európai statisztikákra vonatkozó program létrehozásáról, illetve a 99/2013/EU, az 1287/2013/EU, a 254/2014/EU, a 258/2014/EU, a 652/2014/EU és az (EU) 2017/826 rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 153., 2021.5.3., 1. o.).

⁽⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/696 rendelete 2021. április 28.) az Unió űrprogramjának és Az Európai Unió Űrprogramügynökségének a létrehozásáról, valamint a 912/2010/EU, az 1285/2013/EU és a 377/2014/EU rendelet és az 541/2014/EU határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 170., 2021.5.12., 69. o.).

⁽⁷⁾ Rendelet az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Kohéziós Alapról, még nem tették közzé. A Parlament második olvasatára várva.

⁽⁸⁾ Rendelet az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Kohéziós Alapról, még nem tették közzé. A Parlament második olvasatára várva.

+) ⁽⁹⁾, Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz ⁽¹⁰⁾, Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) ⁽¹¹⁾, Kreatív Európa program ⁽¹²⁾, Menekültügyi és Migrációs Alap ⁽¹³⁾, Belső Biztonsági Alap ⁽¹⁴⁾, Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA) ⁽¹⁵⁾, környezetvédelmi és éghajlat-politikai program (LIFE) ⁽¹⁶⁾, EU ETS Innovációs Alap ⁽¹⁷⁾, „az EU az egészségügyért” program ⁽¹⁸⁾, Méltányos Átállást Támogató Alap (MÁTA) ⁽¹⁹⁾, Európai Védelmi Alap ⁽²⁰⁾.

2.2. Piaci hiányosságok, optimálistól elmaradó beruházási helyzetek és adicionalitás

Az (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: a költségvetési rendelet) ⁽²¹⁾ 209. cikke (2) bekezdésének a) és b) pontjával összhangban az uniós garanciának piaci hiányosságokat vagy optimálistól elmaradó beruházási helyzeteket kell kezelnie, és adicionalitást kell elérnie az InvestEU-rendelet V. mellékletének A. szakaszában meghatározottak szerint ⁽²²⁾.

2.3. A finanszírozási és beruházási műveletekre vonatkozó egyes közös követelmények

2.3.1. Végrehajtó partnerek, pénzügyi közvetítők és végső kedvezményezettek

Az InvestEU-rendelet 2. cikkének 13. pontja szerint a végrehajtó partnerek a követelményeknek megfelelő partnerek, például pénzügyi intézmények, amelyekkel a Bizottság garanciamegállapodást kötött.

⁽⁹⁾ Rendelet az Európai Szociális Alap Pluszról (ESZA+), még nem tették közzé. A Parlament második olvasatára várva.

⁽¹⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 18.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o.).

⁽¹¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1305/2013/EU rendelete (2013. december 17.) az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról és az 1698/2005/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 487. o.).

⁽¹²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1295/2013/EU rendelete (2013. december 11.) a Kreatív Európa program (2014–2020) létrehozásáról és az 1718/2006/EK, az 1855/2006/EK és az 1041/2009/EK határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 221. o.).

⁽¹³⁾ Rendelet a Menekültügyi és Migrációs Alap létrehozásáról, még nem tették közzé. A Tanács első olvasatban elfogadott álláspontjára várva.

⁽¹⁴⁾ Rendelet a Belső Biztonsági Alap létrehozásáról, még nem tették közzé. A Tanács első olvasatban elfogadott álláspontjára várva.

⁽¹⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 508/2014/EU rendelete (2014. május 15.) az Európai Tengerügyi és Halászati Alapról, valamint a 2328/2003/EK, a 861/2006/EK, az 1198/2006/EK és a 791/2007/EK tanácsi rendelet, valamint az 1255/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 149., 2014.5.20., 1. o.).

⁽¹⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1293/2013/EU rendelete (2013. december 11.) a környezetvédelmi és éghajlat-politikai program (LIFE) létrehozásáról és a 614/2007/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 185. o.).

⁽¹⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/410 irányelve (2018. március 14.) a 2003/87/EK irányelvnek a költséghatékony kibocsátáscsökkentés és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiákba történő beruházások növelése érdekében történő módosításáról és az (EU) 2015/1814 határozat módosításáról (HL L 76., 2018.3.19., 3. o.) és a Bizottság (EU) 2019/856 felhatalmazáson alapuló rendelete (2019. február 26.) a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az innovációs alap működése tekintetében való kiegészítéséről (HL L 140., 2019.5.28., 6. o.).

⁽¹⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/522 rendelete (2021. március 24.) a 2021–2027-es időszakra szóló uniós egészségügyi cselekvési program (az „EU az egészségért program”) létrehozásáról és a 282/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 107., 2021.3.26., 1. o.).

⁽¹⁹⁾ Rendelet a Méltányos Átállást Támogató Alap létrehozásáról, még nem tették közzé. A jogi aktus aláírására várva.

⁽²⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/697 rendelete (2021. április 29.) az Európai Védelmi Alap létrehozásáról és az (EU) 2018/1092 rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 170., 2021.5.12., 149. o.).

⁽²¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU, Euratom) 2018/1046 rendelete (2018. július 18.) az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról, az 1296/2013/EU, az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU, az 1304/2013/EU, az 1309/2013/EU, az 1316/2013/EU, a 223/2014/EU és a 283/2014/EU rendelet és az 541/2014/EU határozat módosításáról, valamint a 966/2012/EU, Euratom rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 193., 2018.7.30., 1. o.).

⁽²²⁾ Az InvestEU-rendelet V. melléklete A. szakaszának utolsó bekezdésével összhangban refinanszírozási műveletek nem támogathatók uniós garanciával, kivéve egyes konkrét, kivételes és kellően indokolt körülmények esetén. Az ilyen kivétel hatálya alá tartozó meglévő portfóliókra vonatkozó finanszírozási és beruházási műveletek kezdetben csak az adott szakpolitikai kereten belül korlátozott költségvetéssel rendelkező kísérleti program keretében hozhatók létre, és e műveleteknek meg kell felelniük az InvestEU-rendelet V. mellékletben megállapított és a garanciamegállapodásban részletesebben meghatározott valamennyi feltételnek.

A végrehajtó partnerek közvetlenül ⁽²³⁾ vagy közvetve, magán- vagy állami pénzügyi közvetítőkön keresztül nyújthatnak finanszírozást a végső kedvezményezetteknek.

A végrehajtó partnerek olyan tanácsadó partnerekké is válhatnak, amelyek közvetlenül vagy közvetve technikai segítséget és kapacitásépítési támogatást nyújtanak a pénzügyi közvetítőknél és a végső kedvezményezetteknek az InvestEU tanácsadó központ tevékenysége keretében. A pénzügyi közvetítők is nyújthatnak technikai segítséget és kapacitásépítési támogatást a végső kedvezményezetteknek, vagy maguk is kaphatnak ilyen segítséget és támogatást.

A közvetlen műveletek a végrehajtó partnerek által a végső kedvezményezetteknek nyújtott közvetlen finanszírozást jelentik ⁽²⁴⁾.

A közvetett műveletek esetében a végrehajtó partnerek a költségvetési rendelet 208. cikkének (4) bekezdésével összhangban megállapodásokat köthetnek pénzügyi közvetítővel. Közvetített finanszírozás esetén a költségvetési rendelet 208. cikkének (4) bekezdése értelmében a végrehajtó partnereknek a Bizottság által alkalmazott eljárásokkal egyenértékű eljárásokat követve kell kiválasztaniuk ezeket a pénzügyi közvetítőket. Ezeknek az eljárásoknak tiszteletben kell tartaniuk a nyílt, átlátható, arányos és megkülönböztetésmentes eljárások elveit, és el kell kerülniük az összeférhetetlenséget. Ilyen eljárások lehetnek például a pályázati felhívások. A közvetett műveletek magukban foglalhatják az InvestEU-rendelet 2. cikkének 18. pontjában meghatározott beruházási platformokon keresztül történő finanszírozást is.

A költségvetési rendelet 209. cikke (2) bekezdésének a) pontjával és 219. cikkének (3) bekezdésével összhangban a finanszírozási és beruházási műveletek csak olyan végső kedvezményezetteknek nyújthatnak támogatást, amelyek az uniós pénzügyi támogatás időpontjában a nemzetközileg elfogadott standardok szerint gazdaságilag életképesnek tekinthetők.

A támogatható végső kedvezményezettek természetes vagy jogi személyek lehetnek, beleértve a következőket:

- a) magánszervezetek, például különleges célú gazdasági egységek vagy projektársaságok, nagyvállalatok, közepes piaci tőkeértékű vállalatok – ideértve a kis méretű, közepes piaci tőkeértékű vállalatokat ⁽²⁵⁾ is –, illetve kkv-k;
- b) közszektorbeli szervezetek (akár területi, akár nem területi szervezetek, de ide nem értve a közvetlen tagállami kockázatot jelentő ilyen szervezetek ⁽²⁶⁾ tekintetében végrehajtott finanszírozási és beruházási műveleteket), valamint közszektorbeli szervezetekhez hasonló jogalanyok;
- c) egyes szervezetek, például köz- és magánszféra közötti partnerségek és közcélú magánvállalkozások; vagy
- d) nonprofit szervezetek.

Azokat a végső kedvezményezetteket, amelyeknek a pénzügyi terméket szánják, a garanciamegállapodás határozza meg.

A végrehajtó partnerek nem lehetnek a költségvetési rendelet 136. cikkének (1) bekezdésében vagy (4) bekezdésének a) vagy b) pontjában említett helyzetek egyikében sem. A pénzügyi közvetítők és végső kedvezményezettek tekintetében a garanciamegállapodásokban ki kell kötni a 136. cikk alkalmazását. A végrehajtó partnernek magas szakpolitikai hozzáadott értéket kell igazolnia azon finanszírozási és beruházási műveletek esetében, amelyek végső kedvezményezettjei nagyvállalatok, közszektorbeli szervezetek vagy közszektorbeli szervezetekhez hasonló szervezetek, amelyek könnyebben hozzáférnek a tőkepiacokhoz vagy a banki finanszírozáshoz, illetve alacsonyabb kockázatot képviselnek.

A végrehajtó partnertől kapott információk alapján a beruházási bizottság ellenőrzi, hogy a végrehajtó partner által benyújtott, InvestEU által támogatott finanszírozási vagy beruházási művelet, illetve az ilyen műveletek több végrehajtó partner által benyújtott kombinációja:

- a) közvetlen műveletek esetében nem haladhatja meg a projekt összköltségének 50 %-át ⁽²⁷⁾;

⁽²³⁾ Közvetlen tőke- és kvázisajáttőke-finanszírozás nem engedélyezhető a kkv-keret uniós komponense keretében.

⁽²⁴⁾ A végrehajtó partner által értékelt és kiválasztott konkrét projektekkel kapcsolatban a végrehajtó partner által harmadik fél finanszírozónak nyújtott garancia formáját öltő vagy azt is magában foglaló finanszírozási vagy beruházási művelet ugyancsak közvetlen műveletnek minősül.

⁽²⁵⁾ A közepes piaci tőkeértékű vállalatok olyan, legfeljebb 3 000 alkalmazottat foglalkoztató szervezetek, amelyek nem minősülnek kkv-nak. A kis méretű, közepes piaci tőkeértékű vállalat fogalmát az InvestEU-rendelet 2. cikkének 22. pontja határozza meg.

⁽²⁶⁾ Ezek kormányzati szervek vagy a tagállam által teljes mértékben garantált szervek.

⁽²⁷⁾ A magas szakpolitikai hozzáadott értékkel rendelkező projektek esetében, és amennyiben alapvető fontosságú, hogy finanszírozási struktúrák (például szindikált hitelek) révén további magánbefektetőket vonjanak be, ez a szám a garanciamegállapodásban is rögzítetteknek megfelelően elérheti a teljes projektköltség 70 %-át.

- b) közvetett tőkefinanszírozási-műveletek esetében nem haladhatja meg az alap méretének 50 %-át ⁽²⁸⁾;
- c) közvetett hitelfinanszírozási műveletek esetében a pénzügyi közvetítőnek a kiterjedtség legalább 20 %-át meg kell tartania.

Ezek a követelmények alkalmazandók, amennyiben e beruházási iránymutatás 5. szakasza másként nem rendelkezik.

Közvetett műveletek esetében a végrehajtó partner szerződésben előírja, hogy a pénzügyi közvetítő nem veheti figyelembe a végső kedvezményezettekkel vagy más közvetítővel kötött ugyanazon ügyletet egynél több, InvestEU által támogatott portfólióban.

Közvetett tőkefinanszírozási-műveletek esetében a fenti b) pontban felsorolt követelmény tekintetében a végrehajtó partnernek kérnie kell, hogy a potenciális pénzügyi közvetítők – a rájuk vonatkozó titoktartási követelmények betartása mellett – tájékoztassák őt arról az esetleges szándékukról, hogy uniós garanciában részesülő másik végrehajtó partnernél és/vagy pénzügyi közvetítőnél keresnek befektetést.

A végső kedvezményezetteknek szerződésben kell megerősíteniük, hogy az InvestEU Alapból és más uniós programokból származó támogatás kombinációja adott esetben nem haladja meg a projekt összköltségét, és hogy az InvestEU által támogatott finanszírozást nem használják fel uniós programokból származó vissza nem térítendő támogatás előfinanszírozására, vagy hogy az uniós programokból származó vissza nem térítendő támogatásokat nem fogják felhasználni az InvestEU-támogatás visszatérítésére.

A végrehajtó partnereknek az InvestEU-rendelet 32. cikkével összhangban és a garanciamegállapodásokban részletesebben meghatározott módon biztosítaniuk kell az InvestEU-támogatás láthatóságát, figyelembe véve a pénzügyi termék és a végső kedvezményezettek jellegét.

2.3.2. *A pénzügyi termékek típusai, valamint a végrehajtó partnerekkel és a pénzügyi közvetítővel közös érdeket biztosító követelmények*

2.3.2.1. *A szakpolitikai célkitűzések rangsorolása*

Az egyes pénzügyi termékekhez tartozó szakpolitikai célkitűzések rangsorolása érdekében a szakpolitikai prioritások elérését igazoló fő teljesítménymutatók kerülnek meghatározásra. Ezen túlmenően a következő eszközök közül kell egy vagy több alkalmazható:

- a) az egyes szakpolitikai prioritásokhoz nyújtott finanszírozás célösszegei;
- b) az érintett végső kedvezményezettekhez vonatkozó konkrét kritériumok;
- c) az egyes szakpolitikai prioritásokkal kapcsolatos kockázatok eltérő mértékű fedezése az uniós garancia által;
- d) koncentrációs határértékek ágazonként/régióként;
- e) kellően indokolt teljesítményalapú mechanizmus, amely tükrözi a konkrét szakpolitikai prioritások megvalósítását;
- f) mérföldkövek és célok meghatározása, amelyek teljesítése nyomán további uniós garanciarészek nyújthatók a végrehajtó partner új vagy meglévő pénzügyi termékeihez; vagy
- g) bármely más megfelelő eszköz.

A rangsort és az alkalmazandó eszközöket a garanciamegállapodásban kell meghatározni.

Emellett szoros párbeszédet kell kialakítani a Bizottság és az egyes végrehajtó partnerek között az InvestEU Alap keretében tervezett műveletek szakpolitikai irányítása és felülvizsgálata érdekében.

Az egyes szakpolitikai keretekben megkívánt rugalmasság és a potenciálisan változó piaci és szakpolitikai igényekre való megfelelő reagálás biztosítása érdekében a Bizottság és az érintett InvestEU irányító szervek az e szakaszban ismertetett eszközök alapján rangsorolhatják az InvestEU-rendelet II. mellékletben meghatározott támogatható területeket. E tekintetben a Bizottság különösen a következőkre jogosult:

- a) a végrehajtó partnerekkel együtt időszakonként felülvizsgálhatja a végrehajtó partnerek által bemutatott, tervezett projektportfóliót. A tervezett projektportfólió a vonatkozó szakpolitikai területek alszektorok szintjén tervezett finanszírozási összegeire és a műveletek földrajzi kiterjedésére vonatkozó összesített információkat tartalmazza (vagy – a végrehajtó partner és a végső kedvezményezett között fennálló titoktartási kötelezettségvállalások függvényében – a részletes információkat, amennyiben a garanciamegállapodásban így állapodnak meg). Részletesebb tájékoztatást kell nyújtani a 2.3.2.2. szakaszban meghatározott tematikus termékekről, valamint a 2.9. szakaszban meghatározott vegyes finanszírozásban részesülő finanszírozási és beruházási műveletekről;

⁽²⁸⁾ A tagállami komponens igénybevétele esetén az alap méretéhez kapcsolódó 50 %-os korlát tekintetében kivételek alkalmazhatók. Az 5.1.2. szakasz további szabályokat határoz meg a tőkealapokba történő befektetésekre vonatkozóan.

- b) eligazítást nyújthat a jelen iránymutatásban említett támogathatósági kritériumok és rangsorolási módszerek értelmezésével kapcsolatban;
- c) felülvizsgálhatja a vonatkozó pénzügyi termékek teljesítményét és alkalmazási körét az ezen iránymutatásban említett szakpolitikai prioritások megvalósításának optimalizálása érdekében.

A jelen 2.3.2.1. szakaszban megállapított kereten belül az általános pénzügyi termékek keretében konkrét szakpolitikai célkitűzésekre összpontosító indikatív célok határozhatók meg.

2.3.2.2. Pénzügyi termékek

A pénzügyi termékek lehetnek általános pénzügyi termékek, tematikus pénzügyi termékek és közös általános vagy tematikus pénzügyi termékek.

Az **általános pénzügyi termékek** az egyes szakpolitikai keretek alá tartozó egy vagy több szakpolitikai területet támogatnak, a jelen iránymutatás 6. szakaszában részletesebben meghatározottak szerint.

Kellően indokolt esetekben a konkrét szakpolitikai célkitűzéseket célzó finanszírozási és beruházási műveletek kockázati profiljától függően **tematikus pénzügyi termékeket** lehet létrehozni az egyes szakpolitikai keretekben belül.

A tematikus pénzügyi termékeknek egy világosan meghatározott, magasabb uniós hozzáadott értéket képviselő szakpolitikai területre kell összpontosítaniuk, ahol a piaci hiányosság vagy az optimálistól elmaradó beruházási helyzet általános pénzügyi termékekkel nem kezelhető, mivel jelentősen eltér ezen általános pénzügyi termékek feltételeitől. Oka lehet ennek különösen a finanszírozási és beruházási műveletek magas kockázati profilja, amely a végrehajtó partnerrel való aszimmetrikus vagy korlátozott kockázatmegosztás, illetve a kockázatmegosztás hiánya következtében magasabb uniós garanciafedezetet igényel. A végrehajtó partner pénzügyi hozzájárulásának azonban portfólióalapon minden esetben meg kell felelnie az InvestEU-rendelet 13. cikke (4) és (5) bekezdésének.

A tematikus pénzügyi termék piaci hiányosságra vagy az optimálistól elmaradó beruházási helyzetre vonatkozó értékelésen alapul, melynek arányosnak kell lennie a javasolt tematikus pénzügyi termék jellemzőivel, amennyiben az adott termék még nem képezi meglévő értékelések és tanulmányok tárgyát.

A tervezett projektportfólió felülvizsgálata mellett a végrehajtó partner a tematikus termékhez tartozó minden egyes finanszírozási vagy beruházási műveletre vonatkozóan konkrét információkat nyújt a Bizottságnak a támogathatóságról, a garanciaállapodásban meghatározottaknak megfelelően.

Közös általános vagy tematikus pénzügyi termék dolgozható ki az egynél több szakpolitikai keretbe tartozó szakpolitikai célkitűzések hatékonyabb kezelése érdekében. Az ilyen termékeknek két vagy több keretből származó erőforrásokat kell kombinálniuk.

2.3.3. Kizárt tevékenységek

Az InvestEU Alap nem támogathatja az InvestEU-rendelet V. mellékletének B. szakaszában említett tevékenységeket.

2.3.4. Állami támogatással kapcsolatos megfontolások

Az InvestEU Alapból uniós és tagállami komponensek keretében támogatott finanszírozási és beruházási műveletekhez nyújtott tagállami források bizonyos esetekben az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 107. cikkének (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősülhetnek. Ezek a támogatások azonban mentesülnek az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdésében meghatározott, az állami támogatási intézkedésekre vonatkozó bejelentési kötelezettség alól, amennyiben megfelelnek az általános csoportmentességi rendeletben⁽²⁹⁾ és különösen annak InvestEU-specifikus szakaszában⁽³⁰⁾, vagy egy másik csoportmentességi rendeletben meghatározott követelményeknek⁽³¹⁾. Minden olyan állami támogatást, amely nem felel meg a csoportmentességi rendeletek valamelyikében megállapított követelményeknek, az EUMSZ 108. cikkének megfelelően be kell jelenteni a Bizottságnak.

2.4. Kockázatértékelés

A végrehajtó partnereknek minden közvetlen hitelfinanszírozás-típusú művelet esetében el kell végezniük a standard kockázatértékelést, amely magában foglalja a nemteljesítés valószínűségének és a várható megtérülési rátának a kiszámítását, valamint a végrehajtó partner belső minősítési vagy besorolási rendszere szerinti besorolást. A kockázatértékelés eredményéről tájékoztatni kell a Bizottságot.

⁽²⁹⁾ A Bizottság 651/2014/EU rendelete (2014. június 17.) a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetőségéről (HL L 187., 2014.6.26., 1. o.).

⁽³⁰⁾ Még nem került elfogadásra.

⁽³¹⁾ Állami támogatás esetében az általános csoportmentességi rendelet 1. cikke (4) bekezdésének c) pontja kimondja, hogy a rendelet nem alkalmazandó a nehéz helyzetben lévő vállalkozásokra.

A művelet általános kockázatának tükrözése érdekében a számítást az uniós garancia és a végrehajtó partner pénzügyi hozzájárulásának figyelembevétele nélkül kell elvégezni. Figyelembe kell azonban venni azt a tényt, hogy a tematikus termékek körébe tartozó egyes műveletek a végrehajtó partner által alkalmazott szabályok és eljárások értelmében kívül eshetnek a végrehajtó partner szokásos kockázati mérőszámainak alkalmazási körén. Ilyen esetekben a megfelelő kockázati jelentéstétel biztosítása érdekében a végrehajtó partner a Bizottsággal együttműködve megfelelő kockázatértékelést dolgoz ki.

A hitelfinanszírozás-típusú műveletek várható kockázati profiljára vonatkozó információkat az InvestEU Alaphoz intézett támogatási kérelem részeként be kell nyújtani a beruházási bizottságnak. A hitelfinanszírozás-típusú művelet olyan művelet, amely a hitelviszony kockázati jellemzőivel rendelkezik, amely magában foglalhatja a hitelviszonyt megtestesítő jogi formájú instrumentumokat is. Idetartoznak például a hitelek, a pénzügyi lízingek, a jelzáloghitelek, az akkreditívek, a garanciák, a készletli hitelkeretek, valamint a tőkepiacokon kibocsátott egyes értékpapírok, például a kötvények; ezek lehetnek előresoroltak, mezzanine besorolásúak, alárendeltek, ill. fedezetek vagy fedezetlenek.

Tőkefinanszírozás-típusú műveletek esetében az uniós garancia felhasználható a végrehajtó partnerek által egyedi szervezetekbe vagy projektekbe történő befektetések (tőkebefektetés-típusú befektetések), alapokba (többek között alapok alapjaiba, társbefektetési eszközökbe vagy más típusú közvetítőkhöz), továbbá egyéb tőketípusú portfóliókockázatot jelentő finanszírozási eszközökbe (tőketípusú portfólióba) történő befektetések támogatására.

A tőkefinanszírozás-típusú művelet olyan művelet, amely a tőkebefektetés kockázati jellemzőivel rendelkezik. Idetartozhatnak a tulajdonviszonyt megtestesítő jogi formájú instrumentumokba, például törzsrésvényekbe vagy elsőbbségi részvényekbe történő befektetések, és a kvázi-tőke vagy hibrid instrumentumok jogi formáját öltő eszközök, például jelentősen alárendelt kölcsönök nyereségrészesedéssel, mezzanine finanszírozás, kockázati kölcsönök, átváltható értékpapírok, opciós utalványok vagy egyéb részesedési jogosultságokat biztosító eszközök, amennyiben a tulajdonost tőketípusú kockázatnak teszik ki. A közvetlen tőkefinanszírozás-típusú műveletek esetében a végrehajtó partnernek el kell végeznie a standard értékelést, és ennek eredményéről tájékoztatnia kell a Bizottságot. A szokásos tőkemutatók alkalmazási körén kívül eső műveletek esetében a végrehajtó partner a Bizottsággal együttműködve megfelelő értékelési módszert dolgoz ki a megfelelő jelentéstétel biztosítása érdekében.

A végrehajtó partnernek a standard kockázatértékelés alapján kell megállapítania, hogy egy művelet – annak jogi formájától és nomenklatúra szerinti besorolásától függetlenül – tőkefinanszírozás-típusú vagy hitelfinanszírozás-típusú-e. Az eredményről tájékoztatnia kell a Bizottságot.

A közvetített műveletek esetében a végrehajtó partnerek támaszkodhatnak a pénzügyi közvetítők standard eljárásaira a végső kedvezményezettek kockázatainak értékelése vagy adott esetben a művelet értékelése tekintetében. A garanciamegállapítás meghatározza, hogy a végrehajtó partnerek által a pénzügyi közvetítőktől portfóliószerint kapott információk alapján végzett elemzés eredményét jelenteni kell a Bizottságnak annak érdekében, hogy az értékelhesse e műveleteknek az uniós garancia által viselt kockázatra gyakorolt hatását és a feltöltési igények megfelelőségét.

A finanszírozási és beruházási műveleteket az InvestEU-rendelet 11. cikke (1) bekezdése b) pontjának ii. alpontjával összhangban meghatározott közös minősítési rendszer megfelelő kategóriájába kell sorolni. A finanszírozási vagy beruházási művelet kockázatértékelésére vonatkozó releváns információkat az InvestEU-rendelet 24. cikkének (4) bekezdésével összhangban a beruházási bizottság rendelkezésére kell bocsátani, és a Bizottság részére is rendelkezésre kell bocsátani jelentéstételi célból. A részletes követelményeket a garanciamegállapodásokban kell meghatározni, figyelembe véve az EU mint kezes érdekeit, valamint biztosítva a magánjellegű és/vagy üzleti szempontból érzékeny információk titkosságának megfelelő védelmét.

2.5. A finanszírozás pénzneme

Az uniós garanciát euróban kell a végrehajtó partnerek rendelkezésére bocsátani.

A finanszírozási és beruházási műveletek keretében a végső kedvezményezetteknek nyújtott finanszírozás bármely olyan pénznemben nyújtható, amely valamely tagállamban törvényes fizetőeszköz. Az ilyen finanszírozás a helyi tőkepiacok fejlődéséhez is hozzájárulhat.

Finanszírozás más forgalomképes pénznemben is nyújtható. A végrehajtó partnereknek és a pénzügyi közvetítőknek azonban törekedniük kell annak elkerülésére, hogy a végső kedvezményezettek árfolyamkockázatnak legyenek kitéve. Főszabály szerint a végső kedvezményezettek csak akkor részesülhetnek finanszírozásban a végső kedvezményezett székhelye szerinti állam törvényes fizetőeszközétől eltérő pénznemben, ha ezt komoly gazdasági indokok támasztják alá. Ilyen esetekben a finanszírozást lehetőleg euróban kell nyújtani.

2.6. A szakpolitikai keretekhez való hozzárendelés elvei

Pénzügyi termékek a megfelelő szakpolitikai kereten belül, a következő elvekkel összhangban hozhatók létre:

- a) a pozitív társadalmi hatás elérését vagy a készségfejlesztést fő célként kitűző finanszírozási és beruházási műveleteket támogató pénzügyi termékek a szociális beruházási és készségfejlesztési keret hatálya alá tartoznak;
- b) a kizárólag kkv-kból és kis méretű, közepes piaci tőkeértékű vállalatokból álló portfóliók hitel vagy tőke formájában, közvetített alapon történő támogatására szolgáló pénzügyi termékek a „kkv-k” szakpolitikai keret hatálya alá tartoznak, kivéve azokat, amelyek az a) pont hatálya alá tartoznak. A közvetlen műveletek esetében a kizárólag kkv-kból és kisebb méretű, közepes piaci tőkeértékű vállalatokból álló portfólióknak az InvestEU-rendelet 8. cikke (1) bekezdésének c) pontjában említett általános szakpolitikai területként történő támogatására szolgáló pénzügyi termékeket a kkv-kerethez kell rendelni, míg az egyéb konkrét szakpolitikai területekre irányuló pénzügyi termékeket ahhoz a szakpolitikai kerethez kell rendelni, amely az adott területet lefedi;
- c) a kutatási, innovációs vagy digitalizálási tevékenységeket támogató pénzügyi termékek a kutatásra, innovációra és digitalizációra vonatkozó keret hatálya alá tartoznak, kivéve az a) és b) pontban említetteket;
- d) az infrastrukturális műveletek támogatását szolgáló pénzügyi termékek, a kapcsolódó mozgó eszközök, az olyan innovatív technológiák bevezetése, amelyek esetében a kockázat főként keresleti kockázat, valamint az ágazatspecifikus piacfejlesztések a fenntartható infrastruktúrára vonatkozó keret hatálya alá tartoznak, a következő feltételekre is figyelemmel:
 - i) a szociális infrastruktúrához ⁽³²⁾ kapcsolódó pénzügyi termékeket a szociális beruházási és készségfejlesztési kerethez kell rendelni;
 - ii) az olyan infrastruktúrához kapcsolódó pénzügyi termékeket, amelyek esetében a fő kockázat a technológiafejlesztési és innovációs tevékenységekben rejlik, a „kutatás, innováció és digitalizáció” kerethez kell rendelni. A fenntartható infrastruktúrára vonatkozó szakpolitikai célkitűzéseket követő, kkv-k és kis méretű, közepes piaci tőkeértékű vállalatok által végrehajtott projektekhez kapcsolódó pénzügyi termékek mindazonáltal a fenntartható infrastruktúrára vonatkozó keret hatálya alatt is kifejezhetők és végrehajthatók, amennyiben e portfóliók nem tartoznak a b) pont hatálya alá.

Az InvestEU-rendelet 3. cikke (1) bekezdésének g) pontja alapján kkv-knak nyújtott tőketámogatás bármely szakpolitikai kerethez tartozó pénzügyi termékeken keresztül biztosítható.

A közös pénzügyi termékek két vagy több keret hatálya alá tartoznak a garanciaállapotokban meghatározott vonatkozó garanciaallokációs mechanizmusnak megfelelően. A garanciaallokációs mechanizmus állhat az egyes finanszírozási vagy beruházási műveleteknek a vonatkozó szakpolitikai keretek vagy egyéb mechanizmusok közötti arányos, előre meghatározott megosztásából.

A végrehajtó partner által javasolt minden egyes finanszírozási vagy beruházási műveletet hozzá kell rendelni ahhoz a pénzügyi termékhez, amelynek megfelel. Ha a finanszírozási vagy beruházási művelet több pénzügyi termék kritériumainak is megfelel, a műveletet ahhoz a pénzügyi termékhez kell hozzárendelni, amelyhez a művelet fő célkitűzése tartozik az InvestEU-rendelet 8. cikkének (4) bekezdésével összhangban.

A végrehajtó partner egy konkrét finanszírozási vagy beruházási művelet benyújtásakor javaslatot tesz a megfelelő pénzügyi termékre azon szakpolitikai kereten belül, amely alá a finanszírozási vagy beruházási művelet tartozik.

2.7. Földrajzi és ágazati diverzifikáció

Az uniós garancia által fedezett finanszírozási és beruházási műveleteknek a beruházási időszak végén számított volumene bármely három tagállamban nem haladhatja meg az InvestEU Alap által az összes végrehajtó partner tekintetében támogatott finanszírozás összegének 45 %-át. Ez nem foglalja magában a tagállami komponensek hatálya alá tartozó finanszírozási és beruházási műveleteket vagy azok vonatkozó részeit.

⁽³²⁾ A szociális beruházási és készségfejlesztési keret összefüggésében a szociális infrastruktúra az általános érdekű szolgáltatásokról és az általános érdekű szociális szolgáltatásokról szóló bizottsági közleményekben (COM(2007) 725 végleges és COM(2006) 177) meghatározottak szerint a szociális szolgáltatásokat és egyes általános érdekű szolgáltatásokat (oktatás és egészségügy) támogató infrastruktúrát jelent. Konkrétabban, a szociális szolgáltatások területén a szociális infrastruktúra olyan szolgáltatások nyújtását támogatja, amelyek személyre szabott támogatás révén segítik az embereket kedvezőtlen szociális helyzetük javításában, a társadalomba való beilleszkedésben és foglalkoztathatóságuk javításában. Az ilyen típusú infrastruktúra jellemzően helyi szinten valósul meg, és integrált megvalósítást, közösségi alapú ellátást igényel.

Emellett mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy a beruházási időszak végére a műveletek az InvestEU-rendelet II. mellékletében felsorolt támogatható területek széles körét lefedjék. Idetartoznak különösen a kialakulóban lévő vagy fejletlen piacok, és figyelembe veendő a végrehajtó partner által biztosított pénzügyi termékek. A pénzügyi termékek az InvestEU-rendelet II. mellékletében meghatározott finanszírozási és beruházási műveletekre jogosult területek bármelyike esetében biztosíthatnak finanszírozást.

A földrajzi diverzifikáció előmozdítása érdekében beruházási platformok hozhatók létre, összekapcsolva a végrehajtó partnerek erőfeszítéseit és szakértelmét a nemzeti fejlesztési bankokkal és a pénzügyi eszközök használata terén korlátozott tapasztalattal rendelkező intézményekkel.

A tagállami komponensek keretében a földrajzi hatályt és az esetleges forráselkülönítést bele kell foglalni a vonatkozó hozzájárulási megállapodásokba.

2.8. Tagállami komponensek a szakpolitikai keretekben

Tagállami komponensek hozhatók létre egy vagy több alkalmazandó szakpolitikai keret lefedésére. A tagállami komponensek a hozzájáruló tagállamok elkülönített előirányzatait jelentik, melyek célja a megosztott irányítás alá tartozó alapok vagy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz szakpolitikai célkitűzéseinek megvalósítása, illetve a hozzájárulás eredetétől függően a hozzájárulási megállapodásban meghatározott célok teljesítése. A tagállami komponensek egyebek mellett tőketámogatást nyújthatnak a kkv-k számára az InvestEU-rendelet 3. cikke (1) bekezdésének g) pontjával összhangban.

A tagállami komponensek keretében végrehajtott finanszírozási és beruházási műveleteket az InvestEU Alap szabályaival összhangban kell végrehajtani, és azoknak összhangban kell lenniük a jelen beruházási iránymutatással és az InvestEU-rendelet 10. cikke szerinti hozzájárulási megállapodással, ideértve a hozzájáruló programok célkitűzéseit is.

A tagállami komponensek⁽³³⁾ a 2.3.2.2. szakaszban meghatározott pénzügyi termékekkel kapcsolatban a következő forgatókönyvek szerint nyújthatnak támogatást:

- az uniós komponens céljaira kialakított meglévő pénzügyi termék a tagállami komponens keretében is alkalmazható. A hozzájárulást el kell különíteni a származási tagállam(ok) vagy régió(k) számára;
- testre szabott pénzügyi termékek dolgozhatók ki a származási tagállam vagy régió sajátos igényeinek és egyes konkrét végső kedvezményezettjeinek támogatása céljából. Az ilyen pénzügyi termék lehet új típusú pénzügyi termék, vagy jelentősen eltérhet az uniós komponens céljaira kialakított, meglévő pénzügyi terméktől;
- a pénzügyi termékek az uniós és a tagállami komponensekből származó támogatást egymást kiegészítő módon kombinálhatják.

Két vagy több tagállam az InvestEU-rendelet 10. cikkének (2) bekezdésével összhangban közös hozzájárulási megállapodást köthet a Bizottsággal.

2.9. Az InvestEU Alapból támogatásban részesülő vegyes finanszírozási műveletek

Az InvestEU-rendelet 2. cikkének 5. pontjában meghatározott és 6. cikkének (2) bekezdésében említett vegyes finanszírozási műveletek⁽³⁴⁾ az InvestEU Alapból származó támogatást foglalnak magukban. Az ilyen vegyes finanszírozási művelet részét képező finanszírozási vagy beruházási műveletre vonatkozó javaslatot a végrehajtó partner benyújtja jóváhagyásra a beruházási bizottságnak.

A vegyes finanszírozási művelet végrehajtására az InvestEU szabályai szerint kerül sor. Az ágazati program⁽³⁵⁾ által biztosított vegyes elem lehet vissza nem térítendő támogatás vagy pénzügyi eszköz, és meg kell felelnie az ágazati program támogathatósági szabályainak. A pénzügyi eszköz formáját öltő vegyes elem kombinálható és annak kockázata megosztható az InvestEU-garanciával, a garanciamegállapodásban foglalt részletes szabályoknak megfelelően. Az ágazati program vegyes elemének finanszírozási határait a vonatkozó munkaprogram⁽³⁶⁾ képezi; ez meghatározza a vegyes

⁽³³⁾ A tagállami komponensek a következő megosztott irányítású alapok bármelyikéből finanszírozhatók: ERF, Kohéziós Alap, ESZA+, EMVA és ETHA; vagy valamely tagállam pénzügyi hozzájárulásával, beleértve a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által támogatottakat is.

⁽³⁴⁾ A vegyes finanszírozási művelet nem kezelhető az InvestEU-rendelet 2. cikkének 5. pontjában meghatározott finanszírozási vagy beruházási műveletként. A finanszírozási vagy beruházási művelet a vegyes finanszírozási művelet részét képezi.

⁽³⁵⁾ E beruházási iránymutatás alkalmazásában ágazati programok az InvestEU-rendelet 2. cikkének 5. pontjában meghatározott uniós programok. E 2.9. szakasz alkalmazásában csak azok az ágazati programok vehetők tekintetbe, amelyek esetében a jogalap megfelelő felhatalmazó záradékot tartalmaz.

⁽³⁶⁾ Az EU ETS Innovációs Alappal történő vegyes finanszírozás esetén ez az (EU) 2018/410 irányelvvel (HL L 76., 2018.3.19., 3. o.) módosított 2003/87/EK irányelv 10a. cikkének (8) bekezdése alapján elfogadott felhatalmazáson alapuló jogi aktusokkal összhangban elfogadott vonatkozó határozat.

elem formáját, céljait, az ágazati programból a vegyes finanszírozási műveletekre allokálható költségvetési összeget, valamint a vegyes finanszírozási műveletben részt vevő szervezetek jegyzékét. Az ágazati program vegyes eleméről szóló határozat nem érinti a beruházási bizottságnak az InvestEU-rendelet szerinti uniós garanciáról szóló határozatát.

A vegyes finanszírozási műveletek tervezése és végrehajtása során különös figyelmet kell fordítani a kombinált uniós támogatás hatékonyságára és arányosságára. A garanciamegállapodás meghatározza azokat a pénzügyi termékeket, amelyek alapján vegyes finanszírozási műveletek nyújthatók be, valamint a vegyes finanszírozási műveletekre alkalmazandó különös rendelkezéseket. Ezek magukban foglalhatják az uniós támogatás adott részleteire vonatkozó indikatív vagy kötelező felső határokat. Ezen túlmenően a projektportfólió tekintetében a Bizottsággal folytatott megbeszélések során felülvizsgálhatók a vegyes finanszírozási műveletekre vonatkozó összesített információk (vagy ha a garanciamegállapodásban így állapodnak meg, a részletes információk is). Az eredménytábla megmutatja, hogy a vegyes finanszírozási műveletet támogatja-e más uniós programok vissza nem térítendő támogatási komponense vagy pénzügyi eszköze.

A tervezett projektportfólió felülvizsgálata mellett a végrehajtó partner a pénzügyi eszközhöz tartozó minden egyes, vegyes finanszírozásban részesülő finanszírozási vagy beruházási műveletre vonatkozóan konkrét információkat nyújt a Bizottságnak a támogathatóságról, a garanciamegállapodásban meghatározottaknak megfelelően. Homogén közvetett finanszírozási vagy beruházási műveletek esetében a garanciamegállapodás egyedi támogathatósági kritériumokat határozhat meg a végső kedvezményezettekkel folytatott tranzakciókra vonatkozóan, amelyek helyettesíthetik az említett konkrét információk szükségességét.

2.10. Stratégiai beruházások

Az InvestEU keretében végrehajtott finanszírozási vagy beruházási műveletek hozzájárulhatnak az InvestEU-rendelet 8. cikkének (3) bekezdésében meghatározott, az Unió számára stratégiai jelentőségű tevékenységekhez. Az ilyen tevékenységek akkor minősülnek stratégiai beruházásnak, ha:

- i) az Unió és tagállamai biztonságát vagy közrendjét veszélyeztető kockázatokkal kapcsolatos projektekre és végső kedvezményezettekre – különösen a védelem és világűr ágazatával és a kiberbiztonsággal összefüggő beruházásokra – irányulnak:
 - a védelem témakör tekintetében az Európai Védelmi Alap éves munkaprogramjában meghatározott védelmi technológiákba és termékekbe történő beruházások;
 - a világűr témakör tekintetében a következő termékekkel kapcsolatos beruházások tartoznak ide:
 - atomórák (pl. Galileo helymeghatározó rendszerekhez);
 - stratégiai hordozórakéták (azaz az Unió által ellenőrzött űrrendszerek hordozórakétái); valamint
 - a Bizottság által évente összeállított, az irányítóbizottsággal közölt jegyzékben meghatározott űripari termékek;
 - a kiberbiztonság témakör tekintetében a kizárólag kiberbiztonsági eszközök és megoldások kifejlesztésére és alkalmazására összpontosító beruházások, beleértve azokat az eseteket is, amikor ezek a digitális hálózatok és adatinfrastruktúrák telepítésének vagy korszerűsítésének részét képezik;

vagy

- ii) a 6.1.1.8., 6.2.1.1. és 6.4.1.1. szakaszban meghatározott, az Unió számára stratégiai jelentőségű területeken a stratégiai értékláncok fenntartásával és megerősítésével, valamint az Unió számára stratégiai jelentőségű tevékenységek, például a közös európai érdeket szolgáló fontos projektek (IPCEI) fenntartásával és megerősítésével hozzájárulnak az Unió rezilienciájához a kritikus infrastruktúrák, a transzformatív technológiák, az áttörést jelentő innovációk, valamint a vállalkozások és a fogyasztók számára biztosított inputok területén.

A közvetlen műveletek esetében a végrehajtó partner biztosítja, hogy a stratégiai beruházások tiszteletben tartsák az alábbi bekezdésekben megállapított korlátozásokat. A közvetett műveletek esetében a végrehajtó partner szerződésben előírja, hogy a pénzügyi közvetítőnek biztosítania kell ugyanezen korlátozások betartását.

Korlátozások vonatkoznak az első bekezdés i. pontja alá tartozó végső kedvezményezettekre, kivéve a 10 000 000 EUR-t el nem érő közvetlen műveleteket és a 10 000 000 EUR-t el nem érő közvetett műveletekhez kapcsolódó tranzakciókat.

Az e szakaszban meghatározott korlátozások alkalmazásában:

- a) „ellenőrzés”: a valamely jogalany felett akár közvetlenül, akár pedig egy vagy több köztes jogalanyon keresztül közvetve meghatározó befolyás gyakorlására való képesség;

- b) „ügyvezetés”: a jogalany olyan, a nemzeti jognak megfelelően kijelölt és adott esetben a vezérigazgatónak – vagy bármely más, hasonló döntéshozatali jogkörrel rendelkező személynek – beszámolni köteles testületét jelenti, amely hatáskörrel rendelkezik arra, hogy meghatározza a jogalany stratégiáját, céljait és általános irányítását, és amely felügyeli és nyomon követi a vezetői döntéshozatalát;
- c) „harmadik országbeli szervezet”: olyan jogi személy, amelynek letelepedési helye egy harmadik országban található, illetve amelynek letelepedési helye az Unióban található, ügyvezetése azonban valamely harmadik országban van. A jogalany letelepedési helye a létesítő okirat szerinti székhely alapján határozandó meg.

Az i. pont alá tartozó végső kedvezményezett nem állhat harmadik ország vagy harmadik országbeli szervezet ellenőrzése alatt, és ügyvezetésének az Unióban kell lennie.

Amennyiben az i. pont alá tartozó végső kedvezményezett az 5G konnektivitás területére irányuló stratégiai beruházásban vesz részt, az 5G kibebiztonsággal kapcsolatos eszköztár⁽³⁷⁾ szerinti intézkedések és kockázatcsökkentési tervek a beszállítóira is alkalmazandók. E beszállítók közé tartoznak a távközlési berendezések gyártóinak értékesítési partnerei és az egyéb harmadik fél beszállítók, így például a felhőalapú infrastruktúrák szolgáltatói, a bérelt szolgáltatást nyújtók (managed service providers), a rendszerintegrátorok, a biztonsággal és karbantartással foglalkozó vállalkozók és az átviteli berendezések gyártói.

Amennyiben az i. pont alá tartozó végső kedvezményezett a védelem területén vesz részt stratégiai beruházásban, ez a korlátozás a beszállítóira és alvállalkozóira is vonatkozik.

A harmadik ország vagy harmadik országbeli szervezet által gyakorolt ellenőrzés hiányára vonatkozó, a fenti három bekezdésben meghatározott korlátozások nem alkalmazandók egy adott finanszírozási és beruházási műveletre, amennyiben az i. pont alá tartozó végső kedvezményezett bizonyítani tudja, hogy olyan jogi személy, amelyre vonatkozóan a székhelye szerinti tagállam az Európai Védelmi Alapról szóló rendelet⁽³⁸⁾ vonatkozó rendelkezéseiben a támogatható szervezetekre megállapított elvekkel vagy az úrrendelet⁽³⁹⁾ vonatkozó rendelkezéseiben a támogatható szervezetekre megállapított elvek alapján a Bizottság által nyújtott mentéssel összhangban garanciát hagyott jóvá. A végrehajtó partnernek értesítenie kell a Bizottságot a 2.10. szakaszban meghatározott korlátozások tekintetében engedélyezett eltérésekről.

Az i. pont alá tartozó végső kedvezményezettek nem engedélyezhetnek kizárólagos használatot és nem ruházhatnak át kizárólagos jelleggel harmadik országok vagy harmadik országbeli szervezetek számára olyan szellemi tulajdon-jogokat, amelyek közvetlenül az említett stratégiai beruházásokból eredő kapcsolódó kritikus technológiákra és az Unió és tagállamai alapvető biztonsági érdekeinek védelméhez hozzájáruló technológiákra vonatkoznak, kivéve, ha ezt a végső kedvezményezett letelepedési helye szerinti tagállam jóváhagyta.

Ez a korlátozás a finanszírozás végső folyósításának időpontjától számított 5 év elteltével szűnik meg.

3. A FENNTARTHATÓ BERUHÁZÁSOK ELŐMOZDÍTÁSA

Az InvestEU – mint a Fenntartható Európa beruházási terv/Az európai zöld megállapodáshoz kapcsolódó beruházási terv⁽⁴⁰⁾ fontos része – hozzá fog járulni az európai zöld megállapodás és a méltányos átállást támogató mechanizmus megvalósításához. Elő fogja segíteni továbbá az Unió szociális dimenziójának kiépítését.

Az InvestEU-rendelet konkrét jogi követelményeket tartalmaz az éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzésekhez való hozzájárulás tekintetében, valamint az uniós garanciában részesülő finanszírozási és beruházási műveletek fenntarthatóságára vonatkozóan. Az InvestEU összefüggésében a fenntarthatóság az InvestEU-rendeletben említett három – éghajlati, környezeti és társadalmi – dimenzióra gyakorolt hatásra utal.

Ezen túlmenően az InvestEU-rendelet 8. cikkének (5) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a fenntarthatósági vizsgálatról szóló iránymutatásban meghatározott elveknek megfelelően az éghajlat-politikai célkitűzésekkel össze nem egyeztethető projektek nem jogosultak támogatásra.

⁽³⁷⁾ NIS Cooperation Group: *Cybersecurity of 5G networks – EU Toolbox of risk mitigating measures* (Az 5G hálózatok kibebiztonsága: a kockázatcsökkentő intézkedések uniós eszköztára), 2020. január, https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=64468.

⁽³⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/697 rendelete (2021. április 29.) az Európai Védelmi Alap létrehozásáról és az (EU) 2018/1092 rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 170., 2021.5.12., 149. o.).

⁽³⁹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/696 rendelete (2021. április 28.) az Unió úrprogramjának és Az Európai Unió Úrprogramügynökségének a létrehozásáról, valamint a 912/2010/EU, az 1285/2013/EU és a 377/2014/EU rendelet és az 541/2014/EU határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 170., 2021.5.12., 69. o.).

⁽⁴⁰⁾ A Bizottság közleménye – A Fenntartható Európa beruházási terv/Az európai zöld megállapodáshoz kapcsolódó beruházási terv (COM(2020) 21 final).

A pénzügyi termékek InvestEU keretében történő kialakítása során figyelembe kell venni a fenntarthatósági célkitűzésekhez való, többek között a következők révén megvalósuló hozzájárulást: a zöldkötvények és a fenntarthatósági kötvények piacának bővítése; innovatív és fenntartható megoldások bevezetése a körforgásos gazdaság, a biogazdaság, a kék gazdaság, az élelmiszeripar és az éghajlatváltozás területén; a környezet és a természeti tőke védelme (levegő, víz, természet, föld és biológiai sokféleség); az energiaigényes iparágak átállása és dekarbonizációja, többek között a digitális technológiákba és körforgásos rendszerekbe történő beruházások révén; az ágazatok támogatása az Európai Unió 2030-as és 2050-es éghajlat-politikai célkitűzéseinek megvalósítása érdekében; azon kapcsolódó negatív hatások kezelésének szükségessége, amelyek hátrányosan érinthetik különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő polgárokat (beleértve azokat is, akiknek továbbképzésre vagy átképzésre van szükségük ahhoz, hogy alkalmazkodjanak a munkavégzés új formáihoz), valamint a fenntartható iparágak és szolgáltatások létrehozása terén lemaradt régiókat; a nemek közötti egyenlőség és az egyenlőség egyéb formáinak előmozdítása.

A Bizottság arra ösztönzi a végrehajtó partnereket, hogy támogassák az (EU) 2020/852 rendelet ⁽⁴¹⁾ kritériumaival összhangban álló gazdasági tevékenységeket.

Célzott tanácsadási szolgáltatások nyújthatók a projektgazdák, a pénzügyi közvetítők vagy a végrehajtó partnerek ⁽⁴²⁾ számára, különösen a fenntarthatósági vizsgálat követelményeinek kezeléséhez szükséges kapacitás kiépítése és a fenti célkitűzések megvalósítására irányuló portfólió kialakítása érdekében.

3.1. Az éghajlattal és a környezettel kapcsolatos nyomon követés és jelentéstétel

Az InvestEU-rendelet (10) preambulumbekzdésével összhangban az éghajlat-politikai célkitűzéseket támogató finanszírozási és beruházási műveletek együttes összege az InvestEU program teljes pénzügyi keretösszegének legalább 30 %-át teszi majd ki. Emellett az InvestEU-rendelet 8. cikkének (8) bekezdése meghatározza az uniós komponensre vonatkozó azon konkrét célt, amely szerint a fenntartható infrastruktúrára vonatkozó kereten belül az éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzésekre irányuló finanszírozási és beruházási műveletek összesített volumenének legalább 60 %-os részarányt kell elérnie. A finanszírozási és beruházási műveletek várhatóan hozzájárulnak a biológiai sokféleséggel kapcsolatos átfogó uniós célkitűzésekhez is.

Az éghajlat-politikai és környezetvédelmi célszámokat az InvestEU Alap uniós és tagállami komponensére egyaránt alkalmazni kell. A célok elérését ⁽⁴³⁾ azonban külön kell kiszámítani és nyomon követni az uniós és a tagállami komponensek esetében.

A végrehajtó partnerek az InvestEU-rendelet 8. cikkének (7) bekezdésében említett, az éghajlati és környezetvédelmi kiadáskövetésre vonatkozó bizottsági iránymutatással összhangban mérik a beruházási bizottságnak benyújtott finanszírozási és beruházási műveletek éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzésekhez való hozzájárulását. Az InvestEU Alap keretében végzett éghajlati és környezetvédelmi kiadáskövetés az összes végrehajtó partnertől származó releváns információk összegyűjtésére, értékelésére és összesítésére szolgáló koherens rendszerre fog épülni, biztosítva ugyanakkor az uniós költségvetésből finanszírozott valamennyi releváns programra alkalmazandó, szélesebb körű éghajlati kiadáskövetési módszertannal való összeegyeztethetőséget. Ennek a rendszernek a fenntartható befektetések előmozdítását célzó keret létrehozásáról szóló rendelettel ⁽⁴⁴⁾ összhangban, megfelelő módon kell alkalmaznia azokat a kritériumokat, amelyek alapján meghatározható, hogy egy gazdasági tevékenység környezeti szempontból fenntartható-e.

A fenntartható infrastruktúrára vonatkozó keret esetében teljesítendő 30 %-os éghajlat-politikai és 60 %-os kumulatív éghajlat- és/vagy környezetvédelmi célkitűzés elérésének nyomon követése érdekében a projektjavaslatok Bizottságnak történő benyújtásakor a végrehajtó partnerek rendelkezésre bocsátják azon szükséges információkat, amelyek lehetővé teszik az e célokhoz való hozzájárulás nyomon követését a Bizottság által kiadott iránymutatással összhangban. Ugyanezeket az információkat a beruházási bizottságnak is be kell nyújtani az InvestEU Alaphoz intézett támogatási kérelem részeként.

A garanciamegállapodások értelmében a végrehajtó partnerek összesített szinten – és adott esetben a tagállami komponensen belül a megosztott irányítás alá tartozó, hozzájáruló alapokra lebontva – évente jelentést tesznek a Bizottságnak az éghajlat-politikai és környezetvédelmi célok eléréséhez hozzájáruló műveletekről. Ez a jelentés adott esetben releváns mutatókat is tartalmaz.

⁽⁴¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/852 rendelete a fenntartható befektetések előmozdítását célzó keret létrehozásáról, valamint az (EU) 2019/2088 rendelet módosításáról (HL L 198., 2020.6.22., 13. o.), továbbá a kapcsolódó felhatalmazáson alapuló jogi aktusok.

⁽⁴²⁾ A végrehajtó partnereknek nyújtott tanácsadási támogatás kiegészíti a technikai támogatási eszköz által nyújtott technikai segítségnyújtást.

⁽⁴³⁾ A fenntartható infrastruktúrára vonatkozó szakpolitikai keret összegének 30 %-át kell éghajlat-politikai, 60 %-át éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzésekre fordítani.

⁽⁴⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/852 rendelete a fenntartható befektetések előmozdítását célzó keret létrehozásáról, valamint az (EU) 2019/2088 rendelet módosításáról (HL L 198., 2020.6.22., 13. o.).

3.2. Fenntarthatósági vizsgálat

Az InvestEU-rendelet 8. cikkének (5) bekezdésével összhangban a végrehajtó partnernek át kell világítania a finanszírozási és beruházási műveleteket annak megállapítása érdekében, hogy amennyiben valamely projekt meghalad egy bizonyos méretkorlátot⁽⁴⁵⁾, van-e jelentős környezeti, éghajlati vagy társadalmi hatása. Ha igen, akkor e projekteket fenntarthatósági vizsgálatnak kell alávetni a Bizottság által a potenciális végrehajtó partnerekkel együttműködésben kidolgozott iránymutatással összhangban. Amennyiben a végrehajtó partner arra a megállapításra jut, hogy nincs szükség fenntarthatósági vizsgálat elvégzésére, e megállapítását indokolnia kell a beruházási bizottság felé.

A fenntarthatósági vizsgálatot a végrehajtó partnernek kell elvégeznie a projektgazdák által szolgáltatott információk alapján és a bizottsági iránymutatással összhangban. Az InvestEU-támogatás kérelmezésekor a végrehajtó partnereknek adott esetben fenntarthatósági vizsgálatról szóló összefoglalót kell benyújtaniuk. A titoktartásra és a bizalmas üzleti adatokra – többek között a szellemi tulajdonra – vonatkozó szabályok és gyakorlatok kellő figyelembevételével a fenntarthatósági vizsgálat összefoglalását nyilvánosságra kell hozni azt követően, hogy a beruházási bizottság jóváhagyta az uniós garancia adott műveletre történő felhasználását.

A bizottsági iránymutatást a más uniós programokra vonatkozóan kidolgozott iránymutatásokkal összhangban, a meglévő jogszabályok⁽⁴⁶⁾, az éghajlatváltozással szembeni reziliencia biztosítására és a környezeti externáliák értékelésére irányuló meglévő iránymutatások, eszközök és bevált gyakorlatok alapján kell kidolgozni⁽⁴⁷⁾, megfelelő módon figyelembe véve azokat a kritériumokat, ideértve a „jelentős károkozás elkerülésének” elvét is, amelyek alapján meghatározható, hogy egy gazdasági tevékenység az (EU) 2020/852 rendeletben meghatározottak szerint környezeti szempontból fenntartható-e. A fenntarthatósági vizsgálatnak hozzá kell járulnia annak ellenőrzéséhez is, hogy az InvestEU beruházási műveletei az egyenlőtlenségek kiküszöbölésére irányulnak, vagy legalábbis nem járulnak hozzá a meglévő egyenlőtlenségek fenntartásához vagy növeléséhez.

3.3. Az InvestEU keretében működő méltányos átállási program

A Fenntartható Európa beruházási terv/Az európai zöld megállapodáshoz kapcsolódó beruházási terv részeként az InvestEU egy az InvestEU pénzügyi termékei révén végrehajtandó, célzott méltányos átállási programmal fog hozzájárulni a méltányos átállást támogató mechanizmushoz. Ez a program olyan beruházásokat támogat majd, amelyek az Unió 2030-ra vonatkozó éghajlatpolitikai céljának elérésére és a 2050-ig megvalósítandó klímasemlegességére irányuló átállási folyamatból eredő társadalmi, gazdasági és környezeti kihívásokat kezelik. Annak érdekében, hogy részesülhessenek az InvestEU méltányos átállási programjának előnyeiből, a tagállamok a releváns területi átállási tervben meghatározzák a Méltányos Átállást Támogató Alapról (MÁTA) szóló rendelet⁽⁴⁸⁾ (a továbbiakban: MÁTA-rendelet) vonatkozó rendelkezéseiben a méltányos átállásra vonatkozó területi tervek megállapított elvekkel összhangban támogatandó ágazatokat és tevékenységeket.

Az InvestEU méltányos átállási programja a magán- és közszektorbeli szervezetek méltányos átállási célkitűzéseikhez igazodó, gazdaságilag életképes beruházásait támogatja. A projekteknél vagy a végső kedvezményezetteknek a MÁTA-rendelet szerinti, jóváhagyott területi átállási terv hatálya alá tartozó területeken kell megvalósulniuk vagy elhelyezkedniük. Ezenkívül támogathatók azok a projektek vagy végső kedvezményezettek, amelyek nem ezeken a területeken valósulnak meg, vagy helyezkednek el, de hozzájárulnak e területek fejlesztési szükségleteinek kielégítéséhez, feltéve, hogy az ilyen projektek finanszírozása kulcsfontosságú a méltányos átállásra vonatkozó területi tervvel rendelkező területek átállásához. Idetartozhatnak például a méltányos átállási régiók hálózati összekapcsoltságát javító infrastrukturális projektek.

Az InvestEU méltányos átállási programjának azokat a beruházásokat kell támogatnia, amelyek összhangban vannak az InvestEU-rendeletben és az e beruházási iránymutatásban meghatározott célkitűzésekkel (az InvestEU-rendelet 3. cikke) és beruházási prioritásokkal (az InvestEU-rendelet 8. cikkének (1) bekezdése és II. melléklete).

⁽⁴⁵⁾ Az alkalmazandó konkrét küszöbértékeket a Bizottság által az InvestEU-rendelet 8. cikke (6) bekezdésének alkalmazásában kiadott fenntarthatósági iránymutatás fogja meghatározni.

⁽⁴⁶⁾ Például: a 2014/52/EU irányelvvel (HL L 124., 2014.4.25., 1. o.) módosított 2011/92/EU irányelv az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról (HL L 26., 2012.1.28., 1. o.); a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló 92/43/EGK irányelv (HL L 206., 1992.7.22., 7. o.); a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló 2000/60/EK irányelv (HL L 327., 2000.12.22., 1. o.); az ipari kibocsátásokról (a környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről) szóló 2010/75/EU irányelv (HL L 334., 2010.12.17., 17. o.).

⁽⁴⁷⁾ „Éghajlatváltozás és nagyprojektek. Éghajlatváltozással kapcsolatos követelmények és iránymutatás a 2014–2020-as programozási időszak nagyprojektjei számára: az éghajlatváltozás káros hatásaival szembeni reziliencia biztosítása és az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentése”, Európai Bizottság (2016.8.25.) https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/docs/major_projects_en.pdf; valamint „Az éghajlatváltozással kapcsolatos információk integrálása és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás a projektfejlesztésben: A gyakorlati szakemberek tapasztalatai”, Az Európai Unió pénzügyi intézményeinek az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással foglalkozó munkacsoportja (EUFIWACC) (2016. május) https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/docs/integrating_climate_change_en.pdf

⁽⁴⁸⁾ Rendelet a Méltányos Átállást Támogató Alap létrehozásáról, még nem tették közzé. A jogi aktus aláírására várva.

Az InvestEU méltányos átállási programja végrehajtható bármely, a négy szakpolitikai kerethez tartozó InvestEU pénzügyi terméken keresztül. A méltányos átállási területek sajátosságai (pl. gazdasági egyenlőtlenségek, munkaerőpiaci struktúra, felvevőképesség stb.) és a Covid19-világjárvány által a gazdasági kilátásokra gyakorolt hatás miatt egyes pénzügyi termékek esetében nagyobb, míg mások esetében korlátozott vagy zero finanszírozási igény várható. E tényezőket figyelembe véve célzott ösztönzők kínálhatók a végrehajtó partnerek és a pénzügyi közvetítők számára. Ezek az ösztönzők indokolt esetben az EU és a végrehajtó partner közötti előnyösebb kockázatmegosztási megállapodások formáját ölthetik, megjelenhetnek az uniós garancia alacsonyabb díjában vagy az InvestEU méltányos átállási programjához hozzájáruló finanszírozási és beruházási műveletek igazgatási költségeinek részleges fedezésében az InvestEU-rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében meghatározottak szerint, illetve egyéb, egy vagy több pénzügyi termékre vonatkozó garanciamegállapodásban elfogadott formában is biztosíthatók. Adott esetben célzott tanácsadási támogatás nyújtható az érintett projektgazdáknak vagy pénzügyi közvetítőknek egy életképes projektportfólió kialakításának támogatására.

Az uniós garancia díját érintő csökkentés előnyeit teljes mértékben a végső kedvezményezetteknek kell élvezniük.

A végrehajtó partnerek hozzájárulása az InvestEU méltányos átállási programja beruházási célkitűzéseinek eléréséhez az érintett pénzügyi termék jellegétől függően változhat.

A végrehajtó partnerek nyomon követik az InvestEU méltányos átállási programja keretében végrehajtott finanszírozási és beruházási műveleteket vagy azok releváns, a projekteket vagy végső kedvezményezetteket támogató komponenseit, és jelentést tesznek azokról. A méltányos átállásra vonatkozó releváns területi terv elfogadását követően az ilyen műveleteket vagy azok releváns elemeit akkor is az InvestEU méltányos átállási programja keretében mozgósított beruházásnak kell tekinteni, ha azokat a terv elfogadása előtt hagyták jóvá, feltéve, hogy a végrehajtó partner ellenőrzi, hogy azok megfelelnek a méltányos átállásra vonatkozó releváns területi terv célkitűzéseinek.

Az InvestEU méltányos átállási programja keretében nyújtott finanszírozás nem kombinálható a közszektor-hitelezési eszközzel ⁽⁴⁹⁾ (3. pillér), kivéve a tanácsadási támogatást.

4. Az uniós garancia felhasználása

Az **uniós garancia** felhasználható különböző pénzügyi termékekhez kapcsolódó finanszírozási és beruházási műveletek különböző kockázati szegmenseinek fedezésére vagy a pénzügyi termékekhez kapcsolódó finanszírozási vagy beruházási műveletek portfóliói kockázati szegmenseinek fedezésére. Az uniós garancia felhasználásának részleteit a garanciamegállapodásban kell meghatározni.

Az uniós garancia lehet egyenrangú (*pari passu*) a végrehajtó partner kockázati pozíciójával, vagy fedezhet alárendelt ügyletrészesorozatot, például az első veszteségviselő ügyletrészesorozatot, vagy mezzanine ügyletrészesorozatot. Az egynél több szakpolitikai keretre kiterjedő garanciamegállapodások esetében a pénzügyi termékekből származó veszteségek egy vagy több szakpolitikai kereten belül megoszthatóvá tehető, figyelembe véve a garanciamegállapodásban meghatározott kockázatmegosztási struktúrát.

A végrehajtó partner első veszteségviselő ügyletrészesorozatból való részesedése beleszámít a végrehajtó partnernek az InvestEU-rendelet 2. cikkének (7) bekezdésében meghatározott pénzügyi hozzájárulásába. A garanciamegállapodásokban meghatározott feltételek és számítási módszertan alapján az egyéb formájú kockázatmegosztás, például a végrehajtó partner mezzanine ügyletrészesorozatban való részesedése is beszámítható a végrehajtó partner pénzügyi hozzájárulásába.

A pénzügyi termék élettartamát és megszüntetésének feltételeit a garanciamegállapodás határozza meg. Adott esetben egy pénzügyi termék keretében a finanszírozási vagy beruházási művelet szintjén a befektető az Unió és a végrehajtó partner pénzügyi érdekeinek tiszteletben tartása mellett az alapul szolgáló befektetések élettartamának vége előtt kiléphet a befektetésekből vagy elidegenítheti a kitétségeket, amennyiben biztosítható a szakpolitikai célkitűzések elérése.

A 4. szakaszban meghatározott, értelemszerűen alkalmazandó elvek sérelme nélkül az alárendelt vagy mezzanine ügyletrészesorozat vastagságát a garanciamegállapodásban meghatározott transferrata-mechanizmussal is meg lehet határozni. Ez azt jelenti, hogy minden egyes finanszírozási vagy beruházási műveletre egyedi transferrátát alkalmaznak annak meghatározása érdekében, hogy a végrehajtó partner és az uniós garancia az adott művelet esetében milyen mértékben járul hozzá az adott alárendelt vagy mezzanine ügyletrészesorozathoz.

⁽⁴⁹⁾ Rendelet a méltányos átállást támogató mechanizmus keretében biztosított közszektor-hitelezési eszközről, még nem tették közzé. A Tanács első olvasatban elfogadott álláspontjára várva.

Amennyiben e beruházási iránymutatás az érintett szakpolitikai keretre vonatkozó szakaszban másként nem rendelkezik, az uniós garancia felhasználására az alábbi elvek alkalmazandók. A tagállami komponens esetében az első veszteségviselő ügyletrészsorozat vagy a mezzanine ügyletrészsorozat vastagsága a Bizottság és a tagállam között aláírt vonatkozó hozzájárulási megállapodásban meghatározottaknak megfelelően eltérhet a jelen 4. szakaszban meghatározott elvektől.

4.1. Általános pénzügyi termékek

4.1.1. Az uniós garancia hitelfinanszírozás-típusú műveletekhez való felhasználása

Főszabályként, a 4.1.1.1–4.1.1.3. szakaszban foglalt rendelkezésekre is figyelemmel, a pénzügyi termékekhez kapcsolódó hitelfinanszírozás-típusú műveleteket támogató portfóliók esetében, amennyiben az uniós garancia kiterjed az első veszteségviselő ügyletrészsorozatra, a végrehajtó partnernek legalább 5 %-os részesedést kell vállalnia az első veszteségviselő ügyletrészsorozatban.

4.1.1.1. Egyedi műveletek fedezete

A jelen 4.1.1.1. szakasz csak a közvetlen műveletekre vonatkozik.

Az uniós garancia *pari passu* alapon felhasználható az egyedi műveletek részleges fedezésére. Ebben az esetben az egyedi műveletre vonatkozó uniós garancia nem haladhatja meg a végrehajtó partner által nyújtott finanszírozás 50 %-át. A végrehajtó partner az érdekek összehangolása céljából köteles legalább 20 %-os *pari passu* részesedést fenntartani az egyedi műveletekben.

Az uniós garancia más formákat is ölthet, ideértve az egyedi művelethez kapcsolódó alárendelt pozíciót is. Ebben az esetben az egyedi műveletre vonatkozó uniós garancia nem haladhatja meg a végrehajtó partner által nyújtott teljes finanszírozás 25 %-át⁽⁵⁰⁾. A végrehajtó partnernek legalább 5 %-os részesedéssel kell rendelkeznie az alárendelt pozícióban.

4.1.1.2. A 4.1.1.3. szakaszban említettektől eltérő műveleti portfóliók fedezete

A végrehajtó partner által finanszírozott finanszírozási és beruházási műveletek vonatkozó portfóliója tekintetében az uniós garancia első veszteségviselő vagy mezzanine részsorozatot is fedezhet. Amennyiben az uniós garancia az első veszteségviselő ügyletrészsorozatot fedezi, a végrehajtó partnernek legalább 5 %-os részesedést kell vállalnia az első veszteségviselő ügyletrészsorozatban.

Az első veszteségviselő ügyletrészsorozat vastagsága a garantált portfólió keretében végzett műveletek várható kockázati profilján alapul. Összege nem haladhatja meg a végrehajtó partner által valamely pénzügyi termék keretében nyújtott finanszírozás teljes összegének 30 %-át. A szociális beruházási és készségfejlesztési kereten belül az első veszteségviselő ügyletrészsorozat vastagsága nagyobb lehet a teljes finanszírozási összeg megfelelő hányadánál.

4.1.1.3. A maximált és nem maximált garanciák portfólióinak fedezete

A közvetített hitelfinanszírozás esetében, mind maximált garanciák, mind nem maximált garanciák formájában, amennyiben a pénzügyi közvetítőktől származó ellentételezés nem elegendő a végrehajtó partner által nyújtott finanszírozás kockázatának megfelelő ellentételezéséhez, az uniós garancia a várható veszteségek szintjén meghatározott első veszteségviselő ügyletrészsorozat akár 100 %-át is fedezheti. A maximált garanciák formáját öltő közvetített hitelfinanszírozás esetében az uniós garanciával fedezett első veszteségviselő ügyletrészsorozat vastagsága a végrehajtó partner által nyújtott finanszírozás akár 100 %-át is elérheti.

Kellően indokolt esetekben a végrehajtó partner által nyújtott, nem maximált garanciák esetében az uniós garancia a várható veszteségeket meghaladó veszteségeket is fedezheti. Ebben az esetben a nem várt veszteségek uniós garancia által fedezett részét a garanciamegállapodásban meghatározottak szerint kell beárazni.

Magas szakpolitikai értékű, kivételes esetekben, a végrehajtó partner által nyújtott maximált garanciák esetében az uniós garancia által fedezett első veszteségviselő ügyletrészsorozat vastagsága a várható veszteségek szintjénél magasabb szinten is megállapítható. Ebben az esetben a nem várt veszteségek uniós garancia által fedezett részét a garanciamegállapodásban meghatározottak szerint kell beárazni.

⁽⁵⁰⁾ A végrehajtó partner által a harmadik fél finanszírozónak nyújtott garancia formájában megvalósuló finanszírozási vagy beruházási művelet esetében a 25 %-os korlát a harmadik fél finanszírozó által nyújtott finanszírozásra vonatkozik.

4.1.2. Az uniós garancia tőkefinanszírozás-típusú műveletekhez való felhasználása

Főszabály szerint a tőkefinanszírozás-típusú műveleteket támogató portfóliók tekintetében a végrehajtó partnereknek saját kockázataikra *pari passu* alapon kell befektetniük minden finanszírozási vagy beruházási műveletbe olyan arányban, amely biztosítja az érdekek megfelelő, az egyes pénzügyi termékek esetében előzetesen meghatározottak szerinti összehangolását. A finanszírozás uniós garanciával fedezett része együttesen, a végrehajtó partner által a különböző pénzügyi termékek keretében *pari passu* alapon nyújtott (csoportszinten figyelembe vehető) teljes tőkefinanszírozás-típusú finanszírozás legfeljebb 70 %-át teheti ki, míg a saját kockázatra nyújtott finanszírozásnak a végrehajtó partner által bármely finanszírozási vagy beruházási művelet keretében *pari passu* alapon nyújtott teljes tőkefinanszírozás-típusú finanszírozás legalább 5 %-át kell kitennie.

Kellően indokolt esetekben a végrehajtó partnerek és a Bizottság közötti kockázatmegosztási megállapodások nem *pari passu* alapú megoldást is tartalmazhatnak. Engedélyezhető például az uniós garancia alárendelt alapon történő felhasználása a rendszerszintű piaci hiányosságokkal rendelkező közjavak esetében, vagy akkor, ha az externáliák – például új típusú műveletek vagy piacteremtés esetében – nem árazhatók megfelelően.

Az uniós garancia csak kivételes esetekben, többek között magas kockázatkoncentráció esetén fedezheti az első veszteségviselő ügyletrészsorozat 100 %-át (amely nem haladhatja meg a végrehajtó partner által az ilyen portfólió keretében nyújtott teljes finanszírozás 50 %-át). A végrehajtó partner és a Bizottság közötti bevételmegosztásnak minden esetben arányosnak kell lennie a kockázatnak való kitétségükkel.

4.2. Tematikus pénzügyi termékek

4.2.1. Az uniós garancia hitelfinanszírozás-típusú műveletekhez való felhasználása

Végrehajtó partnerek által finanszírozott hitelfinanszírozás-típusú műveletek vonatkozó portfóliója tekintetében az uniós garancia fedezhet első veszteségviselő ügyletrészsorozatot. Tekintettel az ilyen pénzügyi termékek jellemzőire, az első veszteségviselő ügyletrészsorozat vastagsága meghaladhatja a végrehajtó partnerek által biztosított finanszírozás 50 %-át. Az érdekek összehangolásának biztosítása érdekében a végrehajtó partnernek legalább 5 %-os részesedést kell vállalnia az első veszteségviselő ügyletrészsorozatban. Kellően indokolt esetekben az érdekek összehangolása a vonatkozó garanciamegállapodásban meghatározott egyéb pénzügyi eszközök útján is biztosítható.

Kellően indokolt esetekben a végrehajtó partnereknek a veszteségfedezethez az első veszteségviselő ügyletrészsorozatban keresztül nyújtott hozzájárulása fokozatosan is biztosítható, a portfólió lejáratával és a kockázatok csökkenésével párhuzamosan. Ez a hozzájárulás nyújtható a garantált vagy más portfólió(k)ból származó bevételekből, vagy más megfelelő és innovatív mechanizmusok révén.

4.2.2. Az uniós garancia tőkefinanszírozás-típusú műveletekhez való felhasználása

Végrehajtó partnerek által finanszírozott tőkefinanszírozás-típusú műveletek vonatkozó portfóliója tekintetében az uniós garancia fedezhet első veszteségviselő ügyletrészsorozatot. Az első veszteségviselő ügyletrészsorozat vastagsága a végrehajtó partner által finanszírozott vonatkozó műveleti portfólió tekintetében meghaladhatja az 50 %-ot. Az érdekek összehangolásának biztosítása érdekében a végrehajtó partnernek legalább 5 %-os részesedést kell vállalnia az első veszteségviselő ügyletrészsorozatban. Kellően indokolt esetekben az érdekek összehangolása a vonatkozó garanciamegállapodásban meghatározott egyéb pénzügyi eszközök útján is biztosítható.

Kellően indokolt esetekben a végrehajtó partnereknek a veszteségfedezethez az első veszteségviselő ügyletrészsorozatban keresztül nyújtott hozzájárulása fokozatosan is biztosítható, a portfólió lejáratával és a kockázatok csökkenésével párhuzamosan. Ez a hozzájárulás nyújtható a garantált vagy más portfólió(k)ból származó bevételekből, vagy más megfelelő és innovatív mechanizmusok révén.

5. A VÉGREHAJTÓ PARTNER ÁLTAL NYÚJTOTT FINANSZÍROZÁS

Amennyiben e beruházási iránymutatás az érintett szakpolitikai keretre vonatkozó szakaszban másként nem rendelkezik, a végrehajtó partner által nyújtott finanszírozásra az alább részletezett elvek alkalmazandók.

5.1. Általános pénzügyi termékek

5.1.1. A végrehajtó partner által nyújtott hitelfinanszírozás

5.1.1.1. Általános hitelfinanszírozás

A végrehajtó partner közvetlenül (azaz közvetlen kölcsönök vagy a közvetlen hitelfinanszírozás egyéb formájában) vagy pénzügyi közvetítőkön keresztül nyújthat finanszírozást a végső kedvezményezettnek.

5.1.1.2. Maximált és nem maximált garanciák

Az uniós komponens keretében végrehajtott finanszírozási és beruházási műveletekre a következő feltételek alkalmazandók:

- a) az uniós garancia felkínálható a végrehajtó partnereknek annak érdekében, hogy maximált vagy nem maximált garanciát nyújtsanak a pénzügyi közvetítő új finanszírozási ügyleteiből keletkeztetett portfólióra. Az olyan végső kedvezményezettekkel kötött ügyletek, amelyek kollektív fizetéseképtelenségi eljárás alatt állnak, vagy amelyek megfelelnek a nemzeti jog szerinti azon kritériumoknak, amelyek alapján hitelezők kérésére kollektív fizetéseképtelenségi eljárás alá vonhatók, nem kerülhetnek be ezekben a portfóliókba;
- b) maximált portfóliógarancia esetén a felső határt az új portfólió várható veszteségeinek szintjén kell megállapítani, és azt a pénzügyi közvetítővel kötött minden egyes portfóliógarancia-megállapodásra vonatkozóan egyedileg kell meghatározni ⁽⁵¹⁾. A várható veszteségeket historikus adatok és előretekintő becslések alapján kell meghatározni és dokumentálni. Vonatkozó adatok hiányában a felső határt előre megállapított szinten kell meghatározni, és azt rögzíteni kell a Bizottság és a végrehajtó partner közötti garanciamegállapodásban. A maximálisan megengedett felső határ 25 %. A szociális beruházási és készségfejlesztési keret esetében a maximálisan megengedhető felső határ magasabb lehet;
- c) kellően indokolt esetekben a garanciafedezet a várható veszteségek szintjéig díjmentesen biztosítható (mind a maximált, mind a nem maximált garanciák esetében), míg a várható veszteséget meghaladó kockázatot a végrehajtó partnernek kell beáraznia adott esetben a Bizottsággal kötött garanciamegállapodásnak megfelelően. Az uniós garancia díjának csökkentéséből származó előnyöket mindkét esetben teljes mértékben a végső kedvezményezettek élvezik;
- d) az új portfólióban szereplő egyedi finanszírozási ügyletekre vonatkozó garanciarátát jellemzően 50 %-ban kell megállapítani, de ez a százalékos arány különleges szakpolitikai értékkel bíró ügyletek esetében növelhető;
- e) a pénzügyi közvetítő köteles a végrehajtó partner által nyújtott garanciával egyenrangú finanszírozási ügyletek mindegyike tekintetében a kitétség legalább 20 %-át megtartani. Kellően indokolt esetekben a Bizottság és a végrehajtó partner közötti garanciamegállapodásban alacsonyabb százalékos arányt is meg lehet határozni, amennyiben az összegegyeztethető az állami támogatási szabályokkal vagy adott esetben megfelel azoknak. A szociális beruházási és készségfejlesztési keret tekintetében a minimális kitétség indokolt esetben 5 %-ra csökkenthető;
- f) a veszteségmegtérülések tekintetében a végrehajtó partner által nyújtott garanciának egyenrangúnak kell lennie a pénzügyi közvetítőével. A maximált garancia esetében, ha a veszteségek összege meghaladja a garancia felső határát, a veszteségmegtérülések összege először az előbbre sorolt kitétségekhez rendelhető hozzá. Alternatív megoldásként előzetes becslést a megtérülési arány is alkalmazható;
- g) a portfóliókba bevonható finanszírozási ügyletek minimális futamideje 12 hónap, kivéve a szociális beruházási és készségfejlesztési keretet, ahol ez kevesebb is lehet.

5.1.2. A végrehajtó partner által nyújtott tőkefinanszírozás

A végrehajtó partnerek közvetlenül ⁽⁵²⁾ vagy pénzügyi közvetítőkön (például elkülönített alapokon és befektetési eszközökön, többek között társbefektetési eszközökön) keresztül nyújthatnak tőke- és kvázisajáttőke-finanszírozást a végső kedvezményezetteknek. A közvetítő alapoknak vagy befektetési eszközöknek jellemzően a végső kedvezményezettekben való kisebbségi részesedéseket kell célozniuk.

⁽⁵¹⁾ A kkv-keret tagállami komponensére vonatkozó felső határ mértéke kivételesen – kellően indokolt esetekben – a vártnál magasabb veszteségszinten is megállapítható.

⁽⁵²⁾ Közvetlen tőke- és kvázisajáttőke-finanszírozás nem engedélyezhető a kkv-keret uniós komponense keretében.

Az uniós komponens keretében a pénzügyi közvetítőkre eszközölt befektetésekre – amelyeket a végrehajtó partnerekkel kötött garanciaállapodások részletesebben is meghatároznak – az alábbi feltételek mindegyike alkalmazandó, és – a kétségek elkerülése érdekében – e feltételek alkalmazandók a végrehajtó partner által az InvestEU keretében nyújtott finanszírozásra (finanszírozási vagy beruházási művelet), beleértve az uniós garancia által fedezett részeket és a végrehajtó partner pénzügyi hozzájárulását is:

- a) Az InvestEU keretében befektetést (finanszírozási vagy beruházási műveletet) fogadó pénzügyi közvetítőnek befektetési stratégiája részeként kötelezettséget kell vállalnia arra, hogy az InvestEU-rendelet értelmében támogatható végső kedvezményezettekbe legalább az alábbiak közül a nagyobbak megfelelő összeget befektet:
 - i) a közvetítő által befektetett összesített összeg 50 %-a; és
 - ii) az EU által támogatott beruházásokkal összefüggésben lehívott befektetési célú összeg kétszerese, de maximum a közvetítő által befektetett összesített összeg 80 %-a.
- b) A végrehajtó partnerek alapokba történő befektetési általában nem haladhatják meg az alap méretének 25 %-át. Magas szakpolitikai hozzáadott érték esetén az alap méretének legfeljebb 50 %-át kitevő befektetések engedélyezhetők, kivéve a szociális beruházási és készségfejlesztési keretet, illetve kivételes esetekben más szakpolitikai keretek technológia-transzfer-alapjait, amelyek esetében a befektetés az alap méretének akár 75 %-át is elérheti. Alapok alapja esetében ez a korlát a befektetést befogadó alapok szintjén alkalmazandó.
- c) A három vagy több végrehajtó partner által végrehajtott, európai szintű zöld és digitális beruházásokat célzó alapokba történő befektetések összesítve az alap méretének akár 75 %-át is kitehetik.
- d) A társbefektetési eszközök és programok esetében a végrehajtó partnerekkel kötött garanciaállapodásokban külön szabályok kerülnek meghatározásra.
- e) A végrehajtó partnerek által az InvestEU keretében végrehajtott befektetéseket az egyéb állami és magánbefektetőkkel azonos feltételek mellett, piaci elveknek megfelelően kell végrehajtani. A piaci elveknek való megfelelés megköveteli, hogy az alapba vagy az alap alapjául szolgáló projektekbe történő összes befektetés legalább 30 %-át a többi befektetővel hasonló helyzetben lévő magánbefektetők hajtsák végre egyenlő feltételek mellett⁽³³⁾. Az e bekezdésben foglalt követelmények nem feltétlenül alkalmazandók az EU számára különös szakpolitikai jelentőséggel bíró területeken végrehajtott befektetésekre, amint azt a végrehajtó partnerrel kötött vonatkozó garanciaállapodás részletesebben meghatározza.
- f) A végrehajtó partnerek az InvestEU keretében általában az alap első lezárásakor fektetnek be alapokba; a későbbi zárásokkor történő befektetésekre csak kellő indokolt esetekben kerülhet sor.
- g) A finanszírozási és beruházási műveleteknek hosszú távra kell szólniuk, és jellemzően 5–20 éves futamidővel kell rendelkezniük.
- h) A végső kedvezményezettekbe történő, az adott pénzügyi termékkel összhangban támogatható befektetések elsődleges befektetések formáját öltik⁽³⁴⁾. Másodlagos befektetések kellően indokolt esetben szintén támogathatók minősülhetnek a garanciaállapodásban meghatározottak szerint.

5.2. Tematikus pénzügyi termékek

5.2.1. A végrehajtó partner által nyújtott hitelfinanszírozás

A végrehajtó partner közvetlen kölcsönök vagy a közvetlen hitelfinanszírozás egyéb formájában vagy pénzügyi közvetítőkön keresztül nyújthat finanszírozást a végső kedvezményezetteknek a magasabb uniós hozzáadott értéket képviselő releváns szakpolitikai területre irányulóan.

5.2.2. A végrehajtó partner által nyújtott tőkefinanszírozás

A végrehajtó partnerek közvetlenül⁽³⁵⁾ vagy elkülönített alapokon és befektetési eszközökön keresztül nyújthatnak tőke- és kvázisajáttőke-finanszírozást a végső kedvezményezetteknek. Az alapokba vagy más befektetési eszközökbe, valamint az uniós garancia által támogatott platformokba történő befektetések kellően indokolt esetben más befektetők befektetéseivel képest alárendeltek is lehetnek.

⁽³³⁾ A kkv-keret esetében az alapok szintjén legalább 30 %-os magánbefektetői finanszírozásra van szükség. Társbefektetési eszközök esetében a magánfinanszírozási hányadra vonatkozó követelmény az egyes végső kedvezményezettekbe történő befektetés szintjén is előírható.

⁽³⁴⁾ Elsődleges befektetés a végső kedvezményezettekbe történő közvetlen vagy közvetett befektetés (beleértve a hitelfinanszírozást is), amelynek eredményeként a finanszírozás közvetlenül vagy közvetve a végső kedvezményezetthez áramlik.

⁽³⁵⁾ Közvetlen tőke- és kvázisajáttőke-finanszírozás nem engedélyezhető a kkv-keret uniós komponense keretében.

6. Szakpolitikai keretek

6.1. Fenntartható infrastruktúra

6.1.1. Az érintett szakpolitikai területek

A fenntartható infrastruktúrára vonatkozó keret célja a fenntartható infrastruktúrára irányuló finanszírozási és beruházási műveletek támogatása az InvestEU-rendelet 8. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett területeken. A kizárt tevékenységekre vonatkozó rendelkezéseknek (e beruházási iránymutatás 2.3.3. szakasza) és az InvestEU Alap 2.6. szakaszban meghatározott allokációs elveinek sérelme nélkül az InvestEU-rendelet II. mellékletében felsorolt, a fenntartható infrastruktúrához kapcsolódó bármely releváns terület jogosult a fenntartható infrastruktúrára vonatkozó keretből nyújtott támogatásra. Ez a támogatás elsősorban az InvestEU-rendelet II. mellékletének 1., 2., 3., 4., 9., 10., 11., 13. d) pontjához, 14. és 15. pontjához kapcsolódik, amelyek némelyikét a 6.1.1.1–6.1.1.8. szakasz nem kimerítő és tájékoztató jelleggel bővebben is részletezi. A támogatható területek a 2.3.2.1. szakasznak megfelelően rangsorolhatók.

Annak az általános célnak a tiszteletben tartása mellett, hogy a beruházások 60 %-a járuljon hozzá az Unió éghajlatpolitikai és környezetvédelmi célkitűzéseéhez, a végrehajtó partnerek által nyújtott finanszírozásnak törekednie kell az ágazatok közötti megfelelő mértékű diverzifikáció biztosítására, figyelembe véve a végrehajtó partner által nyújtott pénzügyi termékeket.

A fenntartható infrastruktúrára vonatkozó keret ágazati programokból származó támogatást is becsatornázhat (lásd a vegyes finanszírozásról szóló 2.9. szakaszt). Ezen túlmenően a fenntartható infrastruktúrára vonatkozó kerethez tartozó beruházásokhoz nyújtott támogatás kombinálható a megosztott irányítás alá tartozó alapokból vagy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó támogatással.

A fenntartható infrastruktúrára vonatkozó keretben nyújtott támogatás célja, hogy hozzáadott értéket teremtsen azáltal, hogy az alábbi esetek bármelyikében biztosítja a finanszírozáshoz való hozzáférést:

- a) a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos, európai szinten meghatározott szakpolitikai célok és célkitűzések elérése. Ez például a gazdasági, környezetvédelmi és szociális célkitűzések, például a környezeti, társadalmi és irányítási elvek (ESG) egyidejű előmozdítására vonatkozik ⁽⁶⁶⁾;
- b) az infrastruktúra, mint eszközösztály fejlesztésének támogatása a magas szintű fenntarthatósági normák (beleértve az akadálymentességet ⁽⁶⁷⁾) következetes alkalmazásának, továbbá az átláthatóságnak és az összehasonlíthatóságnak az előmozdítása révén a projekt-előkészítés, a finanszírozási technika és termékek, a monitoring és az adatok területén;
- c) olyan makroregionális és/vagy határokon átnyúló hatású projektek előmozdítása, amelyek költségein és hasznain több tagállam osztozik, vagy ahol a költségek nemzeti vagy helyi szinten merülnek fel, miközben a hasznok több országra kiterjedően vagy uniós szinten jelentkeznek;
- d) olyan projektek támogatása, amelyek az uniós szakpolitikai prioritásokból eredő környezeti és társadalmi-gazdasági költségeket és hasznokat internalizálják. Ez például a modális váltáshoz és a fenntartható üzemanyagok közlekedésben való használatához való hozzájáruláshoz, az anyag- és energiahatékonysághoz, a megújuló energiához, a levegő- és vízminőség javításához, a környezetvédelemhez, a biológiai sokféleség hosszú távú védelmének és helyreállításának előmozdításához, a fenntartható infrastruktúrához és a természet alapú megoldásokhoz, a biogazdaság támogatásához, az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentéséhez, a kulturális örökség kezeléséhez, az idegenforgalomhoz, az épületek energiahatékonyságához stb. való hozzájáruláshoz kapcsolódna. Ez magában foglalná a közlekedési mobilitási megoldások megújításának és utólagos átalakításának támogatását is;
- e) a transeurópai hálózati infrastruktúra, berendezések és innovatív technológiák előmozdítása, amelyek közjószágként szolgálnak többek között az energia- és közlekedési rendszerek számára. Ezek a projektek kulcsfontosságú szerepet játszhatnak a megújuló energiaforrásokba, az energiahatékonyságba és a keresletoldali válaszütemezésekbe, az egészségügybe (pl. e-egészségügy és gondozási megoldások), a közigazgatásba, például az e-közszolgáltatásokba, valamint az alternatív üzemanyaggal működő és együttműködő, összekapcsolt és automatizált mobilitásba történő beruházások szintjének emelése szempontjából;

⁽⁶⁶⁾ Lásd például a fenntartható növekedés finanszírozásáról szóló bizottsági közleményt (COM(2018) 97 final) és a fenntartható finanszírozással foglalkozó magas szintű szakértői csoport által 2018. január 31-én végleges jelentés formájában közzétett anyagot az alábbi címen: <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/180131-sustainable-finance-final-report_en.pdf>.

⁽⁶⁷⁾ Az európai akadálymentesítési irányelv akadálymentességi követelményeivel összhangban (Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/882 irányelve (2019. április 17.) a termékekre és a szolgáltatásokra vonatkozó akadálymentességi követelményekről, HL L 151., 2019.6.7., 70. o.).

- f) a fenntartható digitális konnektivitás és adatplatformok és -infrastruktúrák előmozdítása Unió-szerte, valamint a kommunikációs és információs technológiákkal kapcsolatos termékek és szolgáltatások széles körét támogató – szükség esetén az uniós-nemzetközi konnektivitást előmozdító – projektek, ahol a fenntarthatóság magában foglalja az infrastruktúra vagy berendezés körforgásos jellegére vonatkozó követelmények érvényesítését is;
- g) a világuírrrel kapcsolatos szolgáltatásokat és űralapú alkalmazásokat lehetővé tevő fenntartható (keringési pályára állított és földi) űrinfrastruktúra fejlesztésének és működtetésének előmozdítása;
- h) olyan projektek előmozdítása, amelyek előnyei az értéklánca vagy az ellátási láncba vagy hálózatba történő egyéb beruházásoktól függenek, és/vagy az úttörő szerep miatt magas kockázattal járnak;
- i) a határokon átnyúló infrastruktúrák és szolgáltatások – többek között a digitális platformok és szolgáltatások – interoperabilitásának előmozdítása;
- j) a kutatási infrastruktúra – többek között az e-infrastruktúra – kiépítésének és az azzal való szinergiáknak az előmozdítása Unió-szerte. Ennek a közösségek által az innováció előmozdítására használt létesítmények, erőforrások és szolgáltatások piacának fejlesztésére kell összpontosulnia;
- k) a belső piac hatékony működésének támogatása a piaci alapú beruházások különböző szabályozási rendszerekben való előmozdításával ⁽⁵⁸⁾;
- l) a kritikus tömeg elérése, valamint csoportok létrehozása és összesített projektvolumen elérése a magánbefektetők vonzása érdekében.

A 6.1.1.1–6.1.1.8. szakaszban ismertetett szakpolitikai területeknek nyújtott támogatás kiegészíthető olyan kísérő intézkedésekkel, amelyek célja, hogy segítsék a hatóságokat és a projektgazdákat a beruházási stratégiák meghatározására, a finanszírozás ötvözésére, a projektek tervezésére és csoportosítására irányuló kapacitás kialakításában.

6.1.1.1. Az energetikai ágazat fejlesztése

A tiszta és **fenntartható megújuló energia** termeléséhez, szolgáltatásához vagy felhasználásához nyújtott támogatásnak azokra a projektekre kell összpontosítania, amelyek nagyra vélt kockázattal és tőkeintenzitással rendelkeznek, lehetővé téve a megújuló energiaforrások további integrálását valamennyi ágazatban (energiatermelés, fűtés és hűtés, közlekedés), valamint más nulla és alacsony kibocsátású energiaforrások és megoldások alkalmazását. A támogatás indikatív jelleggel kiterjedhet határokon átnyúló vagy tengeri jellegű megújulóenergia-projektekre (lásd még a 6.1.1.7. szakaszt), az épületek szén-dioxid-mentesítésére, a megújuló energiaforrások ipari folyamatokban való alkalmazására, alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázok (például a hidrogénstratégiával ⁽⁵⁹⁾ összhangban alacsony szén-dioxid-kibocsátású, tiszta hidrogén vagy biometán) termelését és a (kereskedelmi nagyságrendű) gázellátást célzó projektekre, valamint a fejlett bioüzemanyagokra, biomasszára és egyéb fenntartható alternatív üzemanyagokra, valamint a helyszíni tárolásra irányuló projektekre. Támogatni kell továbbá a helyi szinten irányított megújulóenergia-projektek, például az energiaközösségek által irányított projekteket, amelyek gyakran energiahatékonysági fejlesztésekbe illeszkednek. Az energiaágazatnak nyújtott támogatás adott esetben hozzájárulhat a megújuló energiaforrásból előállított energia használatának előmozdításáról szóló (EU) 2018/2001 irányelv ⁽⁶⁰⁾ (a továbbiakban: II. megújulóenergia-irányelv) és az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról szóló (EU) 2018/1999 európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽⁶¹⁾ (a továbbiakban: az irányítási rendelet) célkitűzéséhez, valamint elősegítheti az energiahatékonyságot a beruházási döntésekben, többek között a megújuló energia uniós finanszírozási mechanizmusán keresztül ⁽⁶²⁾.

⁽⁵⁸⁾ A tagállamok által a fenntartható energiainfrastruktúra támogatására használt különféle szabályozási keretek szakpolitika- és piactervezési, illetve szabályozási kockázatokkal járnak, ami kihat a tőke költségekre.

⁽⁵⁹⁾ A Bizottság közleménye: Hidrogénstratégia a klímasegélyes Európáért (COM(2020) 301 final).

⁽⁶⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2001 rendelete (2018. december 11.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 328., 2018.12.21., 82. o.).

⁽⁶¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1999 rendelete (2018. december 11.) az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról, valamint a 663/2009/EK és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 94/22/EK, a 98/70/EK, a 2009/31/EK a 2009/73/EK, a 2010/31/EU, a 2012/27/EU és a 2013/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2009/119/EK és az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv módosításáról, továbbá az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 328., 2018.12.21., 1. o.).

⁽⁶²⁾ Az uniós megújulóenergia-finanszírozási mechanizmust az irányítási rendelet 33. cikke hozta létre.

Az **energiahatékonyság és az energiamegtakarítás** céljával nyújtott támogatás olyan projektekre terjed ki, amelyek összhangban állnak a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrend és a Párizsi Megállapodás keretében vállalt uniós kötelezettségekkel, és hozzájárulnak a 2012/27/EU irányelvben ⁽⁶³⁾ meghatározott célkitűzésekhez (az energiakereslet csökkentése energiatakarékosági intézkedések és keresletoldali szabályozás, a körforgásos gazdaság elveinek alkalmazása, valamint a távfűtésre és a kapcsolt energiatermelésre irányuló olyan projektek támogatása révén, amelyek hozzájárulnak az energiaszükséglet csökkentéséhez és az üvegházhatású gázok és más szennyező anyagok kibocsátásának megelőzéséhez). A támogatás az épületkorszerűsítési programmal ⁽⁶⁴⁾ és különösen annak három kiemelt területével összhangban álló projektekre terjed ki: az energiaszegénység és a legrosszabb teljesítményt mutató épületek kezelése; a középületek, például a köznevelési, az oktatási és az egészségügyi létesítmények felújítása, valamint a fűtés és hűtés szén-dioxid-mentesítése. Támogatni kell azokat a projekteket, amelyek korszerűsítik az épületek fűtési és hűtési rendszereit, mivel ezek elengedhetetlenek az uniós épületállomány dekarbonizációjához. A helyi megújulóenergia-potenciál kiaknázása szintén kulcsfontosságú az EU importált fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségének csökkentéséhez. A támogatás a **meglévő épületek olyan energiahatékonysági felújításaira** fog kiterjedni, amelyek az épületek energiahatékonyságáról szóló 2010/31/EU irányelv ⁽⁶⁵⁾ 10. cikkének (6) bekezdésében meghatározott kritériumok közül egy vagy több alapján meghatározott energiahatékonyság-növekedést céloznak meg vagy valószínűsíthetően meg – ilyen kritérium például a felújítással elért javulás, a felújítás előtt, illetve után kiállított energiahatékonysági tanúsítványok összehasonlításának tükrében. A támogatás továbbá kiterjedhet a **rendkívül energiahatékony új épületek építésére is, de csak akkor, ha túllépi a közel nulla energiaigényű épületekre vonatkozó nemzeti előírásokat** (tekintettel arra, hogy az EU-ban 2020. december 31-e után az összes új épületnek közel nulla energiaigényű épületnek kell lennie). A felújításba beleértendő az épületeknek az okos funkciók fogadására alkalmas technológiákkal történő korszerűsítése, valamint az épületeknek összekapcsolt energiaellátási, -tárolási, digitális és közlekedési rendszerekbe való integrálása, többek között az e-mobilitást szolgáló infrastruktúrában az épületek energiahatékonyságáról szóló 2010/31/EU irányelvvel ⁽⁶⁶⁾ összhangban történő kiépítése révén. A támogatás kiterjed az épületek életciklus-alapú energiateljesítményével foglalkozó projektekre, valamint a fenntartható épületekre vonatkozó európai mutatók keretrendszerét ⁽⁶⁷⁾ alkalmazó projektekre is. A támogatásnak célja továbbá a vállalkozások energiaintenzitásának csökkentése is, ami a folyamatok hatékonyabbá tételén vagy alacsonyabb szénlábnymű termékek előállításán keresztül, valamint innovatív, nulla és alacsony kibocsátású hőellátó rendszerek kifejlesztésén, valamint kapcsolt hő- és villamosenergia-termelésen keresztül valósulhat meg.

A **fenntartható energetikai infrastruktúra** fejlesztésének, intelligenssé tételének és **korszerűsítésének** az átviteli és elosztói szintet kell céloznia. Magában fogja foglalni továbbá a transzeurópai energetikai infrastruktúráról szóló rendeletben ⁽⁶⁸⁾ meghatározott közös érdekű projektek támogatását, az energiahálózatok digitalizálását és korszerűsítését a megújuló energiaforrások nagyobb mértékű elterjedésének elősegítése érdekében, valamint a keresletoldali rugalmassággal és a villamos energia tárolásával kapcsolatos projekteket.

Az InvestEU-ból nyújtott támogatás elő fogja mozdítani az alacsony kibocsátású technológiák bevezetését is: támogathatók a **szén-dioxid-leválasztási, -szállítási, -tárolási és/vagy hasznosítási** (CCUS) technológiákkal, továbbá a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia termeléséhez, a fűtéshez és a hűtéshez, az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázokhoz (például hidrogén) vagy ipari folyamatokhoz kapcsolódó infrastruktúrával, valamint a bioenergia-erőművekkel és az energetikai átállást lehetővé tevő gyártólétesítményekkel vagy szén-dioxid-eltávolítással kapcsolatos projekteket.

6.1.1.2. Fenntartható közlekedési infrastruktúrák, berendezések és innovatív technológiák fejlesztése

A fenntartható közlekedési infrastruktúrák, berendezések és innovatív technológiák fejlesztése céljából nyújtott támogatás a fenntartható és biztonságos közlekedési infrastruktúrák, felépítmények, mobilitási megoldások és berendezések, valamint innovatív technológiák fejlesztésére fog irányulni, összhangban az uniós közlekedési prioritásokkal, a fenntartható és intelligens mobilitási stratégiával ⁽⁶⁹⁾ és a Párizsi Megállapodásban vállalt kötelezettségekkel. Ide tartoznak a **transzeurópai közlekedési hálózat** (TEN-T) infrastruktúrájának fejlesztését, a meglévő infrastruktúra és összekapcsolási szintek összetevőinek rehabilitációját és korszerűsítését támogató projektek valamennyi közlekedési módban, beleértve a városi csomópontokat, a tengeri és belvízi kikötőket, a repülőtereket, a multimodális terminálokat, valamint ezek kapcsolódását a TEN-T rendeletben ⁽⁷⁰⁾ meghatározott fő hálózatokhoz és tematikai alkalmazásokhoz;

⁽⁶³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2012/27/EU irányelve az energiahatékonyságról, a 2009/125/EK és a 2010/30/EU irányelv módosításáról, valamint a 2004/8/EK és a 2006/32/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 315., 2012.11.14., 1. o.).

⁽⁶⁴⁾ A Bizottság közleménye: Európai épületkorszerűsítési program – épületeink környezetbarátabbá tétele, munkahelyteremtés, javuló életminőség, COM(2020)662 final.

⁽⁶⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2010/31/EU irányelve (2010. május 19.) az épületek energiahatékonyságáról (HL L 153., 2010.6.18., 13. o.).

⁽⁶⁶⁾ HL L 153., 2010.6.18., 13. o.

⁽⁶⁷⁾ https://ec.europa.eu/environment/topics/circular-economy/levels_en

⁽⁶⁸⁾ A transzeurópai energiaipari infrastruktúrára vonatkozó iránymutatásokról és az 1364/2006/EK határozat hatályon kívül helyezéséről, valamint a 713/2009/EK, a 714/2009/EK és a 715/2009/EK rendelet módosításáról szóló, 2013. április 17-i 347/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 115., 2013.4.25., 39. o.).

⁽⁶⁹⁾ A Bizottság közleménye: Fenntartható és intelligens mobilitási stratégia – az európai közlekedés időtálló pályára állítása (COM(2020) 789 final).

⁽⁷⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1315/2013/EU rendelete (2013. december 11.) a transzeurópai közlekedési hálózat fejlesztésére vonatkozó uniós iránymutatásokról és a 661/2010/EU határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 348., 2013.12.20., 1. o.).

A támogatás elsősorban a TEN-T törzshálózathoz tartozó, a törzshálózati folyosókra vonatkozó munkatervekben meghatározott olyan projektekre fog irányulni, amelyek a hiányzó összeköttetések, szűk keresztmetszetek vagy határokon átnyúló összeköttetések kezelésére irányulnak. A támogatás adott esetben a következőkre terjedhet ki: a meglévő vasúti, közúti, vízi és légi közlekedési infrastruktúra rehabilitációja és korszerűsítése, biztonsági korszerűsítések megfelelő közlekedésbiztonsági eljárások alkalmazásával, valamint környezeti teljesítményfejlesztések, ideértve a digitális közlekedési-rányítási rendszerek, például az ITS ⁽¹⁾, a RIS ⁽²⁾, az ERTMS ⁽³⁾, a SESAR – fedélzeti berendezéseket is tartalmazó – telepítését, továbbá a digitális közlekedési infrastruktúra a különböző közlekedési módok és ágazatok közötti interoperábilis adatmegosztás és adatszolgáltatás érdekében. A támogatás kiterjed az új közlekedési technológiák és szolgáltatások fejlesztésére és kiépítésére, például az összekapcsolt és autonóm közlekedési módokkal, az integrált jegyértékesítéssel, valamint a kevésbé szennyező belvízi és tengeri közlekedési eszközökkel kapcsolatban (beleértve a hajók által okozott olajszennyezés megelőzését). Kiterjed továbbá a TEN-T hálózat katonai mobilitási igényekhez való hozzáigazításának támogatására, amennyiben az ilyen infrastruktúra megfelel mind a polgári, mind a katonai célok igényeinek (kettős felhasználás).

A támogatás olyan **TEN-T infrastrukturális projektekre is kiterjed, amelyek legalább két különböző közlekedési mód használatát biztosítják**, így különösen a multimodális teherpályaudvarokra és a logisztikai platformokra, valamint a személyszállítási csomópontokra. A támogatás azon multimodális összeköttetésekre és végponti szakaszokra is irányul, amelyek lehetővé teszik az áru- vagy személyszállítási forgalom fenntarthatóbb közlekedési módokra – például vasúti közlekedésre, tömegközlekedésre/közösségi közlekedésre, belvízi hajózásra vagy rövid távú tengeri fuvarozásra – történő áttérését.

Támogathatók az **intelligens és fenntartható városi mobilitási projektek**, különösen a személyszállítás multimodális csomópontjai, az aktív közlekedési módok, a belvízi utak és az innovatív mobilitási megoldások, az utazási módok zökkenőmentes és hatékony összekapcsolását szolgáló digitális közlekedési infrastruktúra, valamint az aktív és kibocsátásmentes mobilitás infrastruktúrája. A fenntartható közlekedési módokra való áttérés előmozdítását célzó projekteknek a felhasználók biztonságának és a megkülönböztetésmentes hozzáférhetőségnek a javítására kell összpontosítaniuk, többek között a csökkent mozgásképességű utasokra való tekintettel is. A projektek célja lehet továbbá a közúti közlekedésbiztonság javítása az európai közutakon bekövetkező halálesetek és súlyos sérülések 2050-ig történő megszüntetésére irányuló uniós célkitűzéssel összhangban, különös figyelmet fordítva a veszélyeztetett úthasználókra, például a kerékpárosokra és a gyalogosokra.

A **közlekedési mobil eszközök felújítása és utólagos átalakítása** kapcsán előnyben kell részesíteni a vasúti, a belvízi és a tengeri szállításban használt gördülő eszközök és hajók beszerzésére irányuló megkülönböztetésmentes projekteket. A vasúti és belvízi közlekedés területén a támogatás a jelenlegi gördülő eszközökbe és hajókba – például a digitális RIS-berendezésekbe, a zajcsillapításba, az ERTMS-sel és a digitális automatikus kapcsolókészülékekkel való felszerelésbe – történő beruházásokra is kiterjed. Ide tartoznak továbbá a légi közlekedés és a hajózás – a tengeri és belvízi hajózás – továbbá a körforgásos gazdaság elveit figyelembe vevő és a fenntartható, alternatív üzemanyagokra való áttérést célzó ágazatok, a szennyezés minden formájának csökkentése, valamint az ipar segítése az üvegházhatásúgáz-kibocsátás tekintetében a jövőre vonatkozóan vállalt kötelezettségek teljesítésében, beleértve a kibocsátásmentességet biztosító hajókhoz nyújtott támogatást, valamint a régi repülőgépek és hajók olyan új generációs repülőgépekkel és hajókkal való felváltását, amelyek révén – a teljes életciklusra vetített kibocsátás alapján – jelentős kibocsátáscsökkentés érhető el. Ezen túlmenően a hajók, valamint a kibocsátásmentes és alacsony kibocsátású közúti járművek is támogathatók (lásd az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájára vonatkozó lenti bekezdést).

A **vasúti infrastruktúrára, az egyéb vasúti projektekre, a belvízi infrastruktúrára, a tömegközlekedési projektekre, valamint a tengeri kikötőkkel és a tengeri gyorsforgalmi utakkal kapcsolatos projektekre** szánt támogatás olyan beruházásokra irányulhat, amelyek megelőzik vagy csökkentik az üvegházhatású gázok, mérgező szennyező anyagok kibocsátását vagy a zajkibocsátást. Ezek a beruházások irányulhatnak a kikötői befogadólétesítményekre és a környezetvédelmi intézkedéseket lehetővé tevő egyéb eszközökre, valamint a kombinált fenntartható infrastruktúrába való beruházásokra, ideértve az alternatív üzemanyagok kis méretű infrastruktúrájának kiépítését és a kikötők teljes szénlábnymódot csökkentő egyéb megoldásokat is. Támogathatók a repülőtéri infrastruktúra és a kapcsolódó szolgáltatások (például földi kiszolgálás, földi forgalmi műveletek, földön lévő légi járművek) környezetbarátabbá tételére irányuló beruházások, amelyek megelőzik vagy csökkentik a kibocsátást vagy a zajkibocsátást.

Valamennyi közlekedési mód esetében támogatható a villamos energiával, a hidrogénnel, valamint a nagymértékben (> 50 %) biometánnal kevert cseppfolyósított vagy sűrített földgázzal való **feltöltésre szolgáló töltőinfrastruktúra** telepítése, valamint az alacsony és nulla kibocsátású közúti járművekből álló flották, valamint az intelligens konnektivitást és az interoperábilis szolgáltatásokat biztosító platformok kiépítése. A közúti járműflották megújításakor a járműveknek meg kell felelniük az alkalmazandó magas szintű biztonsági előírásoknak is. Utólagos átalakítással történő kiépítés esetén, az érintett járműveket a kipufogócsőnél mért nulla kibocsátásra vonatkozó szabványnak megfelelően kell utólagosan átalakítani. Támogathatók a fenntartható alternatív üzemanyagokat, például LNG-t használó, kibocsátásmentes és alacsony kibocsátású hajók és flották, valamint a fenntartható energiaforrásokat használó légi járművek üzembe állítása. A hajók utólagos átalakítása lehetővé teszi a tengeri és belvízi hajózás számára a fenntartható alternatív üzemanyagok vagy villamos energia használatát. A kapcsolódó beruházások tekintetében elsőbbséget élveznek i. a nyilvánosan hozzáférhető

⁽¹⁾ Intelligens közlekedési rendszer.

⁽²⁾ Folyami információs szolgáltatások.

⁽³⁾ Európai Vasúti Forgalmirányítási Rendszer.

üzemanyag-töltő és elektromos töltőinfrastruktúra kiépítése a körforgásos gazdaság elveinek figyelembevételével; ii. a hatóságok flottái által használt vagy a közszolgáltatási szerződésből eredő közszolgáltatási kötelezettségeket teljesítő üzemeltetők által használt üzemanyag-töltő és elektromos töltőinfrastruktúrák; és iii. a kibocsátásmentes és alacsony kibocsátású könnyű- és nehézgépjárművek, valamint a fenntartható alternatív üzemanyagokkal üzemelő, kibocsátásmentes és alacsony kibocsátású hajók és flották vagy a fenntartható energiaforrásokat használó, alacsony kibocsátású légi járművek közszolgáltatási és magánflottákban történő telepítése. A közúti infrastruktúrának korlátozás nélkül hozzáférhetőnek kell lennie a nyilvánosság számára, és lehetővé fogja tenni könnyen használható ad hoc fizetési módok (pl. bankkártyás fizetés) igénybevételét annak érdekében, hogy a járműhasználók anélkül tölthessék járműveiket, hogy szolgáltatási szerződést kötnének az érintett üzemeltetővel. Ezenkívül a rendelkezésre álló statikus és dinamikus adatokat közös vagy nemzeti hozzáférési pontokon keresztül hozzáférhetővé fogják tenni. A nyilvános hozzáférhetőségre vonatkozó ezen követelmények nem alkalmazandók a zárt flottát kiszolgáló magánkezelésű vagy magánüzemeltető által üzemeltetett telepeken történő elektromos töltésre vagy üzemanyag-feltöltésre. Támogatható a légi, szárazföldi és vízi közlekedésben használt fenntartható alternatív üzemanyagok fejlesztését, előállítását és az üzemanyag-ellátást kiszolgáló infrastruktúra, hozzájárulva ezáltal a közlekedés dekarbonizációjára irányuló uniós szakpolitikák (mint például a ReFuelEU Aviation és a FuelEU Maritime kezdeményezések) végrehajtásához.

Támogathatók a városi és vidéki területek azon **egyéb intelligens és fenntartható mobilitási projektjei**, amelyek előmozdítják a közúti közlekedésbiztonságot; az akadálymentességet; a kibocsátás- és zajcsökkentést; valamint új közlekedési technológiák és szolgáltatások fejlesztését és bevezetését, például az összekapcsolt és autonóm közlekedési módokkal, valamint az integrált menetjegy-értékesítéssel összefüggésben.

Az InvestEU Alapból támogathatók a szabványoknak – többek között a környezetvédelmi és biztonsági előírásoknak – való megfelelés szintjének fokozására, elérésére vagy fenntartására irányuló intézkedések, valamint **a meglévő közlekedési infrastruktúra fenntartására vagy korszerűsítésére**, a meglévő közlekedési infrastruktúra rehabilitációjára vagy a biztonságos parkolóhelyekre és létesítményekre irányuló projektek is.

6.1.1.3. Környezet és erőforrások

Az InvestEU Alap céljai között szerepel a természeti tőkével és a körforgásos gazdasággal kapcsolatos beruházások mozgósítása⁽⁷⁴⁾. Ezzel összefüggésben az ezen 6.1.1.3. szakaszban felsorolt hagyományos infrastrukturális területeken végrehajtott környezetvédelmi beruházások mellett a beruházásoknak többek között a légszennyezés és a zaj csökkentésére, a természetvédelemre, az energiafogyasztás csökkentésére és a balesetmegelőzésre irányuló mobilitási projektekre kell irányulniuk.

A **vízgazdálkodás támogatása, beleértve az ivóvízellátást és a víziközmű-szolgáltatást, az árvízvédelmet**, a hálózatok hatékonyságát, a szivárgások csökkentését, a szennyvíz összegyűjtését és kezelését szolgáló infrastruktúrát, **a parti infrastruktúrát és egyéb, vízzel kapcsolatos zöld infrastruktúrát**, amely magában foglalja a szárazföldi és tengeri vízkészletekre és a kapcsolódó ökoszisztéma-szolgáltatásokra vonatkozó, például a 2008/56/EK⁽⁷⁵⁾, a 2000/60/EK⁽⁷⁶⁾ és a 2007/60/EK irányelv⁽⁷⁷⁾, a 98/83/EK⁽⁷⁸⁾, a 91/271/EGK⁽⁷⁹⁾ és a 91/676/EGK tanácsi irányelv⁽⁸⁰⁾, valamint az (EU) 2019/1009⁽⁸¹⁾ és az 1107/2009/EK rendelet⁽⁸²⁾ által meghatározott uniós környezetvédelmi politikák végrehajtását támogató beruházási projekteket és kapcsolódó szolgáltatásokat. Különös jelentőséggel bír i. a vízellátáshoz és a megfelelő higiénés létesítményekhez való hozzáférés biztosítása valamennyi uniós polgár számára, az energiahatékonyságra és a szivárgás megelőzésére vonatkozó kritériumoknak megfelelő ivóvíz- és szennyvízkezelési infrastruktúra kiépítése és fenntartása révén, valamint ii. a víz-keretirányelvnek (2000/60/EK) és az árvízvédelmi irányelvnek (2007/60/EK) való megfelelés biztosítása, beleértve a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben és az árvíz-kockázat-kezelési tervekben előírt intézkedéseket, nevezetesen a folyók jó ökológiai állapotát biztosító beruházásokat, a meglévő vízierőműveknek a hatékonyság javítását és a környezeti hatás csökkentését célzó felújítására vagy fejlesztésére irányuló beruházásokat, továbbá a mezőgazdaságból, az akvakultúrából és az ipari forrásokból származó diffúz szennyezések csökkentését, a víz hatékony felhasználását segítő megoldásokat, a víz-újrafelhasználást minden ágazatban, valamint az árvíz-kockázat csökkentésére szolgáló természet-alapú megoldásokat.

⁽⁷⁴⁾ A Bizottság közleménye: Európa nagy pillanata: helyreállítás és felkészülés – a jövő generációért (COM(2020) 456 final).

⁽⁷⁵⁾ A tengeri környezetvédelmi politika területén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló 2008/56/EK irányelv (tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv, HL L 164., 2008.6.25., 19. o.).

⁽⁷⁶⁾ A vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló 2000/60/EK irányelv („víz-keretirányelv”) (HL L 327., 2000.12.22., 1. o.).

⁽⁷⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2007/60/EK irányelve az árvíz-kockázatok értékeléséről és kezeléséről („árvízvédelmi irányelv”) (HL L 288., 2007.11.6., 27. o.).

⁽⁷⁸⁾ A Tanács 98/83/EK irányelve (1998. november 3.) az emberi fogyasztásra szánt víz minőségéről („ivóvíz-irányelv”) (HL L 330., 1998.12.5., 32. o.).

⁽⁷⁹⁾ A Tanács 91/271/EGK irányelve (1991. május 21.) a települési szennyvíz kezeléséről („a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv”) (HL L 135., 1991.5.30., 40. o.).

⁽⁸⁰⁾ A Tanács 91/676/EGK irányelve (1991. december 12.) a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről („nitrátirányelv”) (HL L 375., 1991.12.31., 1. o.).

⁽⁸¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1009 rendelete az uniós termésvető anyagok forgalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról, az 1069/2009/EK és az 1107/2009/EK rendelet módosításáról, valamint a 2003/2003/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről („műtrágyarendelet”) (HL L 170., 2019.6.25., 1. o.).

⁽⁸²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1107/2009/EK rendelete a növényvédő szerek forgalomba hozataláról valamint a 79/117/EGK és a 91/414/EGK tanácsi irányelvek hatályon kívül helyezéséről („növényvédő szerekéről szóló rendelet”) (HL L 309., 2009.11.24., 1. o.).

A **hulladékkezelési infrastruktúra** támogatása, azaz a tagállamoknak a körforgásos gazdaságra való átállás előmozdításához és különösen az uniós hulladékhierarchia végrehajtása tekintetében a magasabb szintre lépéshez szükséges infrastruktúra tekintetében történő támogatása, középpontban a hulladékképződés megelőzését szolgáló fejlesztésekkel. Az InvestEU-rendelet V. mellékletében meghatározott kizárási kritériumok sérelme nélkül a beruházási projekteknek a hulladékgazdálkodási tervek és a hulladékmegelőzési programok végrehajtására (a hulladékokról szóló módosított 2008/98/EK keretirányelv⁽⁸³⁾ alapján), újrafelhasználási és javítási hálózatok felállítására és támogatására, működőképes hulladékválogató és -gyűjtési rendszerek kialakítására, valamint újrafeldolgozó létesítmények létrehozására kell irányulniuk (beleértve a települési biohulladék és a textiltermékek elkülönített gyűjtését szolgáló fejlesztéseket).

Az ökoszisztémák és szolgáltatásaik javítására és helyreállítására irányuló beruházások, amelyek a biológiai sokféleség és az alkalmazkodási előnyök érdekében a természeti tőke megőrzését, helyreállítását, kezelését és javítását – többek között zöld és kék infrastrukturális projektek révén – előmozdító projektekre összpontosítanak. Ez magában foglalja többek között a levegővel és az éghajlati rendszerekkel, a tengerekkel, a földdel, a talajjal, az erdőgazdálkodással, a mezőgazdasággal, a vízzel és hulladékokkal, valamint a közlekedéssel és az energiával kapcsolatos kihívások ökoszisztéma-alapú megoldásait. A támogatásnak olyan intézkedések is ki kell terjednie, amelyek célja a biodiverzitási stratégia⁽⁸⁴⁾ és „a termelőtől a fogyasztóig” stratégia⁽⁸⁵⁾ céljainak elérése az élelmiszer-termelési értékláncok javítása révén (amennyiben azok nem tartoznak a kvv-keret hatálya alá). Különösen ösztönözni kell a határokon átnyúló projekteket, valamint a **fenntartható kulturális örökséget** előmozdító projekteket. A támogatás kiterjedhet **ipari területek** (beleértve a szennyezett területeket is) rehabilitációjára és a fenntartható hasznosítás érdekében történő helyreállításra is.

A fenntartható fejlődés támogatása a városi, vidéki, part menti és tengeri területek fejlesztésében és a tágabb értelemben vett biogazdaságban, amely az adott földrajzi területre összpontosító, más területeken nem lefedett infrastrukturális projekteket jelent, beleértve a természetbe és természetalapú megoldásokba történő beruházásokat, amelyek célja az üvegházhatásúgáz-kibocsátásnak, a zajkibocsátásnak és a mérgező szennyező anyagok kibocsátásának a megelőzése vagy ellenőrzése, illetve egyéb hatások vagy természeti tőkétől való függőségek mérséklése, a körforgásos gazdaságra való átállás előmozdítása mellett. Ide tartoznak az inkluzív és akadálymentes intelligens városok és hálózataik, régióik és ágazataik előmozdítását célzó infrastrukturális projektek. A támogatás kiterjed továbbá a biogazdaságnak a bioalapú iparágakba, az energiaigényes vagy fosszilis anyagokat helyettesítő tengeri és szárazföldi megoldásokba, az akvakultúrába, valamint a kék és zöld biotechnológiába történő beruházások révén történő előmozdítását célzó projektekre is. A támogatás a tengereket és óceánokat is érintheti a kék gazdaság és annak finanszírozási elvei révén, különösen a megújuló tengeri energiával és a körforgásos gazdasággal összefüggésben.

Az éghajlatváltozással, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással és az éghajlatváltozás mérséklésével kapcsolatos intézkedésekre, így többek között a természeti veszélyek és katasztrófák kockázatának csökkentésére irányulóan nyújtott támogatás az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást és a jelenlegi és jövőbeli éghajlati kihívásokkal szembeni reziliencia növelését célzó infrastrukturális projekteket foglalja magában. Ez többek között az alacsony fekvő területek és a part menti területek védelmét, továbbá a tengerszint emelkedésével kapcsolatos egyéb intézkedéseket, az árvízmelegedést, a vízkészlet jobb és fenntartható használatát és az aszályok megelőzését, valamint az infrastruktúra szélsőséges hőmérsékletre való igazítását fogja magában foglalni. Ide tartozhatnak az olyan innovatív technológiák is, amelyek hozzájárulnak az Unió környezeti éghajlatváltozással szembeni rezilienciájához vagy társadalmi fenntarthatósági célkitűzéseihez, vagy mindkettőhöz, és megfelelnek az Unió környezetvédelmi vagy társadalmi fenntarthatósági normáinak.

A körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv⁽⁸⁶⁾ céljaival összhangban a **körforgásos gazdaság rendszereit – többek között a nyersanyagok fenntartható felhasználását – megvalósító projektek és vállalkozások** támogatása. A támogatás kiterjed többek között az erőforrás-hatékonysági szempontokat a termelés és a termékek életciklusa során integráló projektekre, valamint minden olyan stratégiára, amelynek célja a termékek, az eszközök és az anyagi erőforrások értékének és élettartamának maximalizálása, valamint mindazon infrastruktúrára és szolgáltatásokra, amelyek előmozdítják az ágazatok, illetve a városi és vidéki közösségek viszonylatában az ipari üzemek közötti ipari szimbiózist és közmegosztást. Ez magában foglalja a körforgásos üzleti modellek alkalmazását is, amelyek dematerializációhoz, szolgálatosodáshoz, valamint a termékek és erőforrások intenzívebb és hatékonyabb használatához vezetnek, internalizálva vagy kiküszöbölve a negatív externáliákat. A beruházási projekteknek a másodlagos nyersanyagok teljes értékláncára kiterjedő lépéseket is magukban kell foglalniuk, beleértve a zárláncú rendszereket, az örökölt mérgező és problémás vegyi anyagok eltávolítását az alapanyagok feldolgozásától az újrafeldolgozásig. Különös figyelmet kell fordítani azokra az ágazatokra, amelyek a legtöbb erőforrást használják fel, és amelyekben nagy a körforgásos potenciál: ilyenek az elektronika, az információs és kommunikációs technológiák (IKT), az akkumulátorok és járművek, a csomagolás, a műanyaggyártás, a textilipar, az építőipar és az épületek, valamint az élelmiszerek, a vízgazdálkodás és a tápanyagok.

⁽⁸³⁾ Az (EU) 2018/851 irányelvvel (HL L 150., 2018.6.14., 109. o.) módosított, a hulladékokról szóló, 2008. november 19-i 2008/98/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 312., 2008.11.22., 3. o.).

⁽⁸⁴⁾ A Bizottság közleménye: A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia Hozzuk vissza a természetet az életünkbe! (COM(2020) 380 final).

⁽⁸⁵⁾ A Bizottság közleménye: A „termelőtől a fogyasztóig” stratégia a méltányos, egészséges és környezetbarát élelmiszerrendszerért (COM(2020) 381 final).

⁽⁸⁶⁾ A Bizottság közleménye: A tisztább és versenyképesebb Európát szolgáló, körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési terv (COM(2020) 98 final).

Az energiaigényes iparágak **dekarbonizációját** és kibocsátásának jelentős csökkentését segítő műveletek támogatása, ideértve a zártláncú rendszereket és az innovatív, alacsony kibocsátású technológiák, többek között az energiatárolás, a szén-dioxid-leválasztás, -szállítás, -tárolás és/vagy -hasznosítás bevezetését, továbbá az energiatermelési és -elosztási lánc dekarbonizációját a szén és az olaj használatának fokozatos kivezetése révén előmozdító műveleteket, valamint a földgáz alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázokkal való fokozatos helyettesítését előmozdító műveletek támogatását. A támogatásnak elő kell mozdítania továbbá a körforgásos zártláncú rendszereket az olyan anyagok energiaigényes feldolgozása során, mint az acél, az alumínium, a műanyag és a cement, az újrafeldolgozott anyagok értékvesztését okozó szennyeződések kiküszöbölése érdekében.

6.1.1.4. Fenntartható és biztonságos digitális konnektivitási infrastruktúra fejlesztése

A fenntartható és biztonságos **digitális konnektivitási infrastruktúra** fejlesztéséhez nyújtott támogatásnak a kommunikációs és információs technológiával kapcsolatos termékek és szolgáltatások széles körét támogató projektekre kell összpontosítania. A támogatás kiterjedhet például az infrastruktúra egyetemes (többek között vidéki/peremterületeket érintő) kiépítését támogató projektekre, a nagyon nagy kapacitású digitális hálózatok kiépítésére, többek között vezetékes és vezeték nélküli csatlakozási rendszerek, például üvegszál és 5G kapcsolódási rendszerek telepítése révén, valamint „Az összekapcsoltság a versenyképes digitális egységes piac szolgálatában” című közleményben ⁽⁸⁷⁾ meghatározott, a digitális konnektivitásra vonatkozó uniós stratégiai célkitűzések eléréséhez szükséges beruházásokra.

A támogatás emellett olyan projektekre is irányul, amelyek célja az uniós hálózatok (pl. kvantumbiztos kommunikációs hálózatok, a régiók közötti és nemzetközi – többek között szárazföldi és tenger alatti kábelekkkel, illetve műholdas rendszerekkel biztosított – konnektivitás, adatközpontok, valamint közvédelem és katasztrófaségély-hálózatok) kapacitásának és rezilienciájának növelése, valamint a kulcsfontosságú közszolgáltatások digitalizációjának támogatása.

A támogatás kiterjed továbbá a fenntartható és nagy kapacitású, összekapcsolt felhőalapú infrastruktúrák Unióban történő kiépítésére (például a felhők közötti munkaterhelés optimalizálását kiegyensúlyozó, szoftvervezérelt infrastruktúrák és a felhőalapú infrastruktúrákat összekapcsoló zöld konnektivitási hálózatok telepítésére), valamint a legjobb minőségű, energiahatékony európai adatközpontokra, és ezt kiegészítve a nagy- és kisvállalkozások adatközpontjainak utólagos átalakítására (például új hűtőrendszerek és energiagazdálkodási megoldások révén).

A digitális konnektivitási infrastruktúrák – például a közlekedési és energetikai infrastruktúrák optimalizálását, az épületek energiafogyasztásának optimalizálását, a hulladék és a szennyezés csökkentését, valamint a természeti erőforrások használatának digitális megoldások révén történő optimalizálását célzó infrastruktúrák – szintén megfelelő beruházási célt jelentenek.

E tekintetben a támogatásnak az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére vagy elkerülésére, valamint a tartós, javítható, korszerűsíthető és újrafeldolgozható infrastruktúrára irányuló projekteket kell megcéloznia, összhangban az európai zöld megállapodással.

6.1.1.5. Fenntartható űrinfrastruktúra fejlesztése

Az új és meglévő, keringési pályán lévő és földi infrastruktúrák fenntartható fejlődésének és korszerűsítésének támogatása. Ez lehetővé teszi az űrpar ökológizálását a hordozórakéták és az űreszközök (pl. műholdak) és a kapcsolódó földi szegmensek tekintetében. Ez magában foglalja a környezetbarátabb űreszközök, indítórendszerek és kapcsolódó létesítmények fejlesztését szolgáló gyártási, összeszerelési, tesztelési, üzemeltetési és karbantartási tevékenységeket, valamint az indító létesítményeket. Idetartozik továbbá az űrnek az űreszközök keringési pályáról való kivonása és leszerelése révén történő tisztább használata is.

Az uniós űrprogram komponenseinek és a kapcsolódó szolgáltatásoknak a támogatása, valamint az európai űrstratégia ⁽⁸⁸⁾ célkitűzéseinek támogatása az uniós társadalom és gazdaság számára nyújtott előnyök maximalizálása érdekében. Ez lehetővé teszi a meglévő és újonnan felmerülő felhasználói igényeknek megfelelő, célzott szolgáltatások és alkalmazások kifejlesztését, többek között olyan kiemelt területeken, mint az éghajlatváltozás, a fenntartható fejlődés, a konnektivitás és a biztonság.

6.1.1.6. Fenntartható turisztikai infrastruktúra fejlesztése

A fenntartható turisztikai infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztéséhez nyújtott támogatásnak a fenntartható, innovatív és digitális turizmus felé történő elmozdulást segítő projektek támogatása révén növelnie kell az ágazat hosszú távú versenyképességét.

⁽⁸⁷⁾ A Bizottság közleménye: Az összekapcsoltság a versenyképes digitális egységes piac szolgálatában – Úton a gigabit alapú európai információs társadalom felé, COM(2016) 587 final.

⁽⁸⁸⁾ A Bizottság közleménye: Űrstratégia Európa számára (COM(2016) 705 final).

6.1.1.7. A dekarbonizációt szolgáló tengeri fejlesztések

Az e területeken nyújtott támogatásnak hozzá kell járulnia a tengeri villamosenergia-termeléshez a jövőbeli energiaigény kielégítése érdekében. A támogatásnak egyúttal enyhítenie kell az EU szárazföldi erőforrásainak túlzott igénybevételét a vízi és tengeri erőforrások termelékenységének javításán keresztül. Ennek része lehet például az algatermesztés és -felhasználás, valamint más új fehérjeforrások igénybevétele, amelyek enyhíthetik a mezőgazdasági földterületekre nehezedő nyomást.

A támogatásnak a következők megvalósítására kell összpontosítania:

- a) úszó szélerőműparkok;
- b) a kikötőknek közlekedési csomópontokból a tengeri ipar kiszolgálására szolgáló csomópontokká történő átalakítására irányuló fejlesztések;
- c) a tengeri hálózatok kábelezése, különös tekintettel a turbinák és a csomópontok közötti váltakozó áramú csatlakozásokra, amelyek ezután egyenáramú rendszereszközökkel csatlakoznak a szárazföldi hálózathoz;
- d) hullám- és árapály-energiát hasznosító eszközök;
- e) tengeri akvakultúra.

6.1.1.8. A kritikus infrastruktúrára irányuló stratégiai beruházások

A fenntartható infrastruktúrára vonatkozó keret alapján támogatott stratégiai beruházások olyan projektekre irányulhatnak, amelyek hozzájárulnak a kritikus – fizikai vagy virtuális – infrastruktúrarészek vagy a kritikus infrastruktúrák ellátási láncai vagy közvetlenül az infrastruktúra kritikus elemei stabilitásához, üzembiztonságához és rezilienciájához, különös tekintettel az Unió zöld és digitális átállására.

A támogatott műveletek olyan vállalkozásokra – köztük kkv-kra – is irányulhatnak, amelyek az ezen 6.1.1.8. szakaszban felsorolt kritikus infrastruktúrális prioritások bármelyikének működtetéséhez és fenntartásához szükséges termékeket és szolgáltatásokat állítanak elő.

A **kritikus infrastruktúrával** kapcsolatos beruházási műveletek a 2008/114/EK tanácsi irányelvvel⁽⁸⁹⁾ összhangban európai kritikus infrastruktúrákként meghatározott és a tagállamok által az irányelv 3. cikkének megfelelően kiválasztott műveletekre irányulhatnak. A támogatás irányulhat a tiszta energia ellátási láncaira, nevezetesen a megújulóenergia-technológiákhoz (például fotovoltaikus napenergia, szélenergia, vízenergia, megújuló hidrogén stb.) szükséges berendezések gyártási kapacitására.

A támogatott műveletek **az európai légi, vasúti, közúti, belvízi és tengeri szállítás ellátási láncaira** is irányulhatnak, beleértve a szállítási módok és a termelési kapacitások integrálásába történő beruházások támogatását.

A **digitális infrastruktúra** tekintetében a stratégiai beruházások azok, amelyek szorosan kapcsolódnak a digitális hírközlési szolgáltatások reziliens és biztonságos nyújtására vonatkozó célkitűzésekhez, ideértve a nagyon nagy kapacitású konnektivitás és az 5G hálózatok kritikus elemeit, a kvantumkommunikációt, a dolgok internetét, a médiát, az online szolgáltatási platformokat, a biztonságos felhőalapú számítástechnikát, az adatfeldolgozást és -tárolást, valamint az ezen infrastruktúrák és szolgáltatások mögött húzódo értékláncokat. Tekintettel a különböző architektúrákra és a folyamatosan változó technológiai megoldásokra, ideértve a kiberbiztonság szempontjából relevánsakat is⁽⁹⁰⁾, át kell világítani a digitális átállás változó szükségleteit, valamint ennek az átállásnak az adattovábbítással, -felhasználással és -tárolással kapcsolatos, a biztonsági és technológiai autonómiát és rezilienciát érintő dimenzióit. A **digitális választási infrastruktúrához és az érzékeny létesítményekhez** kapcsolódó projektek akkor támogathatók, ha elsősorban az említett infrastruktúrák és létesítmények biztonságának és rezilienciájának megerősítését és a rosszindulatú és diszruptív fellépésekkel, így különösen a dezinformációval, az adatlopással és a kibertámadásokkal szembeni védelmét szolgálják.

A **kommunikációs és médiainfrastruktúrába** történő beruházások is stratégiai jelentőségűek, amennyiben hozzájárulnak a független európai tartalomgyártáshoz, összhangban azzal a célkitűzéssel, hogy a digitális korban meg kell védeni az Unió demokratikus értékeit és a tagállamok szuverenitását, valamint hozzájárulnak az európai tartalmak előállításához, továbbá globális szintű szellemi tulajdonjogi védelméhez és jövedelemtermelési célú hasznosításához.

⁽⁸⁹⁾ A Tanács 2008/114/EK irányelve (2008. december 8.) az európai kritikus infrastruktúrák azonosításáról és kijelöléséről, valamint védelmük javítása szükségességének értékeléséről (HL L 345., 2008.12.23., 75. o.).

⁽⁹⁰⁾ A kiberbiztonsági kockázatokat a vonatkozó uniós és nemzeti jogszabályok és iránymutatások, többek között az 5G biztonsággal kapcsolatos eszköztár alapján kell értékelni.

A **kritikus űrinfrastruktúrához** kapcsolódó projekteknek támogatniuk kell az uniós űrprogram meglévő komponenseinek megújítását, valamint az új uniós űrinfrastruktúra és -szolgáltatások kifejlesztését. A támogatásnak különösen a következőkre kell irányulnia: i. az európai hordozórakéták által lehetővé tett autonóm, megbízható és költséghatékony hozzáférés a világűrhez és e hozzáférés hasznosítása, beleértve az olyan innovatív koncepciókat, mint a további felhasználhatóság, a korszerű gyártás és az új űrközlekedési rendszerek; ii. űrmegfigyelés és az eszközök védelme, iii. műholdas kommunikáció és konnektivitás, iv. egyéb felmerülő igények.

A támogatott műveletek az űrendszerek és -technológiák rezilienciájának és versenyképességének javítására is irányulhatnak, kezelve az értékláncok sebezhetőségét.

A **védelmi ipari infrastruktúra** támogatása magában foglalhatja a védelmi technológiák és termékek vagy képzési létesítmények életciklusának technológiai és ipari szempontból történő támogatásához szükséges meglévő infrastruktúrák korszerűsítését vagy új infrastruktúrák telepítését. Ezek az infrastruktúrák nemcsak a hagyományos légi, szárazföldi és tengeri területeket érintik, hanem az olyan újonnan megjelenő területeket is, mint az információtechnológia, az űragaztatás és a kibertechnológia. Ezen infrastruktúrák védelmi rendszerek vagy technológiák, így többek között az Európai Védelmi Alap keretében kifejlesztett rendszerek és technológiák, valamint a kettős felhasználású rendszerek és technológiák területén megvalósuló kutatás-fejlesztési, demonstrációs, tesztelési és tanúsítási tevékenységekhez is kapcsolódhatnak. Támogatni kell a más tagállamok felhasználói számára is hozzáférhető multinacionális projekteket. Olyan projektek is támogathatók, amelyek páneurópai digitális és kiberkapacitások és infrastruktúrák megvalósítására irányulnak, például a virtuális mérnöki fejlesztési környezethez, a digitális próbapadokhoz és laboratóriumokhoz, az új, együttműködésen alapuló hadviselési környezethez, a szuper-számítástechnikához, a mesterséges intelligenciához és a védelmi célú kapcsolódó fejlett digitális készülékekhez kapcsolódóan (pl. digitális hajógyár; katonai rendszerek digitális modellje vagy ikermodellje).

A **kritikus fontosságú nyersanyagok** területén olyan projektek és kedvezményezett által megvalósított beruházások támogathatók, amelyek hozzájárulnak az Unió fokozott autonómiájához és rezilienciájához az e-mobilitás, az akkumulátorok, a megújuló energiák, a gyógyszerek, a digitális alkalmazások és a védelem ipari ökoszisztémáiban. A kritikus nyersanyagokkal kapcsolatos kiemelt beruházási területek közé tartozhat a mágnesfejlesztés, a ritkaföldfémek kinyerése használt mágnesekből, a ritkaföldfém-finomítás, az elsődleges ércek és az újrahasznosított bányászati hulladék (bauxit, vasérc, szénhulladék). A kritikus fontosságú nyersanyagokkal összefüggésben a jövőben más igények is felmerülhetnek.

A **biztonságos és fenntartható élelmiszer-ellátás** biztosítása érdekében támogathatók például a szállításba, a logisztikába, az élelmiszerlánc decentralizált infrastruktúrájába és az élelmiszer-ellátás területén klaszterek létrehozására irányuló releváns beruházások.

6.1.2. A potenciális pénzügyi termékek jellemzői

A fenntartható infrastruktúrára vonatkozó keret alapján nyújtott támogatás előresorolt és alárendelt finanszírozást nyújt hitel, garancia, bármely más finanszírozási forma vagy hitelminőség-javítás, kvázisajáttké- és tőkefinanszírozás formájában. A támogatás célja a támogatható projekthez és a vállalkozásfinanszírozáshoz való hozzáférés megkönnyítése. A pénzügyi termékeknek horizontálisan, vagyis a szakpolitikai keret összes területén rendelkezésre kell állniuk, vagy tematikus pénzügyi terméként konkrét prioritásokhoz rendelhetők.

A pénzügyi termékeket a szakpolitikai prioritásoknak és a piaci igényeknek megfelelően kell kialakítani.

6.1.2.1. Bevonható pénzügyi közvetítők

a) Hitelfinanszírozás esetében:

Típusútlól függetlenül olyan pénzügyi közvetítők – köztük nemzeti fejlesztési bankok vagy intézmények és más állami tulajdonú közvetítők, kereskedelmi bankok, garanciátársaságok, előresorolt és alárendelt finanszírozást nyújtó diverzifikált hitelalapok, valamint lízingtársaságok – vonhatók be, amelyek az alkalmazandó nemzeti és uniós jogszabályokkal, valamint a költségvetési rendelet vonatkozó követelményeivel teljes összhangban finanszírozást tudnak nyújtani a fenntartható infrastruktúrára vonatkozó keret hatálya alá tartozó területeken.

b) Tőkefinanszírozás esetében:

Olyan állami vagy magán pénzügyi közvetítők, bejegyzés előtt álló szervezetek, alapok alapjai, magántőkealapok, kockázati tőkealapok, társbefektetési eszközök, kockázati hitel-alapok vonhatók be, amelyek az alkalmazandó nemzeti és uniós jogszabályokkal, valamint a költségvetési rendelet vonatkozó követelményeivel teljes összhangban tőkefinanszírozást tudnak nyújtani a fenntartható infrastruktúrára vonatkozó keret hatálya alá tartozó területeken.

Az ilyen közvetítőkkal kapcsolatban álló alapkezelőknek, tanácsadóknak vagy más hasonló személyeknek (ideértve a „pályakezdő” alapkezelőket vagy tanácsadókat is) bizonyítaniuk kell, hogy rendelkeznek az általuk a fenntartható infrastruktúrára vonatkozó keret hatálya alá tartozó területeken megvalósítani kívánt befektetések végrehajtásához szükséges kapacitással és készségekkel, a magántőke bevonására és vonzására irányuló képességgel, továbbá az ezen eszközosztályba való magánbefektetéseket ösztönző jövedelemtermelő képességgel.

6.1.2.2. A megcélzott végső kedvezményezettek

A fenntartható infrastruktúrára vonatkozó keret középpontjában az infrastruktúrába és a kapcsolódó berendezésekbe történő beruházások támogatása áll, többek között az alábbiak révén:

- a) önálló projektgazdák;
- b) magán-, állami és részben állami vállalkozások;
- c) különleges célú gazdasági egységek.

6.1.2.3. Általános pénzügyi termékek

Az általános pénzügyi termékek célja az önálló projektek vagy az összevont kisebb projektek finanszírozáshoz való hozzáféréseinek javítása a végrehajtó partnerek által közvetlenül vagy közvetve (például befektetési eszközökön keresztül) nyújtott finanszírozás révén.

Az általános pénzügyi termékek különböző kockázati profillal rendelkező végső kedvezményezettek változatos körét támogathatják, például a következőket:

- a) szabályozott szervezetek vállalati alapon vagy visszkereset nélkül megvalósított projektjei, beleértve a PPP-eket (pl. energia, közlekedés, hulladékgazdálkodás, víz- és szennyvíz-közművek, nagyinfrastruktúra-üzemeltetők), vagy állami vagy részben állami vállalkozások projektjei, amelyek jellemzően alacsony kockázattal járnak.
- b) nem szabályozott szervezetek vállalati alapon vagy visszkereset nélkül megvalósított projektjei, beleértve a PPP-eket (pl. energiatermelés, energiatarolás, energiahatékonyság az energiaigényes iparágakban, autópálya-koncessziók, repülőterek/kikötői terminálok és vasutak üzemeltetők, zöld hajózás, széles sávú infrastruktúra és úrinfrastruktúra), amelyek jellemzően közepes vagy magas kockázatúak.
- c) közjavakat támogató projektek megvalósítása, ideértve a kkv-k által az e-mobilitás, az energiahatékonyság, a természeti tőke vagy a természetalapú megoldások terén helyi hatóságok vagy jótékonyági befektetők által indított projekteket, valamint az úripari projekteket, amelyek jellemzően magas kockázattal járnak.
- d) ügyletportfóliók olyan területeken, mint az energiahatékonyság és a megújuló energia háztartások vagy kkv-k számára, a mobilitási eszközök zöldebbé tétele.

A végrehajtó partner által nyújtott tőkefinanszírozás esetében

Az uniós garancia finanszírozási és beruházási műveletekhez nyújtható, többek között az alábbiak formájában:

- a) előresorolt hitelek, kötvények, lízingszerződések és hitelkeretek, beleértve a korlátozott visszkereseti projektekhez kapcsolódó előresorolt hiteleket;
- b) alárendelt kölcsönök, beleértve a mezzanine finanszírozás formáját is;
- c) harmadik fél finanszírozóknak nyújtott (előre rendelkezésre bocsátott vagy előre nem rendelkezésre bocsátott) garanciák és a pénzügyi közvetítőkkal kötött egyéb kockázatmegosztási megállapodások;
- d) hitelminőség-javítás új befektetésekhez (projektkötvényekhez, bankhitelekhez vagy a kettő kombinációjához), beleértve az alárendelt termékeket is.

Az alárendelt finanszírozást a magánfinanszírozás bevonására, és a bankszektortól származó finanszírozástól a tőkepiaci finanszírozásig terjedő finanszírozási megoldások közötti diverzifikációra is fel lehet használni.

Az uniós garancia a zöldkötvények használatát támogató pénzügyi termékek fejlesztésére is felhasználható.

6.1.2.4. Tematikus pénzügyi termékek

A tematikus pénzügyi termékekből származó támogatás többek között a következőkre irányulhat:

- a) a közlekedési ágazatban magas kockázatú projektek a fenntartható mobilitás, valamint az intelligens és biztonságosabb közlekedés területén.

- b) a megújuló energiaforrások területén különleges, magas kockázatú tevékenységek, mint például:
- i) személyre szabott innovatív garanciák a tagállami komponens keretében, amelyek célja a megújuló energiaforrásokba történő beruházások tőkekölségeinek csökkentése az érintett tagállamban;
 - ii) magas kockázatú garanciatermékek a vállalati megújulóenergia-vásárlási megállapodások piacának előmozdítására, segítve a megújuló energiával kapcsolatos beruházások hosszú távú magánfinanszírozásának növelését.
- c) az energiahatékonyság területén különleges, magas kockázatú tevékenységek, mint például:
- i) a lakóépületekkel kapcsolatban: vissza nem térítendő támogatásokkal kombinálható garanciaeszköz a magánfinanszírozás bevonása és a háztartások ösztönzése érdekében, amellyel kezelhető a lakóépületek felújításával és átalakításával – különösen a mélyfelújításokkal – kapcsolatos jelentős finanszírozási hiány;
 - ii) energiahatékonysági szerződések és energetikai szolgáltató vállalkozások (ESCO cégek): az ESCO cégek garanciaeszköze és ruhórozó alapja az akadályok felszámolása és az energiahatékonysági projektekre vonatkozó energiahatékonysági szerződések kidolgozásának finanszírozása érdekében;
 - iii) a végső kedvezményezettől függetlenül a zöld kötvényekhez kapcsolódó hitelminőség-javítás intézményi befektetőknek új energiahatékonyság-finanszírozási projektekbe történő bevonása érdekében, ami egyúttal a zöldkötvény-piac jelenleg korlátozott méretének bővülése szempontjából is előnyös.
- d) a villamosenergia-infrastruktúra intelligensebbé tétele és korszerűsítése terén az alábbiakat előmozdító projektek:
- i) új üzleti modellek a rugalmassági források – például a keresletoldali válasz és az akkumulátoros energiatárolás – bevezetésére,
 - ii) az új belépők és az energiaközösségek által kifejlesztett decentralizált és kisüzemi energiaforrások.
- e) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiák piaci elterjesztését előmozdító projektek: a villamosenergia-termeléshez, fűtéshez vagy hűtéshez kapcsolódó szén-dioxid-leválasztási, -szállítási, -tárolási és/vagy hasznosítási (CCUS) technológiákkal, továbbá az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázokkal (például hidrogén) vagy ipari folyamatokkal, energiatárolással, valamint a bioenergia-erőművekkel és az energetikai átváltást lehetővé tevő gyártólétesítményekkel és a karbonintenzív termékek helyettesítésével kapcsolatos projektek;
- f) a környezet védelméhez és helyreállításához, valamint a körforgásos, erőforrás-hatékony és alacsony kibocsátású biogazdaságra való átváltás irányításához kapcsolódó, a szén-dioxid-eltávolítást előmozdító, a természeti tőkén alapuló, átfogó megközelítést előmozdító, magas kockázatú, fenntartható zöld beruházási projektek vagy programok;
- g) a digitális ágazatban magas pénzügyi kockázattal járó projektek, nevezetesen a konnektivitás kiépítése fehér és szürke (azaz közvetlen gazdasági életképesség nélküli) területeken, vagy jelentős technológiai haladást eredményező projektek (pl. nem fokozatos fejlesztések, hanem a legújabb generációs technológiák bevezetése, ideértve a fenntartható hálózatok és adatinfrastruktúrák kiépítését is);
- h) magas kockázatú portfóliók az energiahatékonyság, a megújuló energia és a mobilitási eszközök ökológizálása területén;
- i) az úrágazatban az úrinfrastruktúrát és a kapcsolódó szolgáltatásokat érintő magas kockázatú vagy tőkeintenzív projektek, valamint az úrinfrastruktúrára vonatkozó új koncepciók és az úrbeli és földi megoldások.

6.2. Kutatás, innováció és digitalizáció

6.2.1. Az érintett szakpolitikai területek

A kutatásra, innovációra és digitalizációra vonatkozó keretből (a továbbiakban: kid-keret) nyújtott támogatásnak az InvestEU-rendelet 3. cikke (2) bekezdésének b) pontjával és 8. cikke (1) bekezdésének b) pontjával összhangban elő kell segítenie és fel kell gyorsítania a kutatási és innovációs (K+I) projektek, projektgazdák, vállalkozások és más innovatív szervezetek forráshoz jutását, valamint ösztönöznie kell a vállalkozások, a piacok és a tagállamok digitális transzformációját. A kid-keret az Unió versenyképességének növelésére irányuló InvestEU-célkitűzéssel összefüggésben, az Unió tudományos és technológiai bázisának erősítésével olyan tudományos, technológiai, gazdasági és társadalmi hatásokat fog kifejteni, amelyek révén végső soron hozzájárul az Unió stratégiai prioritásainak megvalósításához, az innovatív vállalkozások léptékváltásához és az új technológiák piaci bevezetéséhez. A kid-keret befektetései révén Európa fokozni tudja majd rezilienciáját az ipari kulcságazatokban.

A kid-keret finanszírozási és beruházási műveleteire jogosult területeket az InvestEU-rendelet II. melléklete és különösen annak 5. és 6. pontja sorolja fel. A kid-keretből finanszírozhatók az InvestEU-rendelet II. mellékletében – például 13. és 14. pontjában – felsorolt olyan egyéb, finanszírozási és beruházási műveletek szempontjából releváns területek is, amelyek kutatási, innovációs és digitalizációs tevékenységeket fednek le. Az említett területek közé tartoznak többek között az energetika, az energiaigényes iparágak, a környezetvédelem, a kék gazdaság, a tengerhasznosítási ágazat, a közlekedés, az egészségügy, az élettudományok, a biotechnológia, az agrár-élelmiszeripar, a védelmi ipar, az űripar, valamint a kulturális és kreatív ágazatok kutatási, termékfejlesztési, demonstrációs, innovációs és digitalizációs tevékenységei. A támogatható területek e beruházási iránymutatás 2.3.2.1. szakaszának megfelelően rangsorolhatók.

A keret beruházási köre a kutatási, innovációs, demonstrációs és digitalizációs tevékenységekre terjed ki – beleértve a kutatás-fejlesztés (K+F) szakaszán már átesett új termékek és technológiák piaci bevezetéséhez kapcsolódó beruházásokat –, valamint a szervezési innovációra és az üzleti folyamatok újratervezésére, beleértve az új és innovatív üzleti modelleket is. Idetartoznak továbbá az olyan finanszírozási és beruházási műveletek, amelyek alapkutatáshoz vagy az aktuális rendszert érintő, működési környezetben igazolt alkalmazott kutatáshoz kapcsolódnak ⁽⁹¹⁾.

A K+F olyan módszeres tevékenység, amelynek célja a tudásállomány növelése és a rendelkezésre álló tudás új alkalmazási lehetőségeinek feltárása. A tevékenységnek újnak, kreatívnak, eredményében bizonytalannak, módszerét tekintve pedig szisztematikusnak, átadhatónak és megismételhetőnek kell lennie ⁽⁹²⁾.

Innováció alatt a fogyasztói és/vagy társadalmi értéket teremtő termék-, eljárási vagy szervezeti innováció értendő, amely magában foglalja egy új vagy jelentősen továbbfejlesztett termék vagy eljárás (vagy akár üzleti modell) vagy szolgáltatás fejlesztését, demonstrációját, végrehajtását, kereskedelmi hasznosítását és elfogadását.

Digitalizáció alatt a digitális technológiák és szolgáltatások kutatása és innovációja, demonstrációja, tesztelése, bevezetése és elfogadása értendő, továbbá az uniós vállalkozások, iparágak és közérdekű területek digitális transzformációjához hozzájáruló beruházások.

A kid-keret célja továbbá, hogy éghajlati és környezeti előnyökkel járó projektek támogatásával jelentős mértékben hozzájáruljon az európai zöld megállapodáshoz. A keret többek között olyan projektekre is irányulhat, amelyek célja az energiaigényes iparágak és a digitális gazdaság ÜHG- és szennyező anyag-kibocsátásának elkerülése vagy csökkentése, illetve anyaghatékonyságának javítása. Olyan projektekre irányul majd, amelyek digitális technológiák, szolgáltatások és megoldások alkalmazásával kívánják elkerülni vagy csökkenteni más gazdasági ágazatok, többek között az ipar, a közlekedés, az energetika és a mezőgazdaság ÜHG-, szennyező anyag- vagy hulladékkibocsátását. Támogatást fognak kapni azok a beruházások is, amelyek jelentős mértékben hozzájárulnak a körforgásos gazdasághoz, különösen azokban a kulcságazatokban, amelyek a legtöbb erőforrást használják fel, és amelyekben nagy a körforgás lehetősége.

Az űrökoszisztémába történő befektetések támogathatják az európai űrstratégia célkitűzéseit, vagyis maximalizálhatják az uniós társadalom és gazdaság előnyeit, ha olyan projekteket céloznak, amelyek: i. felgyorsítják az űradatokon alapuló digitális alkalmazások és szolgáltatások bevezetését; ii. elősegítik az űradatoknak és -szolgáltatásoknak más piaci szegmensek innovatív termékeibe, például önvezető járművekbe vagy konnektivitási hálózatokba való integrálását; és iii. előmozdítják az űrtechnológia – és benne a világűrhez való hozzáférés – kereskedelmi hasznosításának és gyártásának léptékváltását ⁽⁹³⁾.

A keret hozzájárulhat a védelmi ipar fejlesztéséhez is: támogathatja különösen a védelmi ágazat és a szorosan kapcsolódó kettős felhasználású technológiák innovációs projektjeiben részt vevő vállalkozásokat és a védelmi ágazat ellátási láncát.

A kid-keret más uniós programok – például a Horizont Európa, a Digitális Európa program, a Kreatív Európa program, az uniós űrprogram, az Európai Védelmi Alap, az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap stb. – szakpolitikai prioritásait is támogatni fogja.

A kid-keret különböző ágazati programok, például a kibocsátáskereskedelmi rendszer (ETS) keretében létrehozott Innovációs Alap, valamint más uniós és nemzeti programok és alapok forrásait is becsatornázhatja. Az ilyen befektetések kombinálhatók az uniós programokból, a (megosztott irányítású) kohéziós politikai programokból vagy a nemzeti programokból nyújtott finanszírozással.

⁽⁹¹⁾ Technológiai készenléti szintek.

⁽⁹²⁾ OECD, Frascati kézikönyv, 2015 – Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development (Iránymutatás a kutatással és a kísérleti fejlesztéssel kapcsolatos adatgyűjtésről és adatszolgáltatásról), 44–45. o., https://read.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/frascati-manual-2015_9789264239012-en.

⁽⁹³⁾ A Bizottság, az Európai Űrügynökség és az Európai Védelmi Ügynökség közös munkacsoportja által összeállított, az európai stratégiai függésmentességhez szükséges kritikus űrtechnológiákkal kapcsolatos intézkedéseket tartalmazó aktuális jegyzéknek megfelelően.

A kid-keretből nyújtott támogatás szakpolitikai hozzáadott értéket teremt azáltal, hogy az alábbi esetekben biztosítja a kutatási, innovációs és digitalizációs célú finanszírozási eszközökhöz való hozzáférést:

- a) olyan K+I beruházások előmozdítása, amelyek célja az EU tudományos és technológiai bázisának megerősítése, az ipari átalakulás felgyorsítása – ideértve a kulcsfontosságú technológiákba történő beruházásokat is –, továbbá a Horizont Európa célkitűzéseinek és küldetéseinek megvalósítása;
- b) a kkv-k és a közepes piaci tőkeértékű vállalatok digitális transzformációjának támogatása;
- c) olyan digitalizációs és innovációs projektek támogatása, amelyek növelik az interoperabilitást, valamint csökkentik a digitalizációs és innovációs szintkülönbségeket a tagállamok, a vállalatok és az ágazatok között;
- d) olyan stratégiai digitális kapacitások és technológiák, többek között kiberbiztonságos digitális megoldások fejlesztésének és alkalmazásának előmozdítása, amelyek társadalmi kihívások megválaszolására alkalmas innovatív és kipróbálatlan üzleti modelleket (például fenntarthatósággal kapcsolatos digitális megoldásokat) eredményeznek, továbbá hozzájárulnak a rezilienciához, a körforgáshoz és az autonómiához;
- e) olyan termékekbe, technológiákba, megoldásokba vagy üzleti modellekbe történő beruházások támogatása, amelyek az alternatív megoldásokhoz képest környezeti és éghajlati előnyökkel járnak, valamint hozzájárulnak az éghajlatváltozás mérsékléséhez és a környezeti hatás csökkentéséhez;
- f) olyan, technológiához, piachoz, demonstrációhoz, végrehajtáshoz vagy üzleti tevékenységhez kapcsolódó – akár határokon átnyúló – kockázatos beruházások támogatása, amelyek kimenetelük sikerének vagy az érintett szervezet számára nyújtott végső pénzügyi előnyeiknek a bizonytalansága miatt nagyobb kockázattal járnak;
- g) olyan korai demonstrációs műveletek előmozdítása, amelyeket a magánbefektetők elkerülnek, illetve amelyek hozama vagy piaci volatilitása kiszámíthatatlan;
- h) olyan műveletek előmozdítása, amelyek az uniós szakpolitikai célkitűzések elérése érdekében kutatási, innovációs és digitalizációs magánberuházásokat mozgósítanak;
- i) olyan K+I eredmények és technológiák piacra juttatásának és léptékváltásának előmozdítása, illetve ipari bevezetésük támogatása, amelyek segítik a piaci kulcsszereplőket és a vállalkozások közötti együttműködést;
- j) kutatóintézetek, egyetemek és kutatóhelyek olyan K+I beruházásainak támogatása, amelyek hozzájárulnak a Horizont Európa és az Erasmus+ célkitűzéseikhez, valamint erősítik a K+I szolgáltatók (tudományos intézmények, kutatóközpontok stb.) és a vállalkozások közötti kapcsolatokat;
- k) olyan, gyorsan növekvő innovatív vállalkozások támogatása, amelyek a műszakilag és gazdaságilag megvalósítható innovációk kereskedelmi hasznosításához keresnek finanszírozást;
- l) méretgazdaságosság biztosítása és a nemzeti, régióközi és regionális szintű kutatási, innovációs és digitalizációs beruházások kiegészítése, beleértve az új termékek, technológiák vagy üzleti modellek elterjedését a tagállamok régióiban;
- m) tematikus beruházási platformok és más innovatív pénzügyi termékek támogatása (a méretgazdaságosság kellő figyelembevételével); vagy
- n) olyan alternatív pénzügyi és innovatív finanszírozási megoldások – például a közösségi finanszírozás, az üzleti angyalok és a kockázati filantrópia – előmozdítása, amelyek elősegítik a bevált gyakorlatok pénzügyi közvetítők közötti átadását, ezzel ösztönözve a kutatási, innovációs és digitalizációs tevékenységekre irányuló széles körű termékkínálat kialakulását.

Az ezen 6.2.1. szakasz tizenkettedik bekezdésének a)–n) pontjában meghatározott intézkedések kiegészíthetők a következőkkel:

- a) uniós szintű adatok gyűjtése a kutatással, innovációval és digitalizációval kapcsolatos piaci hiányosságokról vagy az optimálistól elmaradó beruházási helyzetekről, a technológiai és ipari változások nyomán követése, a jövőbeli kialakuló stratégiai értékláncok azonosítása, továbbá az így szerzett információk közzététele; valamint
- b) technikai segítségnyújtás és bankképesség-javítás a különböző ágazatok kutatási, innovációs és digitalizációs projektjei számára.

6.2.1.1. A kid-keret stratégiai beruházásai

A kid-keret stratégiai beruházásai az új európai iparstratégia ⁽⁹⁴⁾ és az alapjául szolgáló ágazati stratégiák – többek között a digitális stratégia (Európa digitális jövőjének megtervezése ⁽⁹⁵⁾), a mesterséges intelligenciáról szóló fehér könyv ⁽⁹⁶⁾, az európai adatstratégia ⁽⁹⁷⁾ (beleértve a közös európai adattereket például az egészségügy és a pénzügyek területén) és az európai oltóanyag-stratégia ⁽⁹⁸⁾ – célkitűzéseinek megfelelően a **kipróbált, uniós gyártmányú technológiák ipari bevezetésének támogatására, azok piacainak fejlesztésére és az uniós ipar mint globális éllavas előmozdítására** irányulhatnak. E stratégiai beruházásoknak az említett alap-, transzformatív, zöld és digitális technológiák és innovációk kutatási, innovációs és demonstrációs szakaszt követő ipari léptékváltására és gyártására kell irányulniuk a kid-keret hatálya alá tartozó ágazatokban.

Támogathatók az **IKT-komponensek és -eszközök előállításához szükséges újrafeldolgozó és gyártólétesítményekbe történő, Unión belüli beruházások** is, ha azok hozzájárulnak az európai IKT-ágazat, továbbá annak alszektoraiban és értékláncaiban innovációjához, fenntarthatóságához, rezilienciájához és autonómiájához. Az ilyen projektek a következő IKT-termékek gyártásához kapcsolódhatnak: elektronikai alkatrészek (félvezetők és mikroprocesszorok), számítógépek és perifériás berendezések, híradástechnikai berendezések, fogyasztói elektronika, mágneses és optikai információhordozók, elektronikus hírközlési és híradástechnikai berendezések és alkatrészek, szoftverek, programozás, adatfeldolgozás, tárhelyszolgáltatás és kapcsolódó tevékenységek és egységek.

Az **egészségügy** területén a támogatott műveleteknek az új, hatásos és hozzáférhető egészségügyi termékekre – konkrétan gyógyszerek, oltóanyagok, orvostechonikai eszközök, diagnosztikai eszközök, fejlett terápiás gyógyszerkészítmények és új antimikrobiális szerek kutatására, fejlesztésére, innovációjára és gyártására –, az állatkísérletek nélkül végzett innovatív fejlesztési eljárásokra, valamint az uniós gyógyszeripar egészének versenyképességére kell irányulniuk, beleértve a vegyi anyagok és gyógyszerhatóanyagok gyártását is.

A **védelem** területén a technológiai és/vagy termelőberuházásokkal (például a meglévő termelési kapacitások korszerűsítésével, digitalizációjával, bővítésével vagy új termelési kapacitások létrehozásával) kapcsolatos projektek olyan stratégiai területekhez kapcsolódhatnak, ahol a beruházások hozzá fognak járulni az uniós védelmi ipar technológiai és ipari autonómiájához, és ezáltal az Unió stratégiai autonómiájához és rezilienciájához. Támogatás nyújtható innovatív vállalkozásoknak kritikus és forradalmian új védelmi technológiák fejlesztéséhez. A beruházások segíthetik továbbá a például az EDF és prekurzor programjai révén már a K+F szakaszban is támogatott kulcsfontosságú projektek K+F utáni szakaszokban való megvalósítását, vagy támogatják az ilyen projektekben részt vevő ellátási láncokat.

A projektek kiterjedhetnek az uniós védelmi ellátási láncok stratégiai területekkel kapcsolatos létfontosságú képességeinek megőrzésére és fejlesztésére, valamint a harmadik országoaktól való függőség csökkentésére is.

6.2.2. A potenciális pénzügyi termékek jellemzői

6.2.2.1. Bevonható pénzügyi közvetítők

a) Hitelfinanszírozás esetében:

Típustól függetlenül olyan pénzügyi közvetítők – köztük nemzeti fejlesztési bankok vagy intézmények és más állami tulajdonú közvetítők, kereskedelmi bankok, garanciatársaságok, előresorolt és alárendelt finanszírozást nyújtó diverzifikált hitelalapok, valamint lízingtársaságok – vonhatók be, amelyek az alkalmazandó nemzeti és uniós jogszabályokkal, valamint a költségvetési rendelet vonatkozó követelményeivel teljes összhangban finanszírozást tudnak nyújtani a kid-keret hatálya alá tartozó területeken.

b) Tőkefinanszírozás esetében:

Olyan állami vagy magán pénzügyi közvetítők, bejegyzés előtt álló szervezetek, alapok alapjai, magántőkealapok, kockázati tőkealapok, társbefektetési eszközök, kockázati hitelalapok, üzletiingatlan-alapok vagy technológiatranszfer-alapok vonhatók be, amelyek az alkalmazandó nemzeti és uniós jogszabályokkal, valamint a költségvetési rendelet vonatkozó követelményeivel teljes összhangban tőkefinanszírozást tudnak nyújtani a kid-keret hatálya alá tartozó területeken.

⁽⁹⁴⁾ A Bizottság közleménye – Új európai iparstratégia (COM(2020) 102 final).

⁽⁹⁵⁾ A Bizottság közleménye – Európa digitális jövőjének megtervezése (COM(2020) 64 final).

⁽⁹⁶⁾ Fehér könyv a mesterséges intelligenciáról: a kiválóság és bizalom európai megközelítése (COM(2020) 65 final).

⁽⁹⁷⁾ A Bizottság közleménye – Európai adatstratégia (COM(2020) 66 final).

⁽⁹⁸⁾ A Bizottság közleménye – A Covid19-oltóanyagokra vonatkozó uniós stratégia (COM(2020) 245 final).

Az ilyen közvetítőkkel kapcsolatban álló alapkezelőknek, tanácsadóknak vagy más hasonló személyeknek (ideértve a „pályakezdő” alapkezelőket vagy tanácsadókat is) bizonyítaniuk kell, hogy rendelkeznek az általuk a kid-keret hatálya alá tartozó területeken megvalósítani kívánt befektetések végrehajtásához szükséges kapacitással és készségekkel, a magántőke bevonására és vonzására irányuló képességgel, továbbá az ezen eszközosztályba való magánbefektetéseket ösztönző hozamtermelő képességgel.

6.2.2.2. A megcélzott végső kedvezményezettek

A kid-keret a következők által előmozdított kutatási, innovációs és digitalizációs tevékenységek támogatására összpontosít:

- a) önálló projektgazdák;
- b) magán-, állami és részben állami vállalkozások, köztük kkv-k és közepes piaci tőkeértékű vállalatok;
- c) különleges célú gazdasági egységek;
- d) egyetemek, technológiatranszfer-irodák és felsőoktatási központok;
- e) kutatóközpontok;
- f) kutatási és technológiai infrastruktúrák;
- g) innovációs és digitalizációs hivatalok, akceleratorok, inkubátorok, központok, klaszterek;
- h) egyéb kutatás-, innováció- és digitalizációorientált projektgazdák (pl. természetes személyek, kutatásfinanszírozó alapítványok).

A piaci szegmentációra és a célcsoportok azonosítására ágazati alapon kerül majd sor (a szakpolitikai prioritások végrehajtási területeitől függően), továbbá a projektek vagy a vállalatok életciklusa alapján (piaci értékeléssel alátámasztva).

Az InvestEU Alap ETS innovációs alap által is támogatott műveleteinek tiszteletben kell tartaniuk a 2003/87/EK irányelv⁽⁹⁹⁾ 10a. cikkének (8) bekezdése szerinti támogathatósági szabályokat és kiválasztási szempontokat, valamint az említett rendelkezés alapján elfogadott felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat.

6.2.2.3. Általános pénzügyi termékek

A kutatási, innovációs és digitalizációs projektek és vállalkozások forráshoz jutásának megkönnyítése érdekében a kid-keretből nyújtott támogatás előresorolt és alárendelt finanszírozást fog kínálni hitelek vagy garanciák formájában, továbbá bármilyen más finanszírozási formában, beleértve a kockázati hiteleket és lízinget vagy hitelminőség-javítást, továbbá a kvázisajáttőke- és tőkefinanszírozást. A pénzügyi termékek alkalmazhatók általánosan, vagyis a szakpolitikai keret összes területén, vagy tematikus pénzügyi termékként konkrét prioritásokhoz rendelhetők hozzá.

Általános pénzügyi termékekkel a következők támogathatók:

- a) kutatási és technológiai infrastruktúra: állami vagy magán kutatóhelyek (például kutatóintézetek és egyetemek) által fejlesztve, beleértve a kutatási és innovációs, illetve digitális tevékenységekhez közvetlenül kapcsolódó létesítményeket, például laboratóriumokat vagy nagy teljesítményű számítástechnikai központokat;
- b) nagy méretű kutatási, innovációs és digitalizációs projektek: a kockázatfinanszírozáshoz való hozzáférés javítása nagyobb cégek nagy méretű kutatási, innovációs és digitalizációs projektjei, PPP-k, különleges célú gazdasági egységek vagy önálló projektek számára;
- c) innovatív kkv-k, kis méretű, közepes piaci tőkeértékű vállalatok és közepes piaci tőkeértékű vállalatok, a növekedést elősegítő kutatási, innovációs és digitalizációs tevékenységek előmozdítása érdekében;
- d) gyorsan növekvő vagy kutatás-, innováció- és digitalizációorientált vállalkozások, kutatási és technológiai infrastruktúrák, az európai innovációs eredménytáblában „mérsékelt innovátoroknak” és „lemaradó innovátoroknak” minősített tagállamok állami vagy magán kutatóhelyeinek (például kutatóintézeteinek és egyetemeinek) K+I beruházásai.

a) A végrehajtó partner által nyújtott hitelfinanszírozás esetében

Az uniós garancia többek között az alábbi formájú finanszírozási és beruházási műveletekhez nyújtható:

- a) közvetlen hitelek (beleértve az alárendelt kölcsönöket), fedezetlen hitelezés, fedezetlen kölcsönök, mezzanine finanszírozás, előresorolt kölcsönök és hitelkeretek;

⁽⁹⁹⁾ Az (EU) 2018/410 irányelvvel (HL L 76., 2018.3.19., 3. o.) módosított 2003/87/EK irányelv.

- b) a pénzügyi közvetítők vagy végrehajtó partnerek által végrehajtott garanciarendszerekkel kapcsolatos (viszont) garanciák, továbbhitelezési garanciák, előre rendelkezésre bocsátott garanciák és egyéb kockázatmegosztási rendszerek;
- c) a pénzügyi közvetítők vagy végrehajtó partnerek számára nyújtott közvetlen garanciák és egyéb kockázatmegosztási rendszerek;
- d) hitelminőség-javítás új befektetésekhez (projektkötvényekhez, bankhitelekhez vagy a kettő kombinációjához);
- e) pénzügyi közvetítőbe történő vagy azzal társulva végrehajtott közvetlen befektetés, ahol a pénzügyi közvetítő lehet befektetési alap, (társ)befektetési rendszer vagy olyan, különleges célú gazdasági egység, amely közvetlenül vagy közvetve fektet be előresorolt vagy alárendelt hitelpapírokba vagy hibrid értékpapírokba.

Az uniós garancia azon életképes szervezeteken kíván segíteni, amelyek egyedi finanszírozási nehézségei főként a nagyobbak vélt kockázataira, a megfelelő biztosítékok hiányára vagy arra vezethetők vissza, hogy az üzleti finanszírozók nem képesek megfelelően értékelni az alapul szolgáló projektet vagy üzleti modellt.

b) A végrehajtó partner által nyújtott tőkefinanszírozás esetében

A sajáttőke- és kvázisajátőke-befektetések különösen a következők formájúak lehetnek:

- a) közvetlen tőkebefektetés a végső kedvezményezettekbe;
- b) társbefektetések és társbefektetési rendszerek (beleértve a beruházási platformokat is);
- c) tőke és garanciák rendelkezésre bocsátása olyan pénzügyi közvetítőknek, amelyek közvetlenül fektetnek be szervezetekbe – azok fejlődésének bármely szakaszában –, vagy garanciák rendelkezésre bocsátása az ilyen pénzügyi közvetítők befektetőinek;
- d) hitelalap-struktúrákba történő befektetések és/vagy az azok keretében működő kockázatmegosztási rendszerek;
- e) befektetések alapok alapjainak struktúráiba.

6.2.2.4. Tematikus pénzügyi termékek

Tematikus pénzügyi termékekkel a következők támogathatók:

- a) az alábbi területeken hitel- és/vagy tőkefinanszírozást biztosító tematikus finanszírozási eszközök:
 - i) innovatív korai demonstrációs projektek és digitalizációs projektek olyan magas kockázatú tematikus területeken, mint a karbonszegény ipar, a közlekedés, az energia és az úrkutatás;
 - ii) klinikai fejlesztés, validálás és piacra lépés a fertőző betegségek, a ritka és összetett betegségek, a neurodegeneratív betegségek és más betegségek összefüggésében;
 - iii) fenntartható kék gazdaság és a tengeri erőforrások fenntartható használata, például akvakultúra és kék biotechnológia;
 - iv) élelmiszerrendszerek, bioalapú rendszerek és a tágabb értelemben vett biogazdaság;
 - v) körforgásos gazdaság, természet-alapú megoldások és természeti tőke;
 - vi) éghajlatváltozással kapcsolatos technológiák és szolgáltatások, továbbá az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás.

A tematikus területek kiválasztása a szakpolitikai prioritások és az e beruházási iránymutatások 2.3.2.2. szakaszában említett értékelés alapján történik majd.

- b) olyan egyéb kockázatmegosztási rendszerek, például beruházási platformok, amelyek célja, hogy a meglévő nemzeti – helyi és állami szintű – finanszírozási rendszerekből származó befektetéseket kiegészítve, és azokkal szinergiában, a kutatási, innovációs és digitalizációs politika stratégiai jelentőségű konkrét területein előmozdítsák a harmadik fél általi finanszírozást. Az ilyen platformoknak a következő feltételeknek kell megfelelniük:
 - i) hitel- és/vagy tőkefinanszírozási termékeik révén biztosítaniuk kell a konkrét tematikus területek projektjeinek forráshoz jutását, továbbá kezelőiknek a 2.3.1. szakaszban leírt eljárásokkal kiválasztott pénzügyi közvetítőknek vagy alapkezelőknek kell lenniük;
 - ii) támogatniuk kell az uniós ipar általános digitalizációját és az InvestEU-rendelet II. mellékletének 6. pontjában felsorolt technológiákat, valamint más támogatható területeket;

- iii) támogatniuk kell az olyan technológiákat, termékeket vagy üzleti modelleket, amelyek technológiai innovativitásuk, új piacokra való bevezetésük vagy jelentős piaci zavarok miatt az átlagnál kockázatosabbak;
- iv) támogatniuk kell az olyan korai demonstrációs létesítmények és ipari termelőegységek létrehozását, amelyek az adott területen áttörést jelentő, piacteremtő és rendkívül innovatív folyamatokat kívánnak bevezetni, illetve olyan új termékeket kívánnak előállítani, amelyek nagy innovációs tartalmuk miatt piacteremtők.

6.3. Kis- és középvállalkozások (kkv)

6.3.1. Az érintett szakpolitikai területek

A kkv-kra vonatkozó keretből (a továbbiakban: kkv-keret) nyújtott támogatásnak elő kell segítenie elsősorban a kkv-k vagy adott esetben a kis méretű, közepes piaci tőkeértékű vállalatok finanszírozási eszközökhöz való hozzáférését és a finanszírozás rendelkezésre állását, továbbá javítania kell globális versenyképességüket – fejlődésük bármely szakaszában –, különös tekintettel azokra közülük, amelyeket nagy kockázatúnak vélnék, és amelyeknek nincsenek megfelelő biztosítékaik, különösen korai fejlődési szakaszaikban.

A kkv-keretből nyújtott támogatásnak arra is törekednie kell, hogy diverzifikáltabb finanszírozási források – többek között alárendelt kölcsönök, tőke- és kvázisajáttőke-finanszírozás – biztosításával növelje a kkv-k és a kis méretű, közepes piaci tőkeértékű vállalatok képességét alapításuk, növekedésük, fejlődésük és átruházásuk finanszírozására, tegye őket ellenállóvá a gazdasági visszaesésekkel szemben, illetve járuljon hozzá a gazdaság és a pénzügyi rendszer gazdasági visszaesésekkel vagy sokkhatásokkal szembeni rezilienciájához. A keret támogatása irányulhat egyfelől beruházásokra és működő tőkére, másfelől – az alapítástól a terjeszkedési szakaszig, az innovatív és fenntartható ágazatokban betöltött technológiai vezető szerep biztosítása érdekében – kockázati finanszírozásra is, különösen azon kkv-k tekintetében, amelyek főként immateriális javakat állítanak elő vagy kutatási, innovációs és digitalizációs tevékenységekkel összefüggésben, vagy ágazatuk, például a kulturális és kreatív ágazat ⁽¹⁰⁰⁾ sajátosságai miatt. A keretből szükség esetén finanszírozás nyújtható vállalkozás felvásárlásához vagy vállalkozásban való munkavállalói részvételhez is. A támogatható területek e beruházási iránymutatás 2.3.2.1. szakaszának megfelelően rangsorolhatók. A kkv-keret termékeit a fenntartható és digitális Európára irányuló célzott kkv-stratégiában ⁽¹⁰¹⁾ felvázolt prioritásoknak és területeknek megfelelően fogják kidolgozni.

A kkv-keretből nyújtott támogatás kiegészíti a tőkepiaci unió keretében indított uniós kezdeményezéseket.

A kkv-keretből nyújtott támogatás hozzáadott értéket teremt azáltal, hogy az alábbi esetekben támogatja elsősorban kkv-k (és kis méretű, közepes piaci tőkeértékű vállalatok) hitelfinanszírozását:

- a) amikor a regionális vagy nemzeti szinten létrehozott pénzügyi eszközök nem kezelik megfelelően a piaci hiányosságokat vagy az optimálistól elmaradó beruházási helyzeteket (volumen, lefedettség, kockázatt vállalási hajlandóság vagy időtáv tekintetében); idetartozhat az eredményességi, hatékonysági vagy méretgazdaságossági javulást hozó rendszerek létrehozása is, hiszen a tagállamok költséghatékonysági szempontok miatt nem mindig hajlandók egyedül támogatási rendszereket létrehozni;
- b) olyan vállalkozások esetében, amelyek egyértelműen meghatározott, alulfinanszírozott gazdasági ágazatokban (például egyes esetekben a kulturális és kreatív ágazatokban, többek között a médiaágazatban) működnek, ekképp hozzájárulva az uniós szakpolitikai prioritások megvalósításához;
- c) amikor fel kell gyorsítani a vállalkozások bizonyos egyértelműen meghatározott strukturális változásokhoz való alkalmazkodását, ekképp hozzájárulva az uniós szakpolitikai prioritások megvalósításához;
- d) a tőkepiaci unió célkitűzéseinek elérését elősegítő, adott esetben határokon átívelően nyújtott finanszírozási megoldások esetében;
- e) a legjobb gyakorlatok pénzügyi közvetítők közötti átadása Uniószerre (amely magában foglalhat technikai segítségnyújtást is) ezzel ösztönözve a kkv-k sajátos finanszírozási igényeinek megfelelő, nagyobb kockázatú kkv-finanszírozási ügyletekre irányuló széles körű termékínálat kialakulását.

A kkv-keretből nyújtott támogatás továbbá szakpolitikai hozzáadott értéket teremt azáltal, hogy az alábbi esetekben támogatja a kkv-k és a kis méretű, közepes piaci tőkeértékű vállalatok számára testre szabott hitelfinanszírozási megoldásokkal, valamint tőke- vagy kvázisajáttőke-finanszírozással szolgáló alapokat:

- a) amikor a pénzügyi közvetítők határokon átnyúló alapon végeznek tőkebevonási, befektetési vagy finanszírozási tevékenységeket, ami támogatja a kockázatdiverzifikációt, és vonzza a magántőkét;

⁽¹⁰⁰⁾ Lásd az InvestEU-rendelet II. mellékletének 8. pontját.

⁽¹⁰¹⁾ A Bizottság közleménye – Kkv-stratégia a fenntartható és digitális Európáért (COM(2020) 103 final) (4. szakasz – A finanszírozási eszközökhöz való hozzáférés javítása).

- b) amikor a befektetés olyan nagyobb alapok létrehozását támogatja, amelyek képesek elérnie a magánbefektetők számára vonzó megfelelő hozamot;
- c) amikor a regionális vagy nemzeti szinten létrehozott pénzügyi eszközök nem kezelik megfelelően a piaci hiányosságokat vagy az optimálistól elmaradó beruházási helyzeteket (volumen, a fejlődési szakasz lefedettsége vagy időtáv tekintetében). Idetartozhat az eredményességi, hatékonysági vagy méretgazdaságossági javulást hozó rendszerek létrehozása is, hiszen a tagállamok költséghatékonysági szempontok miatt nem mindig hajlandók egyedül támogatási rendszereket létrehozni;
- d) amikor a beavatkozásnak demonstrációs és/vagy katalizátorhatása van, és hozzájárul az Unió szakpolitikai célkitűzéseéhez, ideértve a tőkepiaci unió célkitűzéseit is;
- e) amikor a beavatkozás növeli a piaci alapú és testre szabott finanszírozási megoldások elérhetőségét a kkv-k és a kis méretű, közepes piaci tőkeértékű vállalatok számára;
- f) a legjobb gyakorlatok átadása Uniószerre, ezzel ösztönözve új alapkezelők/alapkezelő-csoportok megjelenését az uniós kockázati tőke-piac kiszélesítése és elmélyítése érdekében. Idetartozhat az olyan alternatív finanszírozási és innovatív finanszírozási megoldások támogatása is, mint a közösségi finanszírozás, az üzleti alulfinanszírozás és a kockázati filantrópia.

6.3.2. A potenciális pénzügyi termékek jellemzői

6.3.2.1. Bevonható pénzügyi közvetítők

a) Hitelfinanszírozás esetében:

Típustól függetlenül olyan pénzügyi közvetítők – köztük nemzeti fejlesztési bankok vagy intézmények és más állami tulajdonú közvetítők, kereskedelmi bankok, garanciatársaságok, előresorolt és alárendelt finanszírozást nyújtó diverzifikált hitelalapok, valamint lízingtársaságok – vonhatók be, amelyek az alkalmazandó nemzeti és uniós jogszabályokkal, valamint a költségvetési rendelet vonatkozó követelményeivel teljes összhangban nagyobb kockázatú, kkv-kra és/vagy kis méretű, közepes piaci tőkeértékű vállalatokra irányuló finanszírozási ügyletekből – köztük alulfinanszírozott gazdasági ágazatokat célzó, testre szabott hitelfinanszírozási ügyletekből – alakítanak ki új portfóliókat.

b) Tőkefinanszírozás esetében:

Olyan bejegyzett pénzügyi közvetítők, vagy bejegyzés előtt álló szervezetek, köztük magántőkealapok és mezzanine alapok, társbefektetési eszközök, kockázati tőkealapok, kockázati hitelalapok, üzleti ingatlan-alapok, alapok alapjai vagy vegyes alapok vonhatók be, amelyek az alkalmazandó nemzeti és uniós jogszabályokkal, valamint a költségvetési rendelet vonatkozó követelményeivel teljes összhangban tőke- és kvázisajáttőke-finanszírozást tudnak nyújtani a kkv-keret hatálya alá tartozó területeken.

Az ilyen közvetítőkkel kapcsolatban álló alapkezelőknek, tanácsadóknak vagy más hasonló szervezeteknek (ideértve a „pályakezdő” alapkezelőket vagy tanácsadókat is) bizonyítaniuk kell, hogy rendelkeznek az ilyen befektetések végrehajtásához szükséges kapacitással és készségekkel, a magántőke bevonására és vonzására irányuló képességgel, továbbá az ezen eszközösztályba való magánbefektetéseket ösztönző várható hozamtermelő képességgel, többek között megalapozott befektetési stratégia útján.

6.3.2.2. A megcélzott végső kedvezményezettek

a) Hitelfinanszírozás esetében:

A hitelfinanszírozási támogatást a végrehajtó partner közvetlenül vagy közvetítők útján fogja rendelkezésre bocsátani elsősorban az InvestEU-rendelet meghatározása szerinti olyan kkv-k és kis méretű, közepes piaci tőkeértékű vállalatok finanszírozására, amelyek kisebb mértékben juthatnának piaci finanszírozáshoz vagy más támogatáshoz többek között a vélt magasabb kockázat vagy a (megfelelő) biztosíték hiánya miatt, illetve azért, mert egyértelműen meghatározott, alulfinanszírozott gazdasági ágazatokban működnek, vagy mert uniós szakpolitikai prioritásokat szolgáló tevékenységekben vesznek részt.

Indokolt esetben célzottabb támogatást lehet nyújtani valamely konkrét ágazatban vagy konkrét szakpolitikai irányvonal mentén – például a méltányos átállás területén – tevékenykedő vállalkozásoknak. Az e célt szolgáló pénzügyi termékek világos és egyértelmű támogathatósági kritériumokat írnak majd elő az innovatív kkv-k és a kis méretű, közepes piaci tőkeértékű vállalatok számára. Emellett az operatív jelentéstételi követelmények lehetővé teszik majd az ilyen ágazatokkal vagy szakpolitikai irányvonalakkal összefüggésben nyújtott támogatások azonosítását.

b) Tőkefinanszírozás esetében:

Az uniós komponens keretében nyújtott tőkefinanszírozási támogatás közvetítők (többek között társbefektetési eszközök) útján fog rendelkezésre állni az InvestEU-rendelet meghatározása szerinti kkv-k és kis méretű, közepes piaci tőkeértékű vállalatok számára, konkrétan azon tevékenységekre, amelyek elősegítik az InvestEU-rendelet 3. cikkében említett uniós szakpolitikai célkitűzések elérését.

A célmeghatározásra az alapkezelő befektetési stratégiája alapján kerülhet majd sor, az uniós szakpolitikai prioritások ágazataira vagy tevékenységeire összpontosítva, továbbá a vállalati életciklus alapján, piaci értékeléssel alátámasztva.

6.3.2.3. A pénzügyi termékek jellemzői

A pénzügyi termékek az InvestEU-rendelet V. mellékletében foglalt adicionalitási követelmények betartásával kiegészítik a tagállamok kkv-támogatásra használt nemzeti és regionális szintű pénzügyi eszközeit.

a) A végrehajtó partner által nyújtott hitelfinanszírozás esetében

Az uniós garancia többek között az alábbi formájú finanszírozási és beruházási műveletekhez nyújtható:

- a) a végrehajtó partner által nyújtott közvetlen kölcsönök;
- b) a pénzügyi közvetítők vagy végrehajtó partner által végrehajtott garanciarendszerekkel kapcsolatos viszontgaranciák, továbbhitelezési garanciák és egyéb kockázatmegosztási rendszerek;
- c) a pénzügyi közvetítők vagy végrehajtó partnerek számára nyújtott közvetlen garanciák és egyéb kockázatmegosztási rendszerek;
- d) pénzügyi közvetítőbe történő vagy azzal társulva végrehajtott közvetlen befektetés, ahol a pénzügyi közvetítő lehet befektetési alap, (társ)befektetési rendszer vagy olyan, különleges célú gazdasági egység, amely közvetlenül vagy közvetve fektet be előresorolt vagy alárendelt hitelpapírokba.

Az ilyen megállapodások útján az uniós garancia azon életképes szervezeteken kíván segíteni, amelyek egyedi finanszírozási nehézségei főként a nagyobbak vélt kockázataira vagy a megfelelő biztosítékok hiányára vezethetők vissza. Ez többek között a következő típusú ügyletek támogatásával érhető el:

- a) induló vállalkozások finanszírozása;
- b) jelentősen csökkentett (vagy zéró) mértékű biztosítékot előíró finanszírozási ügyletek (fedezetlen hitelezés);
- c) alárendelt finanszírozás;
- d) olyan finanszírozási ügyletek, amelyeket visszafizetési feltételeik vagy futamidejük miatt pénzügyi közvetítők ritkán nyújtanak.

A pénzügyi közvetítő finanszírozási ügyletportfólió létrehozására irányuló javaslatának támogathatóságát minden egyes közvetítő – közvetlen finanszírozás esetén minden egyes végrehajtó partner – esetében a meglévő üzleti tevékenységeihez viszonyítva határozzák meg. Az uniós garancia elvi célja, hogy a pénzügyi közvetítő vagy végrehajtó partner olyan ügyletek finanszírozásával bővítse üzleti tevékenységét, amelyeket uniós garancia nélkül nem finanszírozna, azok magasabb kockázati profilja miatt. Ha a pénzügyi közvetítő már rendelkezik egy célzott, magasabb kockázatú kkv-finanszírozási termékkel, de azzal csak korlátozott mértékben tudja kielégíteni a piaci keresletet, az uniós garancia felhasználható az ilyen magasabb kockázatú kkv-finanszírozási termék volumenének jelentős növelésére.

Az ilyen portfóliók finanszírozási ügyletei közé többek között a következők tartozhatnak majd: beruházási kölcsönök, működőtőke-hitelkeretek (beleértve a rulírozókat), kereskedelemfinanszírozási eszközök, hitelek (beleértve a folyószámlába beépítettek vagy ahhoz kötötteteket is), bankgaranciák, lízingügyletek, alárendelt kölcsönök, valamint előresorolt és alárendelt, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok kibocsátása.

b) A végrehajtó partner által nyújtott tőkefinanszírozás esetében

Az uniós garancia egyfelől az olyan közvetítő kockázatitőke-alapokba, többek között alapok alapjaiba és társbefektetési eszközökbe történő befektetéseket fogja támogatni, amelyek saját tőkét és kvázi-sajáttőkét biztosítanak a kkv-k és a kis méretű, közepes piaci tőkeértékű vállalatok számára – azok fejlődésének bármely szakaszában –, másfelől az olyan alapokba történő befektetéseket, amelyek hitelfinanszírozást biztosítanak a kkv-k és a kisebb közepes piaci tőkeértékű vállalatok számára.

További termékek fejlesztésének lehetősége:

A kkv-keret támogatni fogja az olyan kísérleti pénzügyi termékek létrehozását is, amelyek célja a piaci hiányosságok és az optimálistól elmaradó beruházási helyzetek kezelése vagy a magánbefektetések bevonása (például a befektetőknek nyújtott garanciák révén). A sikerrel járó kísérleti projektek teljeskörű projekteként tovább folytathatók. E kísérleti projektek kellően indokolt, piaci értékeléssel alátámasztott esetekben eltérhetnek az ezen beruházási iránymutatás 4. és 5. szakaszában meghatározott feltételektől.

6.4. Szociális beruházás és készségfejlesztés

6.4.1. Az érintett szakpolitikai területek

A szociális beruházási és készségfejlesztési keretből nyújtott támogatásnak az Unió szociális dimenzióját erősítő projektek megvalósítását kell céloznia, összhangban a szociális jogok európai pillérével. A szociális beruházási és készségfejlesztési keret főként a pozitív társadalmi hatások kiváltására irányul. Intézkedéseinek konkrét célja a felzárkóztatás, az egyenlőtlenségek csökkentése, a reziliencia és az inkluzivitás növelése a foglalkoztatás előmozdításával és készségfejlesztéssel, ideértve a vállalkozói készséget és az önfoglalkoztatást, a szociális vállalkozásokat, a szociális gazdaságot és a társadalmi befogadást, valamint a polgárok egészségének, jólétének és általános életminőségének javítását; az oktatási és készségfejlesztési eredmények javítása, valamint a karbonszegény gazdaságra való méltányos átállás támogatása. Az intézkedések továbbá fokozni kívánják a szociális vállalkozások mikrofinanszírozási és finanszírozási eszközökhöz való hozzáférését, illetve a mikrofinanszírozás és a finanszírozás rendelkezésre állását, támogatni kívánják a szociális beruházásokhoz, kompetenciákhoz és készségekhez kapcsolódó finanszírozási és beruházási műveleteket, valamint fejleszteni és konszolidálni kívánják a szociális beruházási piacokat az InvestEU-rendelet 8. cikke (1) bekezdésének d) pontjában említett területeken, az InvestEU-rendelet 3. cikke (2) bekezdésének d) pontjával összhangban. A szociális beruházási és készségfejlesztési keret az európai készségfejlesztési programban⁽¹⁰²⁾, a szakképzésről szóló tanácsi ajánlásban⁽¹⁰³⁾, az európai oktatási térségről szóló közleményben⁽¹⁰⁴⁾ és a 2021–2027 közötti digitális oktatási cselekvési tervben⁽¹⁰⁵⁾ meghatározott szakpolitikai célkitűzések elérése érdekében az oktatás és a képzés – ezen belül a munkahelyi képzés és a kapcsolódó tevékenységek – útján elősegíti a készségek és a kulcskompetenciák fejlesztését, a készségkereslet és -kínálat összehangolását, valamint a készségek bevezetését és magasabb szintű hasznosítását.

A szociális beruházási és készségfejlesztési keret finanszírozási és beruházási műveleteire jogosult területeket az InvestEU-rendelet II. melléklete és különösen annak 12. pontja sorolja fel. A támogatható területek e beruházási iránymutatás 2.3.2.1. szakaszának megfelelően rangsorolhatók.

A szociális beruházási és készségfejlesztési keret a mikrofinanszírozást és a szociális vállalkozásokat fogja támogatni. Mikrofinanszírozás esetében a mikrokölcsön (vagy mikrohitel) legfeljebb 50 000 EUR összegű kölcsönt jelent. A szociális vállalkozások esetében az 500 000 EUR-t meg nem haladó beruházási összegek biztosításán lesz a hangsúly, növekedésük és léptékváltásuk előmozdítása érdekében azonban nagyobb, akár 2 000 000 EUR-s támogatás is nyújtható lesz.

A támogatás kiterjed továbbá a nemek közötti és a más alapokon nyugvó egyenlőség előmozdítására, a társadalmi befogadásra, a készségek kínálatára és keresletére, az oktatásra, a képzésre és a kapcsolódó szolgáltatásokra, többek között a városi és vidéki területek fenntartható szociális infrastruktúrájának fejlesztésével összefüggésben. A keret támogatni fogja a szociális infrastruktúrát is (beleértve az egészségügyi és az oktatási infrastruktúrát, valamint a szociális lakhatást és a diákszállásokat), továbbá a szociális innovációval, az egészségügyi szolgáltatásokkal, a népesség elöregedésével és a tartós ápolással-gondozással, a megelőzéshez való hozzáféréssel, az innovatív kezelésekkel és az e-egészségügyi lehetőségekkel, a befogadással és az akadálymentességgel kapcsolatos projekteket, valamint a társadalmi célú kulturális és kreatív tevékenységeket.

A szociális beruházási és készségfejlesztési keret továbbá fenntartható és etikus finanszírozást kíván nyújtani az emberi jogaikban és alapvető szabadságaikban korlátozott vagy gátolt végső kedvezményezetteknek. Különösen olyan projekteket fog megcélozni, amelyek észszerű mértékű (várható) pénzügyi életképességgel rendelkeznek, de a magasabb kockázatok, a biztosítékok hiánya, a közszektorbeli támogatás nélkül az optimálistól elmaradó méret vagy egyéb piaci akadályok miatt piaci alapon nem (vagy nem elegendő mértékben) finanszírozhatók. A támogatott projekteknél a finanszírozási igényeik kielégítéséhez magánbefektetéseket is be kell vonniuk.

⁽¹⁰²⁾ A Bizottság közleménye – A fenntartható versenyképességre, a társadalmi méltányosságra és a rezilienciára vonatkozó európai készségfejlesztési program (COM(2020) 274 final).

⁽¹⁰³⁾ A Tanács ajánlása (2020. november 24.) a fenntartható versenyképességre, a társadalmi méltányosságot és a rezilienciát célzó szakképzésről (2020/C 417/01) (HL C 417., 2020.12.2., 1. o.).

⁽¹⁰⁴⁾ A Bizottság közleménye az európai oktatási térség 2025-ig történő megvalósításáról (COM(2020) 625 final).

⁽¹⁰⁵⁾ A Bizottság közleménye – Digitális oktatási cselekvési terv 2021–2027: Az oktatás és a képzés átalakítása a digitális kornak megfelelően (COM(2020) 624 final).

A finanszírozási és beruházási műveletek célja **szociális infrastruktúra** és kapcsolódó szolgáltatások rendelkezésre bocsátása lesz, többek között a következő területeken:

- a) inkluzív oktatás és képzés, beleértve a koragyermekkorai nevelést és gondozást, valamint a kapcsolódó oktatási infrastruktúrát és szolgáltatásokat, az alternatív és inkluzív gyermekgondozást, a diákszállásokat és a digitális felszerelést, amelyek mindenki számára hozzáférhetőek, a digitális jártasság előmozdítását a kisiskolás kortól, az ikt-technológiák egyetemes alkalmazását és hozzáférhetőségét az összes oktatási és képzési intézményben, valamint a távoli hozzáférési és távoktatási eszközöket és platformokat;
- b) megfizethető szociális lakhatás;
- c) egészségügy és tartós ápolás-gondozás, beleértve a klinikákat, kórházakat, az alapellátást, az otthoni ápolás-gondozást és a közösségi alapú szolgáltatásokat;
- d) egészségügyi infrastrukturális projektek, amelyek hozzájárulnak egy olyan, stratégiai, földrajzilag kiegyensúlyozott, korszerűsített, digitalizált és reziliens megelőzési és egészségügyi infrastruktúra-hálózat kialakításához, amely az egész EU-ra kiterjedő egyetemes hozzáférést tud biztosítani a kritikus egészségügyi infrastruktúrákhoz és szolgáltatásokhoz. A támogatott projektek a mobil és a helyszíni orvosi betegellátás vagy a betegszállítás fejlesztésén keresztül konkrét sürgős egészségügyi és veszélyhelyzet-reagálási ⁽¹⁰⁶⁾ szükségleteket is kielégíthetnek;
- e) a közösségi szinten és – amennyiben megvalósítható – integrált módon nyújtott szociális szolgáltatások lehetővé tétele.

A szociális infrastruktúrát jellemzően közszektorbeli intézmények vagy azoktól függő szervezetek finanszírozzák, az igényektől jelentősen elmaradó mértékben. A Covid19-világjárvány még inkább megnövelte ezeket az igényeket.

Az InvestEU-rendelet II. melléklete 12. pontjának d) alpontja szerinti szociális infrastruktúrába történő beruházások, amelyek piaci hiányosságok vagy optimálistól elmaradó beruházási helyzetek kezelésére irányulnak, magukban foglalhatnak közszektorbeli intézményekkel végrehajtott műveleteket is. Ilyen helyzetben a garanciamegállapodásban meg lehet állapodni arról, hogy a közszektorbeli intézmények által a szociális beruházási és készségfejlesztési keretben végrehajtott szociális infrastruktúra-beruházások esetében az InvestEU-rendelet V. melléklete A. szakasza 2. pontjának f) alpontjában említett piaci hiányosságok célzott pénzügyi termékekkel is kezelhetők. Az ilyen pénzügyi termékhez tartozó finanszírozási és beruházási műveletek kielégítik a költségvetési rendelet 209. cikke (2) bekezdésének b) pontjában és az InvestEU-rendelet V. mellékletében meghatározott addicionalitási követelményeket.

Az InvestEU Alap keretében nyújtott támogatás feltétele, hogy a művelet megfeleljen az alkalmazandó uniós, nemzeti vagy regionális szociális jogszabályoknak. A támogatásoknak teljes mértékben tiszteletben kell tartaniuk a szubszidiaritás elvét, vagyis adott esetben ki kell egészíteniük a nemzeti és regionális támogatási rendszereket. A támogatott projekteknek szolgáltatásaikat adott esetben a közösségi alapú helyi szinten kell nyújtaniuk. Az egészségügyi infrastruktúra esetében a hangsúlyt az intézményi ellátásról a megelőzésre, az alapellátásra és a közösségi alapú ellátásra, valamint az integrált személyközpontú ellátást és önálló életvitelt támogató szolgáltatásokra kell helyezni, összhangban a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezményrel.

⁽¹⁰⁶⁾ Lásd például: *Overview of Natural and Man-Made Disasters and Risks the European Union may face* (Az Európai Unióban elképzelhető természeti és ember okozta katasztrófák és kockázatok áttekintése) <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/285d038f-b543-11e7-837e-01aa75ed71a1>

A megfizethető szociális lakhatásba történő beruházások esetében kiemelt figyelmet kapnak az olyan megoldások, amelyek az emberek társadalmi kirekesztésből való kiemelésére irányulnak, és adott esetben kiegészítik a meglévő nemzeti vagy regionális támogatási rendszereket. Az InvestEU Alap keretében támogatott beruházásokkal összefüggésben a megfizethető szociális lakhatás⁽¹⁰⁷⁾ az olyan hátrányos helyzetű személyekre vagy kevésbé előnyös szociális helyzetű csoportokra⁽¹⁰⁸⁾ irányul, akik jövedelmi vagy szociális korlátok miatt súlyosan elégtelen lakáskörülmények között élnek, vagy piaci feltételek mellett nem jutnak lakáshoz. Az európai tipológia (ETHOS) szerinti hajléktalan vagy lakhatásból kirekesztett személyek körének meghatározásakor a szociális lakhatás tekintetében lehetőleg lakhatásorientált megközelítést kell alkalmazni. Az infrastruktúrájának és a szolgáltatásoknak tiszteletben kell tartaniuk az alkalmazandó minőségi előírásokat és ENSZ-egyezményeket, és nem vezethetnek meghatározott csoportok elkülönítéséhez vagy elszigeteléséhez.

A végrehajtó partneren keresztül közvetett módon nyújtott uniós garanciára a hagyományos pénzügyi közvetítők által nyújtott finanszírozási megoldások igénybevétele mellett a természetbeni szolgáltatások nyújtása is feljogosíthat bizonyos szervezeteket, például oktatási és képzési intézményeket vagy egészségügyi, szociális és ápolási szolgáltatókat.

A szociális beruházási és készségfejlesztési keret különös hangsúlyt fog helyezni a **kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek** befogadására és minőségi szolgáltatásokhoz való hozzáféréseire, valamint a **fogyatékossgal élő személyek és az idősek életét megkönnyítő akadálymentességre**.

A szociális beruházási és készségfejlesztési keretből nyújtott támogatás elő fogja segíteni továbbá az inkluzív oktatást és képzést – ideértve a szakképzést is –, továbbá a kapcsolódó szolgáltatások nyújtását, beleértve a felnőtteknek is szóló alap- és továbbképzést, valamint a szervezési innovációt és üzleti folyamatok újratervezését, beleértve az új és innovatív üzleti modelleket is. A szociális beruházási és készségfejlesztési keret olyan innovatív egészségügyi megoldásokat is támogatni fog, mint például az e-egészségügyi szolgáltatások és az új ellátási modellek. Támogatásban részesülhet majd a **nemek közötti egyenlőség** és a más alapokon nyugvó egyenlőség előmozdítása, az önfoglalkoztatás kiterjesztése és a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek – köztük a harmadik országbeli állampolgárok – társadalmi integrációja.

Különös figyelmet kell fordítani a **szociális vállalkozásokra** és tevékenységeikre – például a léptékváltási kezdeményezésekre –, amelyek a hátrányos helyzetű csoportok digitális és vállalkozói készségeinek fejlesztésével csökkentik a nemek közötti és egyéb diverzitási egyenlőtlenségeket az érintett területeken. A szociális beruházási és készségfejlesztési keretből nyújtott támogatás az Unió szociális dimenziójának erősítését célzó markánsabb uniós beavatkozások és hatékonyabb piaci tesztelés útján kezelni fogja a szociális vállalkozásokra és társadalmi hatásokra irányuló finanszírozás, a mikrofinanszírozás, az egészségügy, a népesség előregedése, az oktatás- és lakhatásfinanszírozás, valamint az innováció területén jelentkező uniós szintű piaci hiányosságokat.

A szociális beruházási és készségfejlesztési keret támogatni fogja a **készségkereslet és a készségkínálat összehangolását**, kezelni fogja a végső kedvezményezettek készséghiányait, javítani fogja a készségek hasznosítását, és elő fogja mozdítani a készségberuházási piacokat.

A tanácsadási támogatás hozzájárulhat a szociális szolgáltatásnyújtás új módjainak feltérképezéséhez, illetve az InvestEU-rendeletnek megfelelően a készségkínálat és -kereslet általános fejlesztéséhez.

A **mikrofinanszírozás** esetében a szakpolitikai célkitűzés a minőségi, tartós elhelyezkedést és a társadalmi befogadást kívánja előmozdítani a munkahelyteremtés és a jövedelemtermelő tevékenységek támogatásával, különösen azon kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek esetében, akik mikrovállalkozást kívánnak indítani vagy fejleszteni, akár önfoglalkoztatóként is. Emellett a mikrofinanszírozás területén tevékenykedő pénzügyi közvetítőknek biztosítaniuk kell a mikrofinanszírozáshoz szorosan kötődő nem pénzügyi – például vállalkozásfejlesztési – szolgáltatásokat (mentorálás,

⁽¹⁰⁷⁾ A megfizethető szociális lakhatással kapcsolatos projektek olyan műveletekből állhatnak, mint:

- a) új, nem szegregált és hozzáférhető szociális bérlakás-állomány biztosítása a következő intézkedések közül egy vagy több révén:
 - új épületek építése;
 - meglévő épületek felújítása vagy átalakítása;
 - egyéni lakóegységek beszerzése a magánlakáspiacról (vásárlás vagy közvetítés útján);
- b) szociális albérlétközvetítő hivatal létrehozása;
- c) lakhatásorientált megoldások, lakásbérbeadás és közeli (helyszínen biztosított vagy könnyen hozzáférhető) támogató szolgáltatások kombinációjával;
- d) a meglévő szociális lakásállomány hozzáigazítása a fogyatékossgal élő személyek igényeihez (saját tulajdonú lakások esetében is);
- e) célzott támogatás azon marginalizálódott közösségek számára, amelyek jelenleg súlyosan elégtelen lakáskörülmények között élnek (saját tulajdonú lakások esetében is).

⁽¹⁰⁸⁾ Az alkalmazandó nemzeti, regionális vagy helyi szintű előírások és/vagy a gazdasági és társadalmi környezet figyelembevételével.

tanácsadás és képzés) közvetlen vagy közvetett nyújtását. Az InvestEU keretében közvetlenül vagy közvetve támogatott mikrofinanszírozás feltételeinek, például a hitelköltségeknek (a kamatlábat is ideértve) és a biztosítéknyújtási követelményeknek tükrözniük kell a támogatásból származó előnyöket, továbbá indokoltnak kell lenniük a mögöttes kockázatok és a hitelhez kapcsolódó finanszírozás tényleges költsége fényében.

Az InvestEU Alapból nyújtott támogatás előfeltétele, hogy a mikrofinanszírozást nyújtó pénzügyi közvetítők aláírás (nem bankok esetében) vagy jóváhagyás (bankok esetében) útján magukra nézve kötelezőnek ismerjék el az európai mikrohitelzési eljárási és beszámolási szabványokat⁽¹⁰⁹⁾, és ezáltal magas szintű etikus hitelzési normákat érvényesítsenek többek között az irányítás, a vezetés és az ügyfelek védelme tekintetében. A pénzügyi közvetítőknek törekedniük kell arra, hogy – többek között – a törlesztőképesség figyelembevételével és megfizethető hitelköltségek felszámításával megelőzzék a magánszemélyek és a vállalkozások túlzott eladósodását.

A szociális beruházási és készségfejlesztési keretből nyújtott támogatás összhangban lesz az ESZA+ célkitűzéseivel, ideértve javasolt operatív célkitűzéseit is, amelyek a szociális vállalkozások finanszírozásával, továbbá az induló vagy fejlesztési szakaszban lévő mikro-vállalkozások mikrofinanszírozásával kapcsolatos piaci ökoszisztéma fejlesztésének támogatását célozzák, különösen, ha a támogatott vállalkozások kiszolgáltatott helyzetben lévő személyeket alkalmaznak. Az ESZA+ keretében a Bizottság iránymutatást fog nyújtani a szociális jogok európai pillérének végrehajtásához szükséges szociális (lakhatási és egészségügyi, gyermekgondozási, tartós ápolás-gondozási, valamint oktatási és képzési) infrastruktúra fejlesztéséhez. Az ESZA+ programban való részvétel azonban nem előfeltétele az InvestEU Alapból nyújtott támogatásnak.

A szociális beruházási és készségfejlesztési keretből nyújtott támogatás a **szociális innovációt** is elő fogja mozdítani, ideértve az olyan innovatív szociális megoldásokat és rendszereket is, amelyek célja az említett keret szakpolitikai célkitűzéseinek elérését szolgáló **társadalmi hatások és szociális eredmények** kiváltása.

E célkitűzések megvalósítása során ösztönözni kell az **InvestEU Alapból nyújtott támogatásnak az adományozók, filantróp szervezetek, alapítványok és más magánszektorbeli szereplők által nyújtott hozzájárulással való kombinációját**. Az InvestEU Alap meg kívánja erősíteni a magánszektor szerepvállalását a szociális jogok európai pillérének megvalósításában, ezért támogatni fogja többek között a minőségi foglalkoztatást, az inkluzív oktatást és képzést, az egészségügyet, a társadalmi befogadást és a társadalomban való aktív részvételt, valamint az akadálymentességet és a fogyatékosokkal élők befogadását. A magánszektorbeli szereplők a szociális beruházási és készségfejlesztési keret célkitűzéseit közvetlen hozzájárulásokkal (adományokkal, visszafizetendő és vissza nem térítendő támogatásokkal) és/vagy az InvestEU Alap közvetve támogatott projektjeibe vagy pénzügyi közvetítőibe való társbefektetéssel segíthetik.

Hasonlóképpen ösztönözni kell a **kisebb projektek összevonását**, mivel a szociális szférában sok projekt túl kis méretű a magánbefektetők érdeklődésének felkeltéséhez vagy a közpénzek hatékony felhasználásához. Például a szociálpolitikai reformok keretében előfordulhat, hogy a szociális infrastruktúra és szolgáltatások – például új szociális, gondozási és egészségügyi modellek – végrehajtására egy adott nemzeti vagy regionális hatóság joghatósága alatt, de több helyszínen, számos kisebb projekt útján kerül sor. Ilyenkor előfordulhat, hogy a kis projekteket egyetlen befektetési ajánlatba szükséges összevonni a befektetők érdeklődésének felkeltéséhez. Az összevonás lehet:

- a) kis méretű szociális infrastrukturális, technológiai vagy szociális szolgáltatási projektek egyetlen olyan befektetési ajánlatba való összevonása, amely különböző helyszíneken több alprojektet foglal magában;
- b) szociális infrastruktúrával, technológiával és szociális szolgáltatásokkal kapcsolatos beruházási igények egyetlen projektbe vagy befektetési ajánlatba való összevonása. Ez finanszírozási források vagy eszközök kombinálását teheti szükségessé;
- c) szociális infrastruktúrával és szolgáltatásokkal kapcsolatos beruházási igények összevonása egy nagyobb, a társadalmi befogadás növelésének céljával város- vagy vidékmegújításra, illetve -fejlesztésre irányuló befektetési eszközbe vagy „közösségi társfinanszírozási” programokba.

Az előző bekezdés a)–c) pontjában leírt intézkedések kiegészíthetők olyan **kísérő intézkedésekkel**, amelyek célja i. a projektgazdák és a pénzügyi közvetítők azon készségeinek fejlesztése, amelyek a befektetési stratégiák, a vegyes finanszírozás vagy a hibrid finanszírozás konfigurálásához, illetve a projektek tervezéséhez és összevonásához szükségesek; ii. szociális innovátorok, szociális vállalkozások, társadalmi hatást célzó befektetők és filantróp szervezetek, köztük kockázati filantróp szervezetek fejlesztésének támogatása; valamint iii. egy páneurópai hálózat létrehozása a következők részvételével: társadalmi hatásokkal és szociális innovációval foglalkozó közvetítő és tanácsadó központok,

⁽¹⁰⁹⁾ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=hu&pubId=8312&furtherPubs=yes>

innovatív oktatási és képzési szolgálatok, például pályorientációt, készségigény-előrejelzést, készségfelmérést és készséghi-telesítést nyújtó szolgálatok, illetve olyan szolgálatok, amelyek elősegítik a készségkereslet és a készségkínálat összehangolását, valamint az oktatási és a gazdasági ágazat közötti partnerségek és a kiválósági központok, többek között a szakképzési kiválósági központok.

Ezeket az intézkedéseket ki lehet egészíteni a szociális beruházási és készségfejlesztési keret szakpolitikai területeinek piaci hiányosságaira vagy optimálistól elmaradó beruházási helyzeteire vonatkozó uniós szintű adatok gyűjtésével és közzétételével.

6.4.1.1. A szociális beruházási és készségfejlesztési keret stratégiai beruházásai

Az **oktatás és képzés** területén nyújtott támogatás különösen az európai oktatási és képzési rendszerek digitalizálásához hozzájáruló projektekre irányul, beleértve a digitális jártasság előmozdítását a kisiskolás kortól, az ikt-technológiák egyetemes alkalmazását és hozzáférhetőségét az oktatási és képzési intézményekben, valamint a távoli hozzáférési és távoktatási eszközöket és platformokat. A támogatott intézkedéseknek az olyan egyéb digitalizálási programokat is magukban kell foglalniuk, amelyek egész életen át tartó inkluzív hozzáférést és támogatást nyújtanak a digitális készségekhez és megoldásokhoz minden társadalmi csoport és korcsoport számára. Ezen túlmenően az oktatás és képzés területén nyújtott támogatásnak elő kell segítenie az olyan új vagy meglévő készségek fejlesztését és erősítését, amelyek az ezen beruházási iránymutatás 6.1.1.8. és 6.2.1.1. szakaszában meghatározott stratégiai és kritikus tevékenységek hatékony végzését biztosítják.

6.4.2. A potenciális pénzügyi termékek jellemzői

6.4.2.1. Bevonható pénzügyi közvetítők

a) Hitelfinanszírozás esetében:

Pénzügyi közvetítők – köztük nemzeti fejlesztési bankok és intézmények, kereskedelmi bankok, garanciatársaságok és -intézetek, előresorolt és alárendelt finanszírozást nyújtó diverzifikált hitelalapok, mikrofinanszírozási intézmények, lízingtársaságok, közösségi hitelfinanszírozási és közösségi tőkefinanszírozási platformok, különleges célú gazdasági egységek, társfinanszírozási eszközök, társbefektetési alapok vagy rendszerek, nem banki pénzügyi intézmények, többek között kölcsönalapok, türelmestőke-szolgáltatók (például szövetkezetek), hitelszövetkezetek, biztosítók, nyugdíjalapok, magántőkealapok/üzletiangular-alapok és alapok alapjai – vonhatók be.

Bevonhatók a szociális beruházási piac kulcsszereplői is (köztük beruházási felkészültségre és kapacitásépítésre szakosodott közvetítők a mikrofinanszírozás és a szociális vállalkozások finanszírozása területén, pénzügyi technológiai vállalkozások, felsőoktatási intézmények, egyetemek, kutatóközpontok és az EIT tudományos és innovációs társulásai, alapítványok, közösségi finanszírozási platformok, beleértve a szakképzési kiválósági központokat és az oktatási és a gazdasági ágazat közötti partnerségeket). Bevonhatók továbbá más befektetői csoportok is, köztük vállalati befektetők, társadalmi hatást célzó befektetők, (szociális) üzleti angyalok, oktatási vállalkozók (például virtuális szabadegyetemek (MOOC-ok)), kockázati filantróp szervezetek és filantróp szervezetek.

Bevonhatók még olyan, állami tulajdonú egyéb közvetítők, illetve a szociális infrastruktúrában, a szociális vállalkozások finanszírozásában és a szociális gazdaság területén működő közvetítők (például etikus vagy alternatív bankok, szövetkezeti bankok), amelyek az alkalmazandó nemzeti és uniós jogszabályokkal, valamint a költségvetési rendelet vonatkozó követelményeivel teljes összhangban finanszírozást tudnak nyújtani a szociális beruházási és készségfejlesztési keret hatálya alá tartozó támogatható területeken.

Az ezen iránymutatásokban említett potenciális állami pénzügyi közvetítők szerepet játszhatnak továbbá az InvestEU Alapból nyújtott támogatásnak más központi uniós finanszírozási programokkal és megosztott irányítás alá tartozó alapokkal való kombinációjában is.

b) Tőkefinanszírozás esetében:

Pénzügyi közvetítők lehetnek többek között nemzeti fejlesztési bankok és intézmények, kereskedelmi bankok, garanciatársaságok és -intézetek, kölcsönalapok, hitelalapok, nyugdíjalapok, mikrofinanszírozási intézmények, lízingtársaságok, közösségi hitelfinanszírozási és közösségi tőkefinanszírozási platformok, különleges célú gazdasági egységek, társfinanszírozási eszközök, társbefektetési alapok vagy rendszerek.

Tőkefinanszírozásra jogosult pénzügyi közvetítők lehetnek továbbá az olyan nem banki pénzügyi intézmények is, köztük türelmestőke-szolgáltatók, például szövetkezetek, hitelszövetkezetek, biztosítók és bejegyzés előtt álló szervezetek, alapok alapjai, magántőkealapok, kockázati tőkealapok, üzletiangyal-alapok, technológiatranszfer-alapok, társbefektetési alapok vagy rendszerek, kockázati hitelalapok, illetve egyéb megállapodások vagy rendszerek, amelyek saját tőkébe, kvázisajáttőkébe, hibrid értékpapírokba és a mezzanine-finanszírozás egyéb formáiba fektetnek be.

Bevonhatók lehetnek a szociális beruházási piac kulcsszereplői is (köztük beruházási felkészültségre és kapacitásépítésre szakosodott közvetítők a mikrofinanszírozás és a szociális vállalkozások finanszírozása területén, pénzügyi technológiai vállalkozások, felsőoktatási intézmények, egyetemek, kutatóközpontok és az EIT tudományos és innovációs társulásai, alapítványok, közösségi finanszírozási platformok, beleértve a szakképzési kiválósági központokat és az oktatási és a gazdasági ágazat közötti partnerségeket). Az alkalmazandó nemzeti és uniós jogszabályokkal teljes összhangban pénzügyi közvetítőként bevonhatók továbbá más befektetői csoportok is, köztük vállalati befektetők, társadalmi hatást célzó befektetők, (szociális) üzleti angyalok, oktatási vállalkozók (például MOOC-ok), kockázati filantróp szervezetek és filantróp szervezetek, ha képesek projekteket vagy beruházási portfóliókat létrehozni a szociális beruházásra és készségfejlesztésre vonatkozó keret hatálya alá tartozó területeken.

A pénzügyi közvetítők alapkezelőinek (ideértve a „pályakezdő” alapkezelőket vagy tanácsadókat is) bizonyítaniuk kell, hogy rendelkeznek az általuk a szociális beruházási és készségfejlesztési keret hatálya alá tartozó területeken megvalósítani kívánt befektetések végrehajtásához szükséges kapacitással és készségekkel, a magántőke bevonására és vonzására irányuló képességgel, továbbá az ezen konkrét eszközosztályba való magánbefektetéseket ösztönző várható pénzügyi életképességgel (többek között megalapozott befektetési stratégia útján).

6.4.2.2. A megcélzott végső kedvezményezettek

A szociális beruházási és készségfejlesztési keret sokféle szakpolitikai területen kíván támogatást nyújtani, ezért a végső kedvezményezettek széles körét célozza meg, többek között a következőket:

a) természetes személyek:

i) kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek (például a társadalmi kirekesztettségben élők vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitétek személyek, köztük a hajléktalanok vagy a súlyosan elégtelen lakáskörülmények között élők, a munkanélküliek vagy akiket a munkanélküliség veszélye fenyeget, vagy akiknek nehézséget jelent a munkaerőpiacra való belépés vagy visszatérés, kisebbségi csoportokhoz tartozó személyek, harmadik országbeli állampolgárok, a hagyományos hitelpiachoz való hozzáférés tekintetében hátrányos helyzetben lévő, saját mikro-vállalkozásukat elindítani vagy fejleszteni kívánó személyek);

ii) gyermekek, szülők, tanárok és iskolai dolgozók;

iii) potenciális vagy jelenlegi hallgatók és tanulók (beleértve a felnőtt tanulókat is);

b) vállalkozások:

i) mikro-vállalkozások, köztük az önfoglalkoztatók, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyeket foglalkoztató mikro-vállalkozások;

ii) szociális vállalkozások;

iii) állami vállalkozások;

iv) kkv-k;

v) egyéb magánszektorbeli vállalatok;

c) oktatási, képzési és kapcsolódó szolgáltatások szolgáltatói, köztük európai egyetemek, iskolák, oktatási és képzési intézmények, beleértve a szakképzési kiválósági központokat és a kisgyermekkorú nevelést és gondozást nyújtó szolgáltatókat;

d) különleges célú gazdasági egységek;

e) szövetségek, alapítványok, egyesületek és szövetkezetek;

f) nem kormányzati szervezetek;

g) hatóságok;

h) egészségügyi hatóságok, egészségügyi szolgáltatók, szociális szolgáltatók, technológiai szolgáltatók, egészségügyi szakemberek, páciensek, magánszemélyek;

i) a szociális infrastruktúra területén a megcélzott végső kedvezményezettek lehetnek projektgazdák, állami vállalkozások, ingatlan-/létesítménykezelők, szociális lakhatást biztosító vállalkozások, PPP-k.

A finanszírozási és beruházási műveletekkel a szociális beruházási területen tevékenykedő vagy ilyen beruházást igénylő magán- és közszektorbeli szervezetek projektjei is támogathatók.

Ilyen szervezetek többek között a kkv-k, a nagyvállalatok, a szövetkezetek, az alapítványok, a kockázati filantróp szervezetek, a hatásorientált vállalkozások, az oktatási és képzési intézmények és szolgáltatók, a hármasképzésű vállalkozások, valamint a helyi és önkormányzati hatóságok.

Tevékenységeik különböző ágazatokra és alágazatokra terjednek ki, többek között az intelligens és inkluzív mobilitásra, a városmegújításra, a vidék társadalmi-gazdasági fellendülését célzó közösségépítésre és a nemzedékek közötti szolidaritásra, az inkluzív közösségekre, a hajléktalanságra, a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek, köztük a fogyatékkal élő, mentális egészségügyi problémákkal vagy demenciával élők integrációjára, a közösségfejlesztésre, a harmadik országbeli állampolgárok integrációjára, a demográfiai és migrációs kihívások kezelésére és az új népességcsoportok integrációjára, a digitális inkluzivitásra és a vállalkozói készségekre.

6.4.2.3. Általános pénzügyi termékek

Az InvestEU Alapból nyújtott támogatást egy egységes uniós költségvetési garancia fogja alátámasztani, különböző kockázatcsökkentő pénzügyi termékek vonatkozásában. Ezek magukban foglalhatnak többek között bankgaranciákat, kölcsönöket, saját tőkét, mezzanine-hiteleket, elkülönített alapokat és beruházási platformokat (amelyek rendelkezhetnek első veszteségviselő ügyletrészesorozatból, mezzanine-ügyletrészesorozatból és előresorolt adósságból álló réteges struktúrával is), eredményorientált szociális közbeszerzési rendszereknek és partnerségeknek szánt beruházástámogatást, működő tőkét, tárgyi eszközök és immateriális javak beszerzésére nyújtott támogatást, valamint lízingügyleteket. A finanszírozási ügyletek futamidejének legalább 12 hónapnak kell lennie, egyes, átlagnál jellemzően rövidebb lejáratú szegmensek (pl. mikrofinanszírozás) esetében azonban a minimális futamidő legfeljebb 3 hónapra csökkenthető. Különös figyelmet kell fordítani a türelmes tőkére, amelynek szolgáltatói a hosszú távú értékteremtés reményében lemondanak az azonnali hozamokról.

Ez történhet többek között célzott befektetési eszközökkel, amelyek révén a közvetítők kölcsönhöz, saját tőkéhez, hibrid tőkéhez és kockázatmegosztási eszközökhöz, a végső kedvezményezettek pedig közvetlen finanszírozáshoz juthatnak.

A garanciák révén a végrehajtó partnerek és közvetítők a garancia nélküli helyzethez képest kedvezőbb pénzügyi és egyéb feltételeket kínálhatnak a 6.4.2.2. szakaszban meghatározott végső kedvezményezettek számára, vagyis továbbadhatják az uniós beavatkozásból származó előnyt. Az InvestEU Alapból a szociális beruházási és készségfejlesztési keret útján támogatott műveletek esetében legfőképp a végső kedvezményezetteknek felszámított kockázati prémium csökkentése jöhet szóba. A szociális beruházási és készségfejlesztési keret alá tartozó eszközök (gyakran immateriális jellegű) kockázati profiljának megfelelően lehetőség lesz arra is, hogy a garancia fedezetet nyújtson az első veszteségviselő ügyletrészesorozatra.

Támogathatók az eredményorientált szociális közbeszerzés kísérleti rendszerei is, beleértve az eredményhez kötött kifizetési rendszerekbe és a szociális beruházási kötvényekbe való befektetéseket az olyan konkrét területeken, ahol az állami közbeszerzési szervek (vagy akár magán-szervek) előre meghatározott szociális eredmények alapján társadalmi hatást fejtenek ki, ha az InvestEU-rendelet V. mellékletével összhangban adicionalitást eredményeznek. Ezek a magánszektor kockázatvállalását igénylik, és nem tartozhatnak azon alapvető szociális szolgáltatások közé, amelyeknél a hatóságoknak csőd esetén fellépési kötelezettsége van. Mindezek figyelembevételével a lehetséges beavatkozási területek közé tartozhat az oktatáshoz és képzéshez való hozzáférés, az egészségügyi ellátás és a gondozás, a migráció és a harmadik országbeli állampolgárok integrációja, a foglalkoztatási szolgálatok, a készségfejlesztés és a szociális szolgáltatások. A szociális szolgáltatások célzásakor kísérleti jelleggel eredményorientált szociális közbeszerzési rendszerek indíthatók annak vizsgálatára, hogy az innovatív beavatkozás eredményesek és méretezhető-e. Az ilyen rendszereknek biztosítaniuk kell a létrehozásukkal, a működésükkel és az eredményességük nyomán követésével kapcsolatos átláthatóságot.

a) A végrehajtó partner által nyújtott hitelfinanszírozás esetében

Az uniós garanciával végrehajtó partnereken és pénzügyi közvetítőkön keresztül támogatott adósságinstrumentumok elsősorban olyan projekteket fognak támogatni, amelyek – többek között a biztosítékok hiánya, a hiteltörténet, a magas kockázati profil vagy az alacsony várható hozam miatt – nehezen jutnak hitelfinanszírozáshoz a piacon.

Az uniós garancia többek között az alábbi formájú finanszírozási és beruházási műveletekhez nyújtható:

- a) közvetlen hitelek (beleértve az alárendelt kölcsönöket), kötvények, fedezetlen hitelezés, fedezetlen kölcsönök, vállalati kölcsönök, mezzanine befektetések, előresorolt kölcsönök és hitelkeretek;

- b) hitelminőség-javítás új befektetésekhez (projektkötvényekhez, bankhitelekhez vagy a kettő kombinációjához), valamint szociális és oktatási infrastrukturális projektek kapcsán nyújtott hitelek, vállalati hitelek vagy különleges célú gazdasági egységeknek és PPP-struktúráknak nyújtott előresorolt adósság és alárendelt kölcsönök (projektfinanszírozási rendszerekben);
- c) közvetített adósság, beleértve a pénzügyi közvetítőkön keresztül folyósított, több végső kedvezményezettet érintő kerethiteleket;
- d) a pénzügyi közvetítők által végrehajtott rendszerekkel kapcsolatos (viszont)garanciák, továbbhitelezési garanciák, finanszírozott garanciák és egyéb kockázatmegosztási rendszerek, valamint a harmadik fél finanszírozóknak nyújtott (előre rendelkezésre bocsátott és előre nem rendelkezésre bocsátott) garanciák;
- e) olyan, újonnan keletkeztetett hiteleket fedező garanciatermékek, amelyek az alkalmazandó szabályozástól függően és adott esetben az érintett nemzeti szabályozó hatóságok hozzájárulásával tőketartalék felszabadtatását tehetik lehetővé a pénzügyi közvetítők számára;
- f) olyan célzott garanciamechanizmusok, amelyek kialakításuk révén lehetővé teszik és támogatják az alapítványok és filantróp szervezetek alaptőkéjéből finanszírozható szociális beruházásokat, segítve az ilyen beruházások kockázatának csökkentését és egy bizonyos szintű hozam elérését. Ezekhez jellemzően olyan kötelezettségvállalások társulnak, amelyek értelmében a befektetőknek a garancia felhasználásából eredő hozamait vissza nem térítendő támogatásokra és vissza nem térítendő támogatásokra kell fordítani az InvestEU kiemelt finanszírozási területein.

b) A végrehajtó partner által nyújtott tőkefinanszírozás esetében

A tőkefinanszírozást a kritikus tömeg eléréséhez és a finanszírozási struktúrák banki hitelezéshez hasonló szintű rugalmasságának biztosításához kell felhasználni. A tőkefinanszírozási műveletek többféle türelmes tőke bevonására alkalmasak. Az ilyen tőke a bankképeség előtti szakaszban lévő induló vállalkozásokat segíti, minden ágazatban, és a szociális vállalkozások számára is lehetővé teszi, hogy a támogatásalapú finanszírozáson túllépve fokozzák innovációs és növekedési potenciáljukat.

Az uniós garanciával fedezett potenciális tőkefinanszírozási termékek a következők:

- a) **közvetlen/közvetett sajáttőke- és kvázisajáttőke-befektetések**, hibrid értékpapírok és a mezzanine-finanszírozás egyéb formái a következőkben: magán- vagy állami tőkealapok, magán-hitelalapok, kockázati tőkealapok, pénzügyi közvetítők, például mikrofinanszírozási intézmények és szociális finanszírozási szolgáltatók (például kapacitásépítési célokból, illetve olyan alapok támogatása céljából, amelyek inkubátorokhoz, akceleratorokhoz vagy inkubációs szolgáltatások nyújtásához kapcsolódnak – szociális vállalkozások és szociális innovátorok, köztük innovatív oktatást, képzést és kapcsolódó szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók esetében –, vagy szociális üzleti angyalokkal, kockázati filantróp szervezetekkel közös társbefektetések céljából, illetve bizonyos innovatív pénzügyi megoldások támogatása céljából). Bizonyos egyedi körülmények között a hagyományos egyenrangúsági elvtől az aszimmetrikus kockázat- és hozammegosztási modellek felé való elmozdulás is megfontolható;
- b) **közvetlen részesedések**, tulajdonosi tőke, átváltható tulajdonosi kölcsönök és befektetőknek kibocsátott különböző típusú tőkerészesedések kombinációi. Mérlegelni kell az aszimmetrikus hozam- és kockázatmegosztás engedélyezésének lehetőségét is;
- c) **nyílt tőkerészesedések**, csendestársi részesedések, tulajdonosi kölcsönök és befektetőknek kibocsátott különböző típusú tőkerészesedések kombinációi, valamint adományok, beleértve az előzetesen nyújtott visszafizetendő és vissza nem térítendő támogatásokat. Ezek a termékek nem biztosíthatnak szavazati vagy vezetői jogot a befektetők számára (közéjük értve a társbefektetőket is).

Az uniós garanciában részesülő végrehajtó partnereknek legalább egyenrangúnak kell lenniük a többi befektetővel. A szociális beruházási és készségfejlesztési keret tekintetében azonban kellően indokolt esetben engedélyezhető az egyenrangúsági elvtől való eltérés, vagyis hogy az uniós garanciában részesülő végrehajtó partnerek befektetései alárendelt és aszimmetrikus helyzetben legyenek a kockázat- és hozammegosztási hierarchiában.

A szociális eszközökbe befektetni hajlandó befektetők köre a várt hozamok és kockázatok miatt jelenleg korlátozott. A program végrehajtásának célja nem a hozamok maximalizálása, hanem egy olyan hozam elérése, amellyel megfelelően biztosítható **az ösztönzők és a befektetői részvétel összhangja**. Mivel a hangsúly a pénzügyi hozam helyett a társadalmi hozamon van, egy adott művelet portfóliójának célhozama 0 % is lehet.

6.4.2.4. Tematikus pénzügyi termékek

E termékek olyan kísérleti pénzügyi termékek és platformok formáját öltik, amelyek célja a piaci hiányosságok és az optimálistól elmaradó beruházási helyzetek kezelése, a szociális beruházási piac fejlődésének felgyorsítása vagy a magánbefektetések bevonása, illetve a társadalmi hatást célzó finanszírozási megoldásokhoz való hozzájárulás ⁽¹¹⁰⁾.

Ha a végrehajtó partner a mikrofinanszírozási intézményeket és a szociális finanszírozási szolgáltatókat kapacitásépítési célokból támogatja, nem alkalmazandó a fenti 4.2.2. szakaszban említett azon követelmény, amely szerint a végrehajtó partnernek 5 %-os sajátforrás-hozzájárulást kell nyújtania az első veszteségviselő ügyletrészsorozathoz.

⁽¹¹⁰⁾ Például a befektetőknek nyújtott garanciák, a társadalmi hatású eszközök kezelői által használható akceleratorok vagy a szociális vállalkozásokat célzó, társadalmi hatásokat ösztönző mechanizmusok kidolgozása révén.